Αριθ. 5. Μάϊος 1891.

ΝΕΟΣ ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ

«Κατὰ τὴν τῶν μελιττῶν εἰκόνα τῶν λόγων δέον μετέχειν, καὶ τῆς ροδωνιᾶς, τοῦ ἄνθους δρεψάμενος, τὰς ἀκάνθας ἐκκλίνειν».
(Μέγας Βασίλειος.)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Savoir c'est pouvoir lorsqu'on ose vouloir.

*
* *

Ἡ Θρησκεία λέγει: Πιστεύσατε καὶ θὰ ἐννοήσητε· ἡ δ' Ἐπιστήμη: Ἐννοήσατε καὶ θὰ πιστεύσητε.

*
* *

Τὸ (διανοητικὸν) φῶς εἶνε οἱονεὶ ἠλεκτρικὸν πῦρ τῆς φύσεως πρὸς χρῆσιν τῆς βουλήσεως: φωτίζει τοὺς γινώσκοντας νὰ χρησιμοποιήσωσιν αὐτό, κατακαίει δὲ τοὺς καταχρωμένους αὐτό.

*
* *

Ἡ ἐν Τριδέντῳ Σύνοδος ἐπέτρεψε τοῖς σοφοῖς καὶ νουνεχέσι τὸ ἀναγινώσκειν τὰ ἀρχαῖα βιβλία ἔστω καὶ αἰσχρά, χάριν τοῦ ὡραίου αὐτῶν ὕφους.

*
* *

Ἡ ἁρμονία παράγεται ἐκ τῆς ἀναλογίας τῶν ἀντιθέσεων.

*
* *

Ἡ κίνησις εἶνε πρόοδος· ζωὴ δὲ ἡ κίνησις.

*
* *

Ὁ πολιτισμὸς μεταβάλλει μὲν τοὺς καλοθελητὰς εἰς ἀγγέλους τοῦ φωτός, ὑποβιβάζει δὲ τοὺς ἐγωϊστὰς ὑπὸ τὴν στάθμην τοῦ κτήνους· τυγχάνει ἡ διαφθορὰ τῶν σωμάτων καὶ ἡ χειραφέτησις τῶν ψυχῶν.

Ὁ ἀσεβὴς κόσμος τῶν γιγάντων ἀνύψωσεν εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν ψυχὴν τοῦ Ἐνώχ· ἄνωθεν δὲ τῶν βακχείων τῆς ἀρχαιοτάτης Ἑλλάδος ὑπερίπταται τὸ ἁρμονικὸν πνεῦμα τοῦ Ὀρφέως.

Πυθαγόρας, Σωκράτης, Πλάτων, Ἀριστοτέλης συγκεφαλαιοῦσιν ἐπεξηγοῦντες τὴν τῶν θείων μελέτην, τοὺς πόθους, τὴν δόξαν τοῦ ἀρχαίου κόσμου· οἱ μῦθοι τοῦ Ὁμήρου τυγχάνουσιν ἀληθέστεροι τῆς ἱστορίας· ἐκ τοῦ μεγαλείου τῆς Ρώμης δὲν ἐναπολείπεται ἡμῖν ἢ τὰ ἀθάνατα συγγράμματα, τὰ κατεργασθέντα παρὰ τοῦ

αἰῶνος τοῦ Αὐγούστου. Ἡ Ῥώμη δὲν διέσεισεν ἴσως τὸν κόσμον διὰ τῶν πολεμικῶν της σπασμῶν ἢ ὅπως γεννήσῃ τὸν Βιργίλιον.

Ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ὁ καρπὸς τῶν μελετῶν ὅλων τῶν σοφῶν τῆς Ἀνατολῆς, τῶν ἀναζώντων ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ.

Ἀββᾶς Κωνστάν.

◆◆◆◆

Τότε ἡ ἐπιστήμη θ' ἀλλάξῃ φάσιν τὸ πνεῦμα, τὸ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐκθρονισθὲν καὶ λησμονηθέν, ἐπανακτήσεται τὴν θέσιν του· θ' ἀποδειχθῇ δ' ὅτι ἡ θρησκεία τῶν ἐθνικῶν τυγχάνει σύστημα ἀληθειῶν παρεφθαρμένων καὶ κακῶς ἐξηγημένων· ὅτι ἀρκεῖ νὰ καθαρίσῃ τις αὐτάς, οὕτως εἰπεῖν, καὶ νὰ τὰς ἐπαναθέσῃ εἰς τὴν θέσιν των, ἵνα τὰς ἴδῃ ἀναλαμπούσας ἐν ὅλῃ τῇ ἐκλάμψει αὐτῶν. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ὅλαι αἱ ἰδέαι θὰ μεταβληθῶσι....

(J. De Maistre, «Soirées de St.-Petersbourg».)

◆◆◆◆

Μία τῶν ἀποδείξεων τῆς δυσκολίας τοῦ ν' ἀπαλλαγῶμεν τῶν ἰδεῶν, ἃς ἡ ἀνατροφὴ μᾶς ἐνετύπωσεν, εὕρηται ἐν τῇ ἐπιμονῇ τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν. Πόσους τινὰς βλέπομεν μεταβαίνοντας ἔκ τινος θρησκεύματος εἰς ἕτερον; Ὀλιγίστους. Ἕκαστος δὲ εἴτε καθολικός, εἴτε διαμαρτυρόμενος, εἴτε Ἰουδαῖος, εἴτε Ὀθωμανὸς διαμένει τοιοῦτος ἐν τῇ πεποιθήσει τῆς ὑπεροχῆς τῆς πίστεώς του σχετικῶς πρὸς τὰς τῶν ἄλλων. Διασκεπτόμενοί τινες ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου διερωτῶσιν ἑαυτούς, ἂν δὲν θὰ ἐσκέπτοντο τὸ ἀντίθετον, ἐν ᾗ περιπτώσει ἐγεννῶντο ἐν ἑτέρῳ θρησκεύματι.

L. Gardy.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΑΟΡΑΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ[1]

ΔΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΑΖΟΝΤΟΣ Μ. BRISSE ΤΩ 1881.

Δημιουργικὸς σκοπός.

Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κόπου τοῦ ν' ἀναγνώσῃς εἰς τὰ συγγράμματα, ἐν οἷς ἐκτενῶς τὸ ἀπεδείξαμεν, ποῖος εἶνε ὁ δημιουργικὸς σκοπός, θὰ πειραθῶ, βασιζόμενος ἐφ' ὅσων ἀνεγνώρισες καὶ παρεδέχθης ἤδη, νὰ σοι ὑποδείξω αὐτὸν τὸν σκοπόν.

Ὁ Θεὸς ἔγνω, ἐν τῇ ἀπείρῳ αὐτοῦ ἀγάπῃ, νὰ πλάσῃ ὄντα δυνάμενα νὰ καταστῶσιν ἱκανὰ νὰ ἐννοήσωσιν αὐτὴν τὴν ἀγάπην, ἵνα, ἐντελῶς ἐλεύθερα διατελοῦντα, περιέλθωσι βαθμηδόν, ἀναλόγως τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πνεύματός των, εἰς τὴν θέσιν ν' ἀποδώσωσιν αὐτὴν τὴν ἀγάπην.

Σημειωτέον ὅτι εἶπον ὅτι ὁ Θεὸς ἔγνω τὴν ἀγάπην ἐλευθέρων ὄντων, διότι ἂν ἡ ἀγάπη αὕτη ἦτο συνέπεια ἐντολῆς δὲν θὰ ἐπετελεῖτο τότε ὁ σκοπός.

Ἵνα λοιπὸν αὐτὰ τὰ ἐλεύθερα ὄντα, τὰ πεπλασμένα ἀμαθῆ, δυνηθῶσι νὰ καταστῶσιν ἱκανὰ νὰ τὸν ἐννοήσωσι καὶ τὸν ἀγαπήσωσιν, ἐδέησε νὰ πλασθῶσι εἰς τρόπον ὥστε ἡ νοημοσύνη των ν' ἀναπτυχθῇ βαθμηδόν, καθόσον δὲ ἡ ἀνάπτυξις αὕτη ἐπιτελεῖται νὰ προάγωνται, διὰ πείρας πολλάκις ἐπαναλαμβανομένης, εἰς τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ ἀληθὴς εὐτυχία, ἡ μόνιμος εὐτυχία, ἡ ἄνευ ὁρίων προοδευτικὴ εὐτυχία θὰ ᾖ ἡ συνέπεια τῆς ἀφοσιώσεώς των ὑπὲρ

[1]) Σ. Μ. Τὸ θέμα, καθὸ λίαν ὑψηλόν, ἔσται προσιτὸν κυρίως εἰς τοὺς ἔχοντας ἀστρονομικάς, γεωλογικὰς κλπ. γνώσεις καὶ γινώσκοντας συνεπῶς τὴν νεωτέραν ἐπιστημονικὴν θεωρίαν τῆς δημιουργίας τῶν κόσμων· ἀπεφασίσαμεν ἐν τούτοις τὴν καταχώρισιν, ἵνα ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ σπουδαῖος Πνευματισμὸς δὲν περισπᾶται τὴν σήμερον εἰς τὰς τραπεζοκινήσεις ἢ εἰς τὰς ἐπιπολαίους δι' αὐτῶν ἀνακοινώσεις, ἢ τὰς χαμαιζήλους περιεργίας, ἀλλὰ καταγίνεται εἰς ὑψηλὰς μελέτας, εἰς ἠθικὰς σπουδάς, εἰς λύσεις σπουδαίων κοινωνικῶν προβλημάτων, κλπ.

ἁπάντων τῶν ἀδελφῶν, τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πλασθέντων ἐν τῇ αὐτῇ προθέσει.

Ἀλλ' ἵνα φθάσῃ εἰς αὐτὸν τὸν σκοπόν, ἐδέησε νὰ προικισθῇ τὸ ὂν διὰ δυνάμεων, αἵτινες, ἀναπτυσσόμεναι ὀλίγον κατ' ὀλίγον, μία πρὸς μία, νὰ τὸ ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς ἀναποφεύκτου νοημοσύνης, ὅπως κατανοήσῃ τὰς ἀπείρους τελειότητας τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ τὴν διηνεκῆ αὐτοῦ μέριμναν ὑπὲρ ὅλων τῶν πλασμάτων του.

Ἐδέησε προσέτι ἵνα ὁ ἄνθρωπος, πρὸς χρῆσιν καὶ χρησιμοποίησιν τῆς ἐλευθερίας του, κτήσηται βούλησιν ἀρκούντως ἰσχυρὰν ὅπως διευθύνῃ τὰς πράξεις τοῦ βίου του.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου, ὁ Θεὸς πλάττει τὸ ἔσχατον ὄν, ὅπερ παρατηρεῖται εἰς τὴν ἀρχὴν πάσης ἐπιγείου πλάσεως, διακατέχον μόνον τὴν *ἕλξιν*, δύναμιν ἁρμόζουσαν εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν του καὶ μὴ ἔχον ἀνάγκην πρὸς δρᾶσιν διεγερτικοῦ τινος, καθότι, κατ' αὐτὴν τὴν περίοδον τῆς ὑπάρξεως, τὸ Πνεῦμα ἢ τὸ ὂν τυγχάνει ἀνίκανον νὰ ἐννοήσῃ ἢ θελήσῃ τι.

Εἶτα παρατηροῦμεν βραδύτερον τὸ Πνεῦμα προικιζόμενον δι' *εὐαισθησίας*, ἀναπτυσσούσης ἐν αὐτῷ τὸ σπέρμα τῆς *ἐπιθυμίας*.

Ὅταν ἄρχηται ἐκκολαπτόμενον αὐτὸ τὸ σπέρμα, τὸ Πνεῦμα διατελεῖ ἐν καταστάσει ἐπιτρεπούσῃ νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ, ἐκ δὲ τῆς ἐπιθυμίας γεννᾶται ἡ *βούλησις*, ἥτις δηλοῖ τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς προσωπικότητός του.

Τότε δὲ παρατηροῦμεν ὅτι, διὰ τῆς ἐπιθυμίας τῆς εἰς ἐνέργειαν τεθείσης παρὰ τῆς βουλήσεως, αἱ μορφαὶ τοῦ ὑλικοῦ σώματος τοῦ Πνεύματος μεταβάλλονται καὶ χωροῦσιν ἀπὸ τελειοποιήσεως εἰς τελειοποίησιν μέχρι τοῦ τελευταίου ὁρίου τῶν ὑπάρξεών του, ἃς δηλοῦμεν διὰ τῆς λέξεως ζωϊκῶν

Τὸ ὄν, ὁπόταν φθάσῃ εἰς τὴν τελευταίαν βαθμίδα τῆς ζωότητος, ἔχει ἤδη τὰς αἰσθήσεις ἀνεπτυγμένας, καὶ τότε ἄρχεται δι' αὐτὸ ὕπαρξις πληρεστέρα, ὕπαρξις ἐπὶ μᾶλλον σχετικὴ πρὸς τὸν παρὰ τοῦ Θεοῦ ὡρισμένον σκοπόν: τῳόντι τὸ Πνεῦμα ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ὑλικοῦ σώματος (φάσις ἣν δηλοῦμεν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλείου hominal, τοῦ ἀνθρώπου) δύναται νὰ συλλογίζηται, νὰ σχολιάζῃ, νὰ συγκρίνῃ καὶ συνεπῶς τυγχάνει ἐφωδιασμένον μὲ τὰ ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα ἵνα ἄρξηται κτώμενον περὶ Θεοῦ ἐκτίμησίν τινα,

κατ' ἀρχὰς συγκεχυμένην, ἀλλ' ἥτις, συνεπείᾳ τῆς προόδου του, ἀποβαίνει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εὐκρινεστέρα, καὶ ἥτις θὰ τὸ ἀγάγῃ εἰς τὸ νὰ τὸν ἐννοήσῃ ἀρκούντως ὅπως τὸν ἁγιάζῃ καὶ τὸν ἀγαπᾷ.

'Ιδοὺ . . . .

'Ερ. Παρηκολούθησα μετὰ προσοχῆς τὴν ἥν μοι ἐξεθέσατε εἰκόνα τῆς πορείας τοῦ Πνεύματος καὶ θαυμάζω τὴν σοφίαν καὶ τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τοῦ ὄντος, εἰς ὃ ἔδωκε τὴν ζωήν, προικίσας αὐτὸ διὰ τοῦ χρειώδους χάριν τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεώς του.

'Αλλά, χωρὶς νὰ διαφιλονικήσω τὸ ὅτι οὕτως ἔδει γενέσθαι, ἀφοῦ ὁ Θεὸς οὐδὲν ἀτελὲς δύναται νὰ πράξῃ, δὲν ἐννοῶ καλῶς τὸν λόγον δι' ὃν ὑποχρεοῖ τὸ πλάσμα του νὰ διέλθῃ διὰ τῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπιπόνων φάσεων, ἃς ἡ παντοδυναμία του ἠδύνατο νὰ φεισθῇ αὐτῷ.

'Απ. Εὐχαρίστως παρατηρῶ, ἀγαπητὸν τέκνον, ὅτι ἠννόησες τὸν ὃν προεθέμην σκοπὸν διὰ τοῦ στοιχειώδους τούτου δοκιμίου· προβαίνω συνεπῶς εἰς τὰς ἀπαιτουμένας ἐξηγήσεις.

Βεβαίως, φίλε, ὁ Θεὸς ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὅ,τι ἂν ἤθελεν· ἀλλ' ἐν τῇ ἀπείρῳ αὐτοῦ σοφίᾳ ἐξελέξατο βέβαιόν τι μέσον, δυνάμενον νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ἅπαντα ἀδιακρίτως τὰ ὄντα, χωρὶς νὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη οὐδεμιᾶς οὐδέποτε τροποποιήσεως τοῦ σχεδίου του.

Δὲν θὰ διαφιλονικήσῃς ὅτι τὰ δι' ἐπαναληπτικῆς πείρας μεμαθημένα ἐγχαράττονται κάλλιον ἐν τῷ πνεύματί μας καὶ ὅτι οὕτω πως τότε ἐγχαράττονται, ὥστε μηδὲν νὰ δύναται νὰ τὰ ἐξαλείψῃ.

'Ο Θεὸς λοιπὸν ἐξελέξατο αὐτὸ τὸ μέσον τῆς τοῦ Πνεύματος διηνεκοῦς πείρας, διὰ τῆς βαθμιαίας χρήσεως τῆς πλήρους ἐλευθερίας του, ἵνα ἐξαναγκασθῇ οὕτω νὰ διακρίνῃ διὰ τρόπου βεβαίου ποῖον τὸ ὠφελιμώτερον καὶ ποῖον τὸ ἐπιβλαβέστερόν του.

Προλαμβάνω ἤδη νά σοι ὑποβάλω ἑτέραν τινὰ ἔποψιν, ἵνα ἐπανέλθω εἶτα εἰς τὴν συμπληρωτικὴν ἀπάιτησιν τῆς ἐρωτήσεώς σου.

Ἔδει κατ' ἀρχὰς ν' ἀναπτύξῃ κάτι τι ἐν τῷ Πνεύματι· αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶνε ἡ βούλησις.

Ἄνευ τῆς βουλήσεως, τῳόντι, θὰ ἔμενε τὸ Πνεῦμα στάσιμον,

ἀρεσκόμενον ἐν τῇ φυτικῇ ζωῇ, τῇ πρώτῃ περιόδῳ τῆς ἀτομικῆς του ὑπάρξεως.

Ἵνα δυνηθῇ ν' ἀναπτύξῃ αὐτὴν τὴν δύναμιν, τὴν τόσῳ πολὺ ἐπωφελῆ ἀποβησομένην βραδύτερον, ὁ Θεὸς ἐναπέθηκεν ἐν τῷ διοργανισμῷ τῶν ὄντων δύο διεγερτικά: τὸ θέλγητρον τῆς ἡδυπαθείας καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀποφυγῆς τῶν πόνων

Δυνάμει αὐτῶν τῶν στοιχείων θὰ ἴδωμεν πραγματοποιουμένας τὰς ἀλληλοδιαδόχους μεταμορφώσεις, τὰς ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀνυψούσας τὰ ὄντα ἀπὸ τῆς ἀσυνειδήτου ζωῆς εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἐλευθερίας καὶ συνεπῶς τῆς προόδου

Παρατρέχω (ἐκτὸς ἄν μοι ζητήσῃς τὴν ἀπόδειξιν) τὴν ἁπλότητα τῶν μέσων τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν βαθμιαίαν τελειοποίησιν τῆς μορφῆς, τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν ὄντων, τὴν ἄγουσαν καὶ ὁδηγοῦσαν αὐτὰ ἄνευ κλονισμῶν, ἄνευ διαταράξεων, διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀείποτε νόμου, ὅπως καταστῶσιν ἱκανὰ νὰ μεταβῶσιν ἐκ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου εἰς τὸ ἀνθρώπινον.

Ἐδέησε λοιπὸν νὰ προικίσῃ τὸ ὄν, ὅπερ, ὡς τὸ εἴπομεν, ἔδει νὰ ᾖ καθ' ὁλοκληρίαν ἐλεύθερον, νὰ τὸ προικίσῃ, λέγομεν, διὰ τοῦ χρειώδους μηχανήματος ἵνα δυνηθῇ νὰ κτήσηται αὐτὸ τὸ ἐλεύθερον, δηλαδὴ διὰ τῆς βουλήσεως, ἄνευ τῆς ὁποίας θὰ διετέλει ἀνίκανον πρὸς οἱανδήτινα ἐπιχείρησιν καί, συνεπῶς, πρὸς τὴν πρόοδον.

Ἵνα μὲ ἐννοήσῃς κάλλιον πρέπει νὰ γινώσκῃς ἔτι ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέον, κατὰ τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ, ν' ἀγνοῇ, κατὰ τὰ πρῶτα στάδια τοῦ πνευματικοῦ βίου, τὴν καταγωγήν του, τοῦτο δ' ὅπως ἀναπτύσσῃ μᾶλλον ἐνθέρμως τὴν βούλησίν του, ἀπαραίτητον οὖσαν πρὸς τελειοποίησιν τοῦ ἐπιγείου προορισμοῦ του, διότι, ἂν ἄλλως εἶχε τὸ πρᾶγμα, θὰ εὑρίσκοντο πνεύματα ἀρκούντως νοήμονα, ἵνα ἐννοήσωσιν ὅτι αἱ συνέπειαι τῆς ὑλικῆς ζωῆς τυγχάνουσι δευτερεύουσαι καὶ δὲν θὰ ἀπησχόλουν τὸ πνεῦμά των εἰς ἀναζήτησιν τῶν μέσων τῆς τελειοποιήσεώς του, οὕτω δέ, ἐλλείψει τῆς ἐκγυμνάσεως ταύτης τῆς βουλήσεως θὰ παρέλυον τὴν ἀνάπτυξίν του.

Διὰ τῶν συλλογισμῶν τούτων δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν καὶ ν' ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ὁ Θεὸς ἔγνω ἵνα τὸ πνεῦμα κτήσηται διὰ τῆς πείρας, καθὸ μέσου ἀσφαλεστέρου, ὄχι μόνον τὰς γνώσεις, αἵτινες θὰ τῷ χρησιμεύσωσι πρὸς ἐκτίμησιν τῶν συνεπειῶν τῶν πράξεών

του, ἀλλ᾽ ἐπίσης κἀκείνας, αἵτινες, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς βουλήσεως, θὰ συνδράμωσιν αὐτῷ ν᾽ ἀναζητήσῃ καὶ ἀκολουθήσῃ τὴν προτιμοτέραν καὶ τὴν μᾶλλον ὠφέλιμον ὁδόν.

Ἐρ. Ὑπεσχέθητε νὰ μ᾽ ὑποδείξητε τὰ μέσα, τὰ χρησιμεύοντα πρὸς τελειοποίησιν τῶν ὑλικῶν μορφῶν τοῦ Πνεύματος, καὶ προαγωγὴν αὐτῶν εἰς ὅ σημεῖον παρατηροῦμεν ἐν τῷ πεπολιτισμένῳ ἀνθρώπῳ, τοῦτο δὲ ἄνευ ἀνάγκης τροποποιήσεως τοῦ θείου ἀρχικοῦ νόμου.

Ἀπ. Σοὶ εἶπον ὅτι ὁ Θεὸς ἐναπέθετο ἐν παντὶ ὄντι δύο διεγερτικά: τὴν ἡδυπάθειαν καὶ τὸν φόβον τῆς θλίψεως, ἵνα διὰ τοῦ πόθου καὶ τῆς βουλήσεως ἀναπτυχθῶσιν ἐν αὐτῷ ὅλαι αἱ μεταμορφώσεις δι᾽ ὧν θ᾽ ἀνέλθωσιν ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος, τῆς ὁδηγούσης τὰ πλάσματα ἀπὸ τῆς ἀσυνειδήτου ζωῆς εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀντιλήψεως, τῆς νοημοσύνης, τῆς διακρίσεως

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου ὁ Θεὸς ἐπροίκισεν, ὡς τὸ εἴδομεν, τὸ πνεῦμα διὰ δύο σωμάτων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον προσκαίρων: τοῦ ὑλικοῦ ἢ στερεοῦ περικαλύμματος καὶ τοῦ ρευστοειδοῦς σώματος, τοῦ οὐσιωδῶς μεταβλητοῦ.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο σῶμα συνίσταται ἐκ ρευστῶν (fluides) ἅτινα σχηματίζει τὸ Πνεῦμα τροποποιοῦν τὰ αἰθέρια μόρια, τὰ πρὸς αὐτὸ προσελκυόμενα δυνάμει τῆς ἑλκτικῆς δυνάμεώς του.

Ἵνα ἐννοήσῃς καλῶς τὴν ἀπόδειξίν μου δέον νά σοι ἐπεξηγήσω τὸν θεμελιώδη νόμον τῆς πλάσεως τῶν ρευστῶν, τῶν σχηματιζόντων αὐτὸ τὸ πρῶτον περιπνευματικὸν περικάλυμμα τοῦ Πνεύματος, ὅπερ θ᾽ ἀποκαλέσω ἄμεσον σῶμα τοῦ Πνεύματος.

Διὰ τῆς ἑλκτικῆς φύσεώς του τὸ Πνεῦμα προσελκύει πέριξ του τὰ μόρια τοῦ αἰθέρος, ἡ δὲ συνεπαφὴ αὐτῶν πρὸς τὴν διάνοιαν αὐτοῦ τοῦ ὄντος παράγει συνδυασμόν τινα ἀποκαλούμενον *ρευστόν*, συνδυασμὸν ἔχοντα ἰδιότητας τοσούτῳ ποικίλας, ὅσαι καὶ αἱ ὑπάρχουσαι φύσεις τῶν διανοιῶν καὶ ἡ ὑπάρχουσα νωθρότης ἢ ἰσχὺς τῆς διανοίας.

Ἡ διάνοια αὐτὴ κατὰ τὸν μοναδικὸν νόμον, τὸν παρὰ Θεοῦ γνωσθέντα, παρέχει εἰς αὐτὸ τὸ ρευστὸν ἰδιότητας, αἵτινες θὰ ἐπενέγκωσιν εἰς τὸ Πνεῦμα συνεπείας τόσῳ ποικίλας, ὅσῳ καὶ αἱ διάνοιαι,

καὶ αἵτινες θὰ παραγάγωσιν αὐτῷ συναισθήματα ἀγαθὰ ἢ κακοδαίμονα.

Γινώσκοντες ἤδη τὸν σχηματισμὸν τῶν περιπνευματικῶν ρευστῶν καὶ τὴν ἐπήρειαν αὐτῶν σχετικῶς ὡς πρὸς τὸ Πνεῦμα, δέον νὰ γινώσκητε ὅτι ὁ Θεός, ἐν τῇ ἐξόχῳ ἀντιλήψει του, παρέσχεν εἰς αὐτοὺς τοὺς νόμους τῶν ρευστῶν συνεπείας σχετικὰς πρὸς τὸ σχῆμα τῶν ὑλικῶν σωμάτων, ὡς σᾶς τὸ εἴπομεν, διὰ τὰ εὐτυχῆ ἢ δυστυχῆ ἀποτελέσματα.

Ἵνα ἐννοήσῃς καλῶς τὴν ἰδέαν μου θά σοι παράσχω παραδείγματα, ἅτινα ἡ φαντασία θά σοι ἐπιτρέψῃ ν' ἀναπτύξῃς σὺ αὐτός.

Ὁ ἀμνὸς δὲν ἔχει τὰς ἀγροτικὰς κλίσεις καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀμνοῦ διότι ἔχει τὴν μορφὴν τοῦ ἀμνοῦ, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα γεννᾶται ἀμνός, διότι ἔχει τὰς ὀρέξεις καὶ τὰς κλίσεις τὰς ἐν τῷ ἀμνῷ ἐνυπαρχούσας.

Ὁ λύκος δὲν εἶνε σαρκοβόρος καὶ αἱμοχαρὴς διότι εἶνε λύκος, ἀλλὰ λαμβάνει τὴν μορφὴν τοῦ λύκου, διότι τὸ Πνεῦμα ἔχει τὰς ὀρέξεις καὶ τὰ ἔνστικτα αὐτοῦ.

Ἄρα ἡ μορφὴ οὐδὲν ἕτερον τυγχάνει ἢ ἡ συνέπεια τῶν ὀρέξεων, τῶν διαθέσεων, τῶν δεσποζουσῶν ἰδεῶν τοῦ Πνεύματος.

Ἀλλ', ὡς τὸ καταλαμβάνεις καὶ σὺ αὐτός, τὸ Πνεῦμα, μὴ ἔχον κατ' ἀρχὰς μηδεμίαν κλίσιν ἢ ἔνστικτον ὡρισμένον, δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τὸ περίπνευμά του ὡρισμένον τι σχῆμα· τούτου δ' ἕνεκα τὸ βλέπομεν κατὰ τὰς πρώτας περιόδους τῆς ὑπάρξεώς του οἱονεὶ σωρὸν ἄμορφον ὑλοποιημένων ρευστῶν.

Ἐρ. Ἐννοῶ καλῶς τὰς συνεπείας, αἵτινες δύνανται νὰ προκύψωσιν ἀπὸ τὰς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐντόνους ἰδέας τοῦ Πνεύματος καὶ νὰ ἐπιφέρωσι τοιάνδε ἢ τοιάνδε μορφήν, ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ εἰσέτι τὸν παράγοντα αὐτὰς νόμον.

Ἀπ. Ἔχεις δίκαιον, ἀγαπητὸν τέκνον, ἀλλ' αὐτὸ τὸ προοίμιον ἦτο ἀπαραίτητον ἵνα ἐννοήσῃς αὐτὸν τὸν τόσῳ ἁπλοῦν ὅσῳ θαυμάσιον νόμον τῆς τελειοποιήσεως τῶν ὄντων.

Δέον δὲ πρὸς ἀπάντησιν εἰς τὴν ἐρώτησίν σου νά σοι εἴπω ὅτι τὸ περίπνευμα, συνεπείᾳ τῶν νόμων οὓς σοι ἀνέπτυξα, λαμβάνει τὴν μορφὴν τὴν ἐμπρέπουσαν εἰς τὴν φύσιν ἑκάστου Πνεύματος,

καὶ τοῦτο τὸ ἐννοεῖς εὐχερῶς, ἀφοῦ σοι εἶπον ὅτι τὸ περίπνευμα τυγχάνει οὐσιωδῶς μεταβλητόν.

Κατανοούντων ὑμῶν ὅτι τὸ περίπνευμα, ἕνεκα τῆς μεταβλητῆς αὐτοῦ φύσεως, ὑποβάλλεται εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς μεταμορφώσεις, ὑπολείπεταί μοι νά σας γνωρίσω τὸν νόμον, τὸν διέποντα τὸν σχηματισμὸν τοῦ ὑλικοῦ σώματος, τοῦ προσκαίρου περικαλύμματος τοῦ Πνεύματος.

Τὰ περιπνευματικὰ μόρια ἐμφοροῦνται, ὡς καὶ πᾶν ἐν τῇ φύσει ὑπάρχον, ἐκ τῆς ἀρχικῆς δυνάμεως τῆς ἕλξεως.

Λοιπόν, διὰ τοῦ ὅρου τούτου, ἕκαστον μόριον τοῦ περιπνεύματος ἕλκει ἓν ὑλικὸν μόριον, συνενοῦται μετ' αὐτοῦ καὶ σχηματίζει οὕτως ἓν σῶμα ὁρατὸν καὶ ἁπτόν, ὅπερ εἶνε ἡ ἀναπαραγωγὴ τῆς μορφῆς του.

Ἰδοὺ λοιπόν, ἀγαπητὸν τέκνον, πῶς ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, καίτοι ἁπλοῦς, παράγει φαινόμενα οὕτωσεὶ ἐκπληκτικά.

Ἐρ. Σύγγνωτέ μοι τὴν ἐπιμονήν· ἐννοῶ, ἐκ τῶν λεγομένων σας, τὸν τρόπον καθ' ὃν τὰ ἐπίγεια σώματα σχηματίζονται, ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ πῶς τελεῖται ἡ τελειοποίησις ἡ ἀγαγοῦσα αὐτὴν τὴν συσσωμάτωσιν τῶν ρευστῶν (τὴν οὖσαν, ὥς μοι εἴπετε, ἡ μορφὴ τῶν ὄντων τοῦ κατωτέρου μέρους τῆς κλίμακος τῶν ζώων), εἰς τὴν μορφὴν τοῦ ἀνωτέρου ἐν τοῖς πολιτισμένοις κόσμοις ὄντος.

Ἀπ. Ἵνα σοι δώσω ἀπάντησιν ἀποχρῶσαν, ἂς παρακολουθήσωμεν ἐπί τινας βαθμίδας τὴν μεταμόρφωσιν τῶν εἰδῶν, τοῦτο δὲ ἐντὸς βιβλίου γνωστοῦ, ἤτοι τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς, ἢ τῶν διαφόρων στρωμάτων τοῦ περικαλύμματος τῆς σφαίρας μας.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀναγνώσωμεν ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς γῆς τὴν ἀνιοῦσαν πορείαν τῆς μορφώσεως τῶν ἐπιγείων σωμάτων, νομίζω ἐπάναγκες νά σοι ὑπομνήσω καὶ πάλιν τὸ ὅτι ὁ Θεὸς ἔθετο ἐν ἑκάστῳ ὄντι δύο ἀρχικὰ στοιχεῖα: τὸ θέλγητρον τῆς ἡδυπαθείας καὶ τὸν φόβον τῆς ὀδύνης.

Ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν λοιπὸν αὐτῶν τῶν δύο ἀρχικῶν αἰτίων ἐπιτελεῖται ἡ ἀνάπτυξις τῶν σωματικῶν τροποποιήσεων, εἴτε πρὸς ἐπαύξησιν τῶν πόρων πλείονος παροχῆς τῆς ἡδυπαθείας, εἴτε πρὸς ἀποφυγὴν τῶν αἰτιῶν, τῶν προξενουσῶν τὸν πόνον, τὴν ὀδύνην.

Αὗται αἱ πολυάριθμοι μεταβολαί, ἂς δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσω-

μεν μεταμορφώσεις, παράγονται δι' αὐτοῦ τοῦ τόσῳ ἁπλοῦ νόμου τῆς πλάσεως τῶν ρευστῶν, τῶν σχηματιζόντων τὸ περιπνευματικὸν περικάλυμμα τοῦ Πνεύματος.

Οὕτω, π. χ., Πνεῦμά τι ἐμψυχοῦν οἱονδή τι σῶμα καὶ δυνάμενον νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἡδονὴν τῆς ἀπορροφήσεως πράγματός τινος ἀφομοιουμένου πρὸς τὴν φύσιν του, ὑφίσταται, ὅτε δὲν τυγχάνει εἰσέτι προικισμένον διὰ τοῦ μέσου τῆς μετατοπίσεως, πόθον τινά, καθιστάμενον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον διάπυρον, νὰ προμηθευθῇ τροφήν τινα, κειμένην ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς προσβολῆς του, εἴτε μεταφερόμενον αὐτὸ πρὸς ὃ μέρος κεῖται ἡ τροφή, εἴτε προσελκύον αὐτὴν πρὸς ἑαυτό.

Ἡ φύσις τῆς ἰδέας ταύτης, τῆς καθισταμένης παρ' αὐτοῖς τοῖς οὖσιν ἰδέα ἔμμονος, δεσπόζουσα, ἐπιζῇ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ σώματος καὶ τροποποιεῖ τὴν μόρφωσιν τῶν ρευστῶν, τῶν συνιστώντων τὸ ρευστοειδὲς σῶμά του.

Τροποποιουμένου δ' οὕτω αὐτοῦ τοῦ σώματος, διὰ τῶν νόμων, περὶ ὧν σοι ὡμίλησα, ἐννοεῖς εὐχερῶς ἤδη ὅτι ἡ τροποποίησις θὰ ἐπενεχθῇ ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ ὑλικοῦ σώματος καὶ θὰ ἀγάγῃ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα θᾶττον ἢ βράδιον εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῶν μέσων τῆς μετατοπίσεως, ἥτις θὰ τῷ ἐπιτρέψῃ οὕτω τὴν προσέγγισιν καὶ τὴν κατοχὴν τῆς λείας, τῆς τόσῳ συνεχῶς καὶ σφοδρῶς κεντησάσης τὸν πόθον του.

Τὸ ἕτερον διεγερτικόν, ὁ φόβος τῆς ὀδύνης, συντρέχει ἐπίσης εἰς τὸν μετασχηματισμὸν τοῦ σώματος.

Ὑποθέσωμεν ἤδη ἓν Πνεῦμα ἐντὸς τοῦ σώματος ζώου τινός, διατελοῦντος ἄνευ προασπίσεως καὶ εἰς τὴν διάκρισιν ἄλλου τινός, εἴδους, κατέχοντος ἐργαλεῖα τελειότερα.

Βεβαίως αὐτὸ τὸ θῦμα θὰ ποθήσῃ εἴτε νὰ καλυφθῇ ὑπὸ σώματος δυναμένου ν' ἀντίσχῃ εἰς τὸν φονικὸν ὀδόντα τοῦ ἄρχοντος χειρῶν ἀδίκων, εἴτε νὰ προμηθευθῇ ὅπλα ἀμυντικά, ἅτινα θὰ τῷ ἐπιτρέψωσι τὴν πάλην καὶ θὰ τῷ παράσχωσι τὴν ἐλπίδα ὄχι μόνον ν' ἀποφύγῃ τὸν ἐχθρόν, ἀλλὰ καὶ νὰ τραφῇ καὶ αὐτὸ ἐξ ὑπαμοιβῆς ὑπὸ τοῦ τρομεροῦ ἐχθροῦ.

Αὐτὴ ἡ ἔμμονος ἐπιθυμία θὰ παραγάγῃ τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, τροποποιοῦσα τὴν φύσιν τῶν ρευστῶν, ἅτινα θὰ χρησι-

μεύσωσι πρὸς σύστασιν τοῦ περιπνευματικοῦ περικαλύμματος καί, συνεπῶς, τοῦ ὑλικοῦ σώματός του.

Ἰδού, ἀγαπητὸν τέκνον, περίληψίς τις τῶν αἰτιῶν, αἵτινες τροποποιοῦσι τὴν μορφὴν τῶν ὄντων, καὶ αἵτινες, διὰ σειρᾶς ἀναμορφώσεων, τὰ προάγουσι μέχρι τοῦ βασιλείου τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὰ μᾶλλον πεπολιτισμένα μέρη.

Σημείωσις. Ὑπάρχει ἕτερον ζήτημα, ὅπερ θὰ μοι προβάλῃς ἴσως, πῶς, δηλαδή, τὸ Πνεῦμα, ὅπερ φαίνεται (κατὰ τοὺς ὅρους μας) ἔχον κατ' ἀρχὰς σῶμα ρευστοειδές, καθολοκληρίαν ἀνεπτυγμένον, νὰ μὴ γεννᾶται καὶ μετὰ σώματος καθολοκληρίαν ἀνεπτυγμένου, ἀντὶ σώματος ἰσχνοῦ, ἀδυνάτου, χρῄζοντος φροντίδων καὶ περιθάλψεων ἐμμόνων καὶ καρτερικῶν χάριν τῆς ἀναπτύξεώς του ἥτις δὲν συμπληροῦται πράγματι ἢ μετὰ πολλὰ ἔτη ὑπάρξεως.

Ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ ζήτημα δὲν ἔχει χώραν ἐνταῦθα, ἀναβάλλομεν τὴν λύσιν καὶ τὴν ἐξήγησιν αὐτοῦ εἰς τὸ ἕτερον ἔργον μας τῆς ὑψηλῆς πνευματιστικῆς φιλοσοφίας, ὅπερ θ' ἀρχίσωμεν ἅμα ὡς ἀποπερατωθῇ τὸ παρόν.

Ἐρ. Μοὶ ἐγνωρίσατε τὴν προοδευτικὴν πορείαν τῶν Πνευμάτων κατὰ τὴν ζωτικὴν περίοδον, δηλώσαντες ὅτι ἀκολούθως θὰ μοι ἐξηγήσητε τὰ τῆς μεταβάσεως τοῦ Πνεύματος εἰς τὸ βασίλειον τῆς ἀνθρωπότητος. Εὐαρεστεῖσθε νὰ μοι ἐξηγήσητε αὐτὸ τὸ φαινόμενον ὅπερ μεταμορφοῖ τὸ Πνεῦμα, προικίζον αὐτὸ διὰ δυνάμεων ἃς δὲν παρατηροῦμεν εἰς τὴν κλίμακα τῶν ζώων, δηλ. τὴν σκέψιν, τὴν κρίσιν, τὴν ἐπαγωγήν ;

Ἀπ. Ναί, ἀγαπητὸν τέκνον, θὰ προσπαθήσω νὰ σοι γνωρίσω αὐτὴν τὴν πρόοδον, τὴν τόσῳ πολὺ ἀξιοσημείωτον ἐν τῇ ἀνιούσῃ πορείᾳ τοῦ Πνεύματος.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ σοι ἀναπτύξω τὴν πορείαν αὐτῆς τῆς μεταμορφώσεως ἐπίτρεψον νὰ σοι παρατηρήσω ὅτι πλανᾶσαι ὑποθέτων ὅτι τὰ ζῶα δὲν σκέπτονται οὐδὲ διαλογίζονται.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΠΑΡΑΛΥΣΙΑ ΚΑΙ ΥΠΝΟΒΑΣΙΑ

Ἀναγινώσκομεν ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον ἐν τῇ «Indépendance» Βουκουρεστίου τῆς 2 ἐνεστῶτος μηνὸς τὰ ἑξῆς:

»Ἐπιστέλλουσιν ἐκ Τουλῶν:

»Εἰς Πλαν-δελα-Τούρ, δῆμον τῆς ἐπαρχίας τοῦ Βάρ, τῆς περιφερείας τοῦ Δραγκινινά, συμβαίνει παράδοξόν τι περιστατικὸν ὑπνοβασίας, ἀξιούμενον σπουδαίας μελέτης παρὰ τῆς ἐπιστήμης(*).

»Ἐν αὐτῷ τῷ μικρῷ δήμῳ ζῇ, ἐν μέσῳ τῆς οἰκογενείας του, ἐκ χρηστῶν γεωργῶν συγκειμένης, νεανίας τις παράλυτος καθ' ὁλοκληρίαν τοὺς πόδας, ὅστις, ἵνα μετακινηθῇ, ἀναγκάζεται νὰ ὑποβαστάζηται ὑπὸ βακτηριῶν. Ὁ νεανίας οὗτος ὑπόκειται εἰς ὑπνοβασίαν καὶ τότε παράγεται εἰς αὐτὸν τὸ παράδοξον φαινόμενον, περὶ οὗ πρόκειται.

»Ὁπόταν κοιμηθεὶς ὑποκύψῃ εἰς τὰς κρίσεις του, ἐγείρεται, ἐνδύεται, ὁμιλεῖ, ψάλλει, φωνάζει, γράφει μάλιστα ἐν σκότει καὶ οὐδόλως αἰσθάνεται τὴν παραλυτικὴν περίοδον. Χρᾶται δὲ τότε ἐντελῶς τῶν ποδῶν του ὡς πᾶς τις ἄλλος.

»Τὴν νύκτα τῆς προχθές, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν συγγενῶν, οἵτινες οὐδεμίαν στιγμὴν τὸν ἀφίνουσι μόνον, ἠγέρθη, καί, ἀφοῦ ἐνεδύθη, ἐξῆλθε, λαβὼν τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἁγ Μαξίμου.

»Ἐνῷ δ' ἐπορεύετο ἐκεῖ, ὡμίλει μεγαλορώνως δηλώσας τὴν πρόθεσίν του νὰ μεταβῇ παρά τινι ἀρτοποιῷ τῆς γνωριμίας του. Τὸν ἠκολούθησαν καὶ ἐβεβαιώθησαν ὅτι εἰσῆλθεν ἐκεῖ, ἀφοῦ ἔκρουσε τὴν θύραν καὶ τῷ ἤνοιξαν

»Ἐζήτησε νὰ πίῃ καὶ εἶτα ἐκίνησε πάλιν διὰ τὴν Πλὰν-δελὰ-Τούρ, ὅπου ὤφειλεν, ὡς ἔλεγε, νὰ εὑρεθῇ τὴν 5 ὥραν τῆς πρωίας. Πρὶν ἢ ἀφιχθῇ ἀνέμεινε, καθήσας ἐπί τινος ἑδωλίου, τὴν ὁρισθεῖσαν

(*) Σ. Μ. Τὴν λύσιν τοῦ παραδόξου τούτου φαινομένου δὲν δύναται νὰ ἐξεύρῃ ἡ ἐπίσημος ἰατρικὴ ἐπιστήμη. Μόνον οἱ ψυχολόγοι καὶ μαγνητισταὶ ἰατροὶ δύνανται νὰ ὑπονοήσωσι καὶ ἐξηγήσωσι τὸν λόγον καὶ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ.

ὥραν. Ὅταν δὲ τὸ ὡρολόγιον ἐσήμανε τὴν 5ην ὥραν τῆς πρωίας, ἠγέρθη καὶ ἐπῆγε νὰ κατακλιθῇ.

»Ὁ ὑπνοβάτης διέτρεξε διάστημα εἴκοσι χιλιαμέτρων.

»Ἀφυπνώσας τὴν 7ην τῆς πρωίας δὲν ᾐσθάνετο τὴν ἐλαχίστην κόπωσιν. Οὐδὲν ἐνεθυμεῖτο. Μόνον ἡ παραλυσία τὸν κατέλαβε πάλιν.

»Περίεργος βεβαίως τυγχάνει ἡ κατάστασις αὕτη τοῦ νεανίου.

»Ὁπόταν τὸν καταλαμβάνῃ ἡ περίοδος τῆς ὑπνοβασίας, δὲν δύναταί τις νὰ τὸν ἐγγίσῃ χωρὶς νὰ προκαλέσῃ εἰς αὐτὸν τρομερὰς συγκινήσεις, αἵτινες παρέχουσι τὸν φόβον μήπως συμβῇ ἀπευκταῖόν τι».

ΠΕΡΙ ΜΑΓΕΙΑΣ

Ἡ Μαγεία τὴν σήμερον δύναται νὰ καταταχθῇ μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερουσῶν ἐπιστημῶν· δὲν θεωρεῖται πλέον ὡς ἄλλοτε ἡ λεκανομαντεία καὶ ἡ πληθὺς τῶν ἐπιπολαίων ἐκείνων ἀρχαίων μαντειῶν, διότι ἀπέβαλεν ἤδη τὴν παλαιὰν αὐτῆς χροιὰν καὶ λογίζεται κλάδος ἀνάμικτος ἐξ ἰατρικῆς καὶ ψυχολογίας, ὁ ὁποῖος ὁσημέραι νέας ποιεῖ προόδους καὶ ὑπισχνεῖται μεγάλα ὄντως θαύματα.

Ἡ ἀγυρτικὴ αὐτῆς ὑφὴ ἐξέλιπεν ἐντελῶς ἐν πάσῃ τῇ Εὐρώπῃ, μεγάλως δὲ καταγίνονται οἱ διάσημοι ἰατροὶ τῆς Γερμανίας περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος ὑπὲρ τῶν ὀπαδῶν τῆς Μαγείας. Ἐπίσης τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα ὁ Ἔλιφας Λεβὶ ἐσχάτως διεπραγματεύθη τὸ ζήτημα μετὰ μεγάλης ρητορικῆς δυνάμεως καὶ εὐφυΐας οὐ τῆς τυχούσης, ἐξηγήσας λεπτομερέστατα ὅλας τὰς συμβολικὰς παραστάσεις τῶν ἀρχαίων θρησκειῶν. Ἐν τῇ Ἀμερικῇ δὲ πολλαὶ πραγματεῖαι ἐδημοσιεύθησαν περὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου καὶ πολλοὶ προσεπάθησαν νὰ συστηματοποιήσωσι ταύτην πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Ἡ Μαγεία, ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, ἐθεωρεῖτο καὶ ἔτι δυστυχῶς θεωρεῖται τὴν σήμερον, ὡς μέσον ἀγυρτικόν. Τὸ τοιοῦτο βε-

βαίως συμβαίνει, διότι πολλοὶ ἀναφαίνονται ἀγύρται, οἵτινες μεταχειρίζονται συγκεχυμένως τὰ δόγματα ἢ τὸ ὄνομα αὐτῆς χάριν αἰσχροκερδείας, πρὸς βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα. Τούτου ἕνεκα μέγαν ἐξευτελισμὸν ἔπαθεν αὕτη, ὡς πάντα τὰ ἐν τῷ γηΐνῳ τούτῳ κόσμῳ ἐπιδεκτὰ ἀπάτης ἐπαγγέλματα καὶ ἐπιστῆμαι.

Ἡ Μαγεία ἐν τούτοις οὐκ ὀλίγον δύναται νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα παρέχουσα σημαντικὰς βοηθείας ὄχι μόνον εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, ὡς κατεδείχθη, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς ἐπιστήμας.

Μαγεία ὀνομάζεται ἡ διὰ φυσικῶν νόμων παραγωγὴ φαινομένων, ἅτινα ὁ ἀμαθὴς ὀνομάζει θαύματα, ὁ δὲ πεπαιδευμένος ἀγυρτείαν. Ἀπεδείχθη ὅμως ὅτι οἱ πεπαιδευμένοι οὗτοι ἅμα ὡς ἐξέλθωσιν ἀπὸ τὸ κείμενον τῶν βιβλίων ἢ ἀπὸ τὴν καθημερινὴν πεῖραν εἰσὶν οἱ πλέον ἄκριτοι ἄνθρωποι.

Τὸ τοιοῦτον παρατηρεῖται ἐὰν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀφαιρεθῇ ἡ νομιζομένη μεγαλοφυΐα, ὅτε ἀπογυμνοῦνται εἰς ζῶσαν ἀποτύπωσιν τοῦ Dalloz, τοῦ Nelaton ἢ τοῦ Dismares, ἀποδεικνυομένου διὰ τῆς λύσεως ἀγνώστου δι' αὐτοὺς φαινομένου καθ' ὃ μεταχειρίζονται τὴν ἀγυρτείαν, δι' ἧν λύεται ὁ γόρδιος οὗτος δεσμός.

Τὸ καλούμενον θαῦμα διὰ τοὺς ἁπλοῦς μὲν τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἡ διὰ τοῦ γαλβανισμοῦ διδομένη κίνησις εἴς τινα νεκρόν, διὰ δὲ τοὺς πεπαιδευμένους ἡ διὰ τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ ἀφ' ἑνὸς εἰς ἄλλον πόλον μετάστασις τῆς ψυχῆς.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἤδη τὸν ὕπνον ὅστις, ὡς λέγεται, εἶνε ὁ ἀδελφὸς τοῦ θανάτου. Οὐδὲν βεβαίως ἀληθέστερον τούτου, διότι ὑπὸ τὸ ρητὸν τοῦτο κρύπτεται μεγάλη τις ἀλήθεια, μέγας τις τῆς φύσεως νόμος, ὁ ἐξηγῶν ἡμῖν ἐν μέρει τὰ θαύματα τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν.

Μεγάλη ὁμολογουμένως ἡ σχέσις τοῦ ὕπνου πρὸς τὸν θάνατον, ἔχουσα πλὴν τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικὸν τύπον. Διότι ὡς ὁ ὕπνος, ὁ θάνατος δὲν ἐξαντλεῖ πάσας τὰς αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου διὰ μιᾶς, ἀλλὰ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐπερχόμενος, σταματᾷ αἴφνης, χωρὶς νὰ τελειώσῃ τὴν ἐργασίαν του, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ. Συνέπεια τούτου τὰ ὑπάρχοντα φρικώδη ἐκεῖνα συμβεβηκότα τοῦ προώρου ἐνταφιασμοῦ ἀνθρώπων, οἵτινες μετὰ

ταῦτα εὑρέθησαν ἀνεστραμμένοι, συνεσφιγμένοι καὶ φρικωδῶς ἠλλοιωμένοι· πολλάκις δ' ἔτυχε νὰ εὑρεθῶσιν ἔχοντες ἀποκεκομμένας τὰς φλέβας διὰ τῶν ὀδόντων των, ὅπως ἀποφύγωσι τὸν τῆς ἀσφυξίας ὀδυνηρὸν θάνατον.

Ὁ Μάγος δύναται νὰ παρουσιάσῃ ἀνθρώπους πρὸ πολλοῦ ἀποθανόντας. Εἶνε ὀπτικὴ ἀπάτη! φωνασκοῦσιν οἱ μὴ βλέποντες πέραν τῆς ρινός των πεπαιδευμένοι. Τί δὲ εἶνε ὀπτικὴ ἀπάτη; Ἡ θέα πραγμάτων μὴ ὑπαρχόντων; Ἔστω· μήπως ἐκ τῆς ψευδοῦς ταύτης ὁράσεως δὲν πηγάζουσι τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, ὡς ἐὰν ἦσαν ἀληθῆ;

Λοιπὸν ἀπάτη τῶν αἰσθήσεων εἶνε ἡ Μαγεία, καὶ διὰ τῆς ἀπάτης αὐτῆς ἐνεργεῖ; Οὐχὶ βεβαίως· ἐκείνη ἡ δύναμις, ἣν ὁ Μάγος ἀποκτᾷ, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐκείνη ἡ δύναμις δι' ἧς ἐξουσιάζει τὴν ψυχὴν τοῦ ἄλλου, τὴν μεταφέρει ὅπου θέλῃ, τὴν ἐρωτᾷ περὶ τῶν μελλόντων, ἐπικαλεῖται τοὺς τεθνεῶτας καὶ συνδιαλέγεται μετ' αὐτῶν εἶνε πραγματική· ἐξουσιάζει πράγματι τὴν ψυχὴν τοῦ ἐφ' οὗ ἐνεργεῖ, καὶ ἡ ψυχὴ βλέπει παρόντα ὅλα ὅσα ὀνομάζουσιν ὀπτικὴν ἀπάτην οἱ δύσπιστοι. Βεβαίως μόνη ἡ ψυχὴ τὰ βλέπει καὶ αὐτὴ ἔχει τὴν συνείδησιν αὐτῶν, τοῦ σώματος μηδόλως ἀναμιγνυομένου εἰς ταῦτα τὰ ὁράματα.

Διὰ νὰ γίνῃ τις κύριος τῶν ἄλλων πρέπει πρῶτον νὰ κρατῇ τὴν ψυχήν του· διὰ νὰ καταστήσῃ δὲ ἄλλους δούλους, πρέπει αὐτὸς νὰ ἦνε ἐλεύθερος, διότι ὁ δοῦλος τῶν παθῶν του εἶνε ὁ χειρότερος δοῦλος τοῦ κόσμου, εἶνε κτῆνος, ἐπειδὴ τὸ λογικὸν καταπνίγεται ὑπὸ τῆς σαρκός. Πλὴν πολλοὶ καυχῶνται διότι τυφλῶς ὑπακούουσιν εἰς τὰ ἑαυτῶν πάθη.

Ὁ Μάγος πρέπει νὰ ἔχῃ θέλησιν καὶ πίστιν, ἡ δὲ θέλησίς του ἀνάγκη νὰ εἶνε σιδηρᾶ· Ὀφείλει νὰ εἶνε ἐνάρετος, διότι τοῦτον δὲν τιμᾷ μόνον ὁ κόσμος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτόν του.

Μωϋσῆς

(Ἐκ τῆς *Κλειοῦς* τῆς 22 Ὀκτωβρίου 1890.)

ΤΟ ΑΠΕΙΡΟΝ ΕΝ ΤΩι ΙΣΤΩι ΤΗΣ ΑΡΑΧΝΗΣ

Οἱ σοφοὶ εὑρίσκουσι διὰ τῶν λογαρίθμων καὶ τῶν ἀλγεβρικῶν ὑπολογισμῶν τὰ ἄτομα τῆς ὕλης, ὧν ὁ ἀριθμὸς καταπτοεῖ καὶ τὴν εὐτολμωτέραν τῶν φαντασιῶν. Ὁμιλοῦσι περὶ μονάδων, πρωτοζωαρίων, ὑγρογενῶν μικροβίων, ἅτινα οὔτε νὰ ἴδωμεν οὔτε νὰ ἐννοήσωμεν δυνάμεθα. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀνάλυσιν τῶν τριχωδῶν, τοῦ φασματοσκοπίου, τῆς τετάρτης καταστάσεως τῆς ὕλης, τῆς ἀκτινοβόλου δηλαδὴ ἢ ὑπερπνευματικῆς κατὰ τὸν ἡμέτερον Στροῦμπον, κλπ.

Οἱ σοφοί εἰσι περὶ τὰ τοιαῦτα ὑπεράγαν σοφοὶ ὡς πρὸς ἡμᾶς. Ἀφῶμεν λοιπὸν κατὰ μέρος τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτῶν, τὰς μονάδας, τὰ μικρόβια, τὰ ὑγρογενῆ, τὸ φασματοσκόπιον, τὸ ἀκτινοβολοσκόπιον (radiomètres), κλπ. καὶ πειραθῶμεν νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα διὰ τῆς στοιχειώδους ἀριθμητικῆς καὶ τῆς γνωστῆς ἀράχνης.

Ὑπάρχουσιν ἀράχναι, ὧν τὸ νῆμα κατὰ τὴν ἐκ τοῦ νηματογόνου ὀργάνου (τοῦ τρυπητῆρος) ἔξοδόν του εἶνε τόσῳ λεπτοφυὲς, ὥστε ἀπαιτοῦνται 3,000 τοιαῦτα συγκεκλωσμένα, ὅπως ἀποτελέσωσι πάχος μιᾶς τριχός, $^1/_{20}$ χιλιοστομέτρου Τὸ πείραμα καὶ ἡ παρατήρησις τυγχάνουσιν εὐχερῆ.

Ἐν ἑνὶ χιλιοστομέτρῳ (μήκους) εὕρηνται 20 τοιαῦτα λοιπὸν $3000 \times 20 = 60,000$ νήματα· ἀλλὰ τὰ νήματα ταῦτα προέρχονται ἀπὸ τρυπητῆρα (ἀνάλογον τοῦ τῶν σχοινοστρόφων) ἐκ 500 τοὐλάχιστον ὀπῶν συγκείμενον. Ἑκάστη δὲ ὀπὴ παρέχει ἄρα νῆμα πεντακοσίας φορὰς λεπτοφυέστερον τοῦ ἐκ τοῦ τρυπητῆρος ἐξερχομένου· ὥστε ἀπαιτοῦνται $60,000 \times 500 = 30,000,000$ νήματα, κείμενα τὸ ἓν παρὰ τὸ ἄλλο, ὅπως καλύψωσι μῆκος ἑνὸς χιλιοστομέτρου (μιᾶς γραμμῆς) Ἵνα δὲ καλυφθῇ ἐπιφάνεια ἑνὸς τετραγωνικοῦ χιλιοστομέτρου ἀπαιτοῦνται $30,000,000 \times 30,000,000 = 900,000,000,000,000$ (ἐνεακόσιαι χιλιάδες δισεκατομμύρια νημάτων).

Ὑποθέσωμεν ἤδη τὰ νήματα ταῦτα τεθειμένα κυβικῶς· ἔξομεν τότε :

900,000,000,000,000 × 30,000,000= 27,000,000,000,000, 000 000,000 τεμάχια κατέχοντα χῶρον καὶ συνιστῶντα ὄγκον μιᾶς κεφαλῆς καρφίδος

Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἀποβαίνει τόσῳ ὑπέρμετρος, ὥστε ἀδυνατοῦμεν νὰ τὸν κατανοήσωμεν διὰ τοῦ νοῦ Ἐφαρμόσωμεν λοιπὸν καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ χρόνου, ἵνα τὸν καταστήσωμεν κάπως εὐληπτότερον.

Ἓν λεπτὸν=60 δευτερόλεπτα μία ὥρα (60×60)=3600 μία ἡμέρα (24×3600)=86400 ἓν ἔτος (365×86400)=31,536, 000 δευτερόλεπτα.

Ὑποθέσωμεν λοιπὸν ὅτι, ἀνὰ πᾶν δευτερόλεπτον, ἀφαιροῦμεν ἐκ τοῦ κυβικοῦ χιλιοστημορίου τοῦ μέτρου τῶν νημάτων τῆς ἀράχνης ἀνὰ ἑκατὸν ἑκατομμύρια τεμάχια, θὰ χρειασθῶσιν 8,516,643 (ὀκτὼ ἑκατομμύρια πεντακόσιαι δέκα ἓξ χιλιάδες καὶ ἑξακόσια τεσσαράκοντα τρία) ἔτη, ἵνα ἀφαιρεθῶσιν ἅπαντα τὰ τεμάχια ταῦτα.

Σημειώσατε δέ, ὅτι οἱ ἀνωτέρω ὑπολογισμοὶ ἐγένοντο ἐπὶ ἀραχνῶν μεγάλων, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ μικρότεραι, ὧν τὰ νήματα τυγχάνουσι λεπτότερα, αἱ δὲ ὀπαὶ τῶν νηματογόνων ὀργάνων στενότεραι Ὥστε ἂν λάβωμεν ὡς βάσιν τῶν ὑπολογισμῶν μας τὰς τοιαύτας ἀράχνας θὰ χρειασθῶσι τότε οὐχὶ 3000, ἀλλὰ 10,000 νήματα ἵνα σχηματίσωσι σχοινίον διαμέτρου 1)20 χιλιοστομέτρου. Ἑπομένως θὰ χρειασθῶσι 317,097,900 ἔτη, ὅπως ἀφαιρέσωμεν ἅπαντα τὰ τεμάχια, τὰ συνιστῶντα τὸν ὄγκον μιᾶς κεφαλῆς καρφίδος, ἀφαιροῦντες ἀνὰ ἑκατὸν ἑκατομμύρια καθ' ἕκαστον δευτερόλεπτον

Σημειωτέον δὲ

1ον ὅτι παρελείψαμεν τὰ μεταξὺ τῶν νημάτων ὑπάρχοντα διαστήματα.

2ον ὅτι οἱ ὑπολογισμοὶ ἐγένοντο μᾶλλον πρὸς τὸ ἔλαττον τοῦ πραγματικοῦ.

3ον ὅτι εἰς τὰς διαιρέσεις παρελείψαμεν ὑπόλοιπα ἀρκούντως σπουδαῖα.

4ον ὅτι οἱ ὑπολογισμοὶ ἐγένοντο ἐπὶ στερεᾶς καὶ ὑγρᾶς ὕλης,

δηλαδὴ ἧττον λεπτοφυοῦς ὕλης ἢ ἡ ἀεροειδὴς, ἐφ' ἥκιστα δὲ ἢ ἡ ἀκτινοβόλος.

5ον ὅτι ὑπάρχουσιν ὄντα ἐπίσης μικρὰ, ζῶντα, σύνθετα δηλ. καὶ ὀργανικὰ, πεπροικισμένα δι' ὀργάνων θρέψεως, ἴσως δὲ καὶ αἰσθήσεως καὶ κινήσεως.

Ὁποῖα ἆρά γε θὰ ὦσι τὰ ὄργανα ταῦτα, καὶ ὁποία ἡ λεπτότης τοῦ ρευστοῦ (flouide), ὅπερ διαβρέχει καὶ ζωογονεῖ ταῦτα;

B. Pussereau.

ΓΝΩΜΗ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΔΟΓΜΑΤΩΝ

Ὁ Ἀλέξανδρος Σεβῆρος καὶ ὁ Σελεστῖνος V, καίτοι δίκαιοι, ἀπέτυχον ἐν τῇ κυβερνήσει ὁ μὲν τοῦ Κράτους, ὁ δὲ τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐποχῆς των· ὁ εἷς ἐστερεῖτο λαοῦ καὶ στρατοῦ, ὁ δ' ἕτερος κλήρου καὶ πιστῶν

Ἰδοὺ διατί ὁ Σωτὴρ δὲν ἤθελε νὰ παρατιθενται μαργαρῖται τοῖς κυσί. Ἰδοὺ διατί τὰ δόγματα κατέστησαν ἀναγκαῖα.

Τὸ δόγμα τυγχάνει τὸ διάμεσον σημεῖον μεταξὺ τοῦ φωτὸς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πληθύος τῶν ἀδυνάτων ὀφθαλμῶν, ἤ, ἂν προτιμᾶτε κάλλιον, τοῦ ἀδυνάτου ὀφθαλμοῦ τῆς πληθύος.

Ἰδοὺ διατί ἐνόσῳ ἡ ἀσθενὴς ὅρασις τῶν ἀνθρώπων καθίσταται ἰσχυροτέρα, μεταβάλλουσι δόγμα ὡς μεταβάλλουσι δίοπτρα.

Ἰδοὺ διατί τὸ γράμμα κτείνει, ἐνῷ τὸ πνεῦμα μόνον ζωοποιεῖ.

Ὁ Ἐσωτερισμὸς ἐξεγείρει τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας· ὁμοιάζει πρὸς τὸ κάλυμμα τῆς αἰδοῦς, τὸ διεγεῖρον τὸν πόθον.

Τὸ δεικνύειν πρὸς τὸ κοινὸν τὴν ἀλήθειαν γυμνήν, καταισχύνει ταύτην.

Ὡραία γυνὴ ἀποκρυπτομένη καὶ ἀποποιουμένη περικυκλοῦται ὑπὸ λατρευτῶν. Ἀλλ' ἂν αὕτη κατέλθῃ εἰς τὴν ὁδὸν, προκαλοῦσα

ἀναισχύντως τοὺς διαβάτας, τότε ἀποσύρονται αὐτῆς καὶ αὐτοὶ οἱ λατρευταί.

Ἄφετε τῇ Θρησκείᾳ τὰ μυστήριά της· μὴ ἐγγίζετε τὸ κάλυμμα τῆς Ἴσιδος! Μὴ διακοινοῦτε τὰ μυστήρια τῆς Ἐλευσῖνος, ἀναμιμνησκόμενοι τῆς ἀρᾶς τοῦ Χάμ!

Ἂν ἡ Ἐκκλησία, ἡ μήτηρ σας, φαίνεται κοιμωμένη μετὰ ἐνδυμάτων ἐν ἀκαταστασίᾳ, καλύψατε αὐτὴν διὰ τοῦ ἐπενδύτου, ὀπισθοχωροῦντες ἐν ἀνάγκῃ. Τὸ οὕτως ὀπισθοχωρεῖν σημαίνει προχωρεῖν.

Ὁπόταν ἡ φιλοσοφία ἐννοήσῃ καλῶς αὐτὰ τὰ πράγματα, τότε αὐτὴ ἔσται τὸ στερεώτερον στήριγμα τῆς θρησκείας· ἡ δὲ θρησκεία ὄχι μόνον θ' ἀνέχηται αὐτήν, ἀλλὰ καὶ θὰ τὴν προασπίζῃ καὶ εὐλογῇ.

Οὕτω δέ πως καὶ ἡ πολιτικὴ ἀρχὴ θ' ἀγαπᾷ καὶ ὑπερασπίζηται τὴν ἐλευθερίαν, ὁπόταν εὑρίσκῃ ἐν αὐτῇ τὴν πρωτίστην ἰσχὺν καὶ τὸ στήριγμά της.

Πᾶσα δρᾶσις μὴ ὑποστηριζομένη ἐκ τῆς ἀντιδράσεως ὁμοιάζει πρὸς κτύπημα εἰς τὸ κενόν. Ὅπως ἐδέησε τὸ μαρτύριον εἰς τοὺς ἀποστόλους, οὕτω καὶ ἡ ἐπανάστασις τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εἰς τὴν παγκόσμιον Ἐκκλησίαν τοῦ μέλλοντος.

Ἔν τε τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τῇ πολιτικῇ ὡς καὶ ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ καὶ τῇ δυναμικῇ δὲν ὑπάρχει ἐπιστήριγμα ἢ ὅ,τι ἀντέχει.

Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ἡ ἰδέα μας δὲν εἶνε ἡ ἐπιθυμία τῆς καταπαύσεως τῆς ἀντινομίας ἀλλ' ἡ *μεταστροφὴ* αὐτῆς, ἂν μας ἐπιτρέπηται ἡ ἔκφρασις, ὡς ἐξηγήθημεν προηγουμένως.

Συμπλεκόμενοι οἱ παλαισταί, ἵνα καταρρίψῃ ὁ εἷς τὸν ἄλλον, συνυποστηρίζονται. Ἐλπίζομεν ὅτι τὸ μέλλον θὰ ἐπιτελέσῃ περίσφιγξιν ζωογόνον ἐκείνου ὅπερ μέχρι σήμερον ἦτο πόλεμος...

. . . .

Ἀλλὰ δύο ἀντίθετοι ἀρχαὶ δὲν εἶνε παραδεκταὶ ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, ὡς οὐδὲ δύο ἀντίθετοι ἀλήθειαι. Ἐννοεῖ τις τὴν ἐν τῇ δυναμικῇ ἀντίθεσιν τῶν δύο δυνάμεων: αἱ δύο δηλ. αὗται δυνάμεις ὁπόταν ὑφίστανται, ἐξουδετεροῦνται ἀμοιβαίως ἢ ἀλληλεπιστηρίζονται ἕνεκα τοῦ ἑνὸς καὶ μοναδικοῦ νόμου: τῆς ἰσορροπίας...

. . . .

Ἡ πλάνη λοιπὸν διαιρεῖ· ὁ δὲ Θεός, καίτοι δυνάμενος ν' ἀντιτάξῃ τὴν ἀλήθειαν πρὸς τὸ ψεῦδος, ὅπερ ἐνώπιον τῆς ἀληθείας διαλύεται ὅπως τὸ σκότος ἐνώπιον τοῦ φωτός, ἀφίησι τὰς πλάνας ν' ἀντιτάσσωνται αἱ μὲν πρὸς τὰς δὲ, ἵνα ἀλληλοκαταστρέφωνται ἐξουδετερούμεναι. Ὁ Θεὸς δὲν ἀνοίγει πόλεμον πρὸς τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων, ἅτινα δι' ἑνὸς βλέμματος δύναται νὰ ἐξαφανίσῃ· τὰ ἀφίνει ν' ἀλληλοπαρεμποδίζωνται, οὕτω δὲ ἀείποτε συντρίβεται διὰ τῆς συγχύσεως τῶν γλωσσῶν τὸ τιτανικὸν φάντασμα τὸ ἀντιτασσόμενον πρὸς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ

Ἡ ἀλήθεια δὲν λαμβάνει μέρος ἐν τῇ μάχῃ, τῇ διαιρούσῃ καὶ συνταρασσούσῃ ἀπὸ τόσων αἰώνων τὰς ἐμπαθεῖς διανοίας, ὡσεὶ νέφη συντριβόμενα τὰ μὲν κατὰ τῶν δέ.

Ἡ ἀλήθεια εἶνε εἰρήνη, ἡ τάξις, ἡ αἰώνιος ἠρεμία τοῦ ἀπολύτου. Δὲν πειρᾶται νὰ διασπάσῃ τὰ νέφη τὰ ἀποκαλύπτοντα αὐτὴν, ἀλλ' ἀκτινοβολεῖ ὕπερθεν αὐτῶν, ἀναμένουσα τὴν παρέλευσίν των.

Αἱ ἐπαναστάσεις, αἱ μάχαι, καθ' ἃς νομίζουσι τὸν Θεὸν ἀντιστρατευόμενον κατὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τούτους κατὰ τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶνε ἄλλο τι ἢ ἀνταγωνιστικαὶ πλάναι, ὑπεράνω τῶν ὁποίων αἱ ἀλήθειαι τοῦ δικαίου καὶ τῆς λογικῆς ἀκτινοβολοῦσι συνηνωμέναι ἀδιασπάστως.

Καίτοι μεταξὺ τοῦ κλήρου ἀνεφάνησαν ψευδεῖς μυστικισταί, οὐχ ἧττον ἡ Ἐκκλησία ἔσται ἱερὰ καὶ ἁγνή. Ἡ ἐξουσία ἔσται ἐπίσης ἀναγκαία, καίτοι ἀνῆλθον εἰς αὐτὴν κακοὶ κύριοι, ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀξιοπρεπείας ἔσται ἀκλόνητος, μεθ' ὅλας τὰς μανίας τῶν Μαρᾶ καὶ τὰς βλασφημίας τῶν Προυδώμ

Οἱ νουνεχεῖς καὶ εὐσυνείδητοι ἄνθρωποι τῆς τάξεως ὡς καὶ οἱ εὐθεῖς καὶ νοήμονες ἄνθρωποι τῆς ἐλευθερίας ἐγένοντο ὅπως συνεννοῶνται, περισφίγγωνται, συνυποστηρίζωνται.

Ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔποψιν, θρησκεία καὶ φιλοσοφία διατελοῦσιν ἐν συμφωνίᾳ.

Ἐπαναλάβωμεν καὶ πάλιν: πόλεμός τις τυγχάνει, ἔν τε τῷ διανοητικῷ καὶ ἠθικῷ κόσμῳ, μεταξὺ τῶν παθῶν, τῶν προξενούντων τὰς πλάνας τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ πολέμου,

τοῦ καταπονοῦντος τοὺς διαμαχομένους, θ' ἀνακύψη, μετὰ πλείονος δόξης, ἡ στενὴ συμμαχία τῶν ἀληθειῶν καὶ τῆς ἁρμονίας τῶν ἀρχῶν, τῶν συγχεομένων ἐν τῇ ἑνότητι τοῦ Λόγου καὶ συγκεφαλαιομένων ἐν τῷ ἀπολύτῳ..

Ἐὰν οἱ Ἰσραηλῖται δὲν ἀπέκρουον οὐδὲ παρεγνώριζον τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, δὲν θὰ ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς γῆς Χριστιανοί, ἀλλ' ἀντὶ τούτων, Ἰσραηλῖται μόνον.

Ἀββᾶς Κωνστάν.

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΖΩΝΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΘΝΕΩΤΩΝ

Περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς φύσεως τῆς ψυχῆς.

ΓΑΒΡΙΗΛ ΔΕΛΑΝΝ

Δὲν ὁμιλεῖτε σαφῶς· ἐρευνῶν ἐμαυτὸν βεβαιοῦμαι ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν ἐμοὶ δύο εἴδη φαινομένων ὅλως διάφορα, οἷα, ἀφ' ἑνὸς ἡ ἀναπνοή, ἡ χώνευσις, ἡ κίνησις, κλπ, ἀφ' ἑτέρου τὰ πνευματικά· ἡ σκέψις, τὰ διάφορα συναισθήματα τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἠθικῆς. Ἄρα ἐνυπάρχει ἐν ἐμοὶ κάτι τι μὴ ὑλικὸν καὶ διασκεπτόμενον. Τοῦτο ἀποκαλῶ ψυχήν.

Ἐν καιρῷ τῆς ζωῆς, παρατηρεῖ τις ἀμοιβαίαν τινὰ σχέσιν μεταξὺ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος· ὅσῳ δ' ἡ σχέσις αὕτη διατελεῖ ἐν ἁρμονίᾳ, τόσῳ κάλλιον ἐκδηλοῦνται αἱ θελήσεις τῆς ψυχῆς, κατὰ τὸ παλαιὸν γνωμικό *νοῦς ὑγιὴς ἐν σώματι ὑγιεῖ*.

Ἀλλὰ τὸ ὄργανον δὲν δημιουργεῖ τὴν ψυχήν, καθότι ἐν καιρῷ θανάτου τὸ σῶμα ἀποσυντίθεται, ἐνῷ ἡ ψυχὴ ἐξακολουθεῖ ζῶσα, περιβεβλημένη ρευστοειδές τι σχῆμα.

Ἄλλη παρατήρησις. Ἐν καιρῷ θανάτου τὸ σῶμα ἀποσυντί-

θεται, διότι ἡ ψυχὴ ἡ συγκρατοῦσα τὰ μόριά της τὸ ἐγκαταλείπει. Ἐρωτῶ τοὺς ὑλιστάς, πῶς θὰ συνεκρατεῖτο τὸ περίπνευμα (οὗτινος τὰ μόρια καίτοι ἐκ ρευστῆς ὕλης, μᾶλλον ἐκτατῆς τοῦ ἀερίου συγκείμενα, διαμένουσιν ἐν τούτοις σεγκεκρατημένα) ἂν δὲν ὑπῆρχε ψυχή, διακατέχουσα τὴν δύναμιν τῆς συγκεντρώσεως;

Ὑπάρχει μεταξὺ τῆς ἀκατεργάστου ὕλης, καὶ αὐτῆς μάλιστα τῆς τοῦ ὑποδεεστέρου φυτικοῦ ὀργανισμοῦ, ἄπειρόν τι διάστημα, συνιστάμενον εἰς τὸ ὅτι τὸ μὲν ζῇ, τὸ δὲ ὄχι Ἡ ζωὴ ὀφείλεται εἰς τὸ ειδικὸν στοιχεῖον, ὅπερ οἱ κύριοι ὑλισταὶ οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ εὕρωσιν ἐν τῷ βάθει τῆς χοάνης των. Μολονότι παρατηροῦσι καθ' ἑκάστην τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς, ἀγνοοῦσιν ὅμως ὁλοτελῶς τί ἐστι ζωή.

Δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ τὴν ἀξίωσίν των ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ὑλική, ὅτι συνίσταται ἐξ ὕλης κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον αἰθεριώδους.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν, αὐτὴ ἡ ὕλη, οἱαδή τις κἂν ᾖ ἡ κατάστασίς της, εἶνε καὶ μένει πάντοτε ὕλη Ἡ ὕλη δὲν προοδεύει. Καθ' ὅλας της τὰς δυνατὰς καταστάσεις διατελεῖ ἀείποτε οὐσία ἀδρανής.

Λάβωμεν ἓν παράδειγμα. Τὰ ἄτομα τοῦ ὀξυγόνου καὶ τοῦ ἀζώτου ἅτινα ἦσαν ἐν τῷ ἀεροστάτῳ, ὅτε ὁ Κρούξ ἐποιήσατο τὸν διάσημον πειραματισμὸν ἐπὶ τῆς ἀκτινοβόλου ὕλης, κατεῖχον βεβαίως τὴν ἀνωτέραν κατάστασιν, τὴν αἰθεριωτέραν (ἀφ' ὅσας γινώσκομεν) τῆς ὕλης. Ἀλλὰ μήτοι τὰ ἄτομα ἐκεῖνα, ἐν τῇ τοιαύτῃ τότε καταστάσει δὲν ἦσαν καὶ πάλιν, ὡς πρότερον, ὕλη; Ἐξεδήλουν μὲν ἰδιότητας φυσικάς, διαφόρους τῶν ὧν ἐγίνωσκον δι' αὐτὰ πρὸ τοῦ πειραματισμοῦ, καθὸ μεταβληθείσης τῆς συμπυκνώσεώς των, ἀλλὰ δὲν ἦσαν οὔτε πλέον οὔτε ἔλαττον ἢ ἄτομα ὀξυγόνου καὶ ἀζώτου.

Τὰ ρευστά, περὶ ὧν μᾶς λέγουσι τὰ πνεύματα, καὶ τὸ παγκόσμιον ρευστὸν ἢ ὁ αἰθὴρ τῶν φυσικῶν δὲν εἶνε ἄλλο τι ἢ φυσικαὶ καταστάσεις τῆς ὕλης. Δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ὕλη

καθαρίζεται· δὲν προοδεύει αὕτη, καθὸ παθητική, ἀδρανής· δὲν ὑπάρχει δὲ πρόοδος ἢ διὰ τὸ ὂν τὸ πάσχον, τὸ παλαῖον.

Ἄρα ἡ ψυχὴ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ᾖ ὕλη λεπτοτάτη, διϋλισμένη, κλπ.

E. LEBAY

Καὶ ὅμως ἰδοὺ ἡ ἀπόδειξις ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ὑλική. Ἂν ἀφαιρέσωμεν ἀλληλοδιαδόχως τὰ ἀνώτερα στρώματα τοῦ ἐγκεφάλου, βλέπομεν τὴν δύναμιν ἐλαττουμένην ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀπόδειξις αὕτη τῆς ἀπολύτου συναφείας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ ἐγκεφάλου, ἀπόδειξις παρεχομένη ὑπὸ τῆς σμίλης τοῦ ἀνατόμου διὰ τῆς οὑτωσεὶ τμηματικῆς ἀφαιρέσεως τῆς ψυχῆς ;

K. ΦΛΑΜΜΑΡΙΩΝ

Καὶ βέβαια ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς διατελεῖ συνδεδεμένη πρὸς τὴν τοῦ ἐγκεφάλου. Βεβαίως ἡ ἐξασθένισις τοῦ δευτέρου ἐπιφέρει λιποθυμίαν τῆς πρώτης· βεβαίως τὸ παιδίον καὶ ὁ γέρων (καίτοι ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐξαιρέσεις τούτου) σκέπτονται δι' ἥττονος διαυγείας ἢ ὁ ὥριμος ἀνήρ· βεβαίως πληγή τις εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἐπιφέρει ἐλάττωσιν ἢ καὶ ἀπώλειαν τῆς ἀντιστοιχούσης δυνάμεως. Ἀλλὰ τί πρὸς τοῦτο, ἀφοῦ ὁ ἐγκέφαλος εἶνε τὸ ἀναγκαῖον ἐργαλεῖον, τὸ sine qua non τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἰδέας τῆς ψυχῆς ;

Δόσατε εἰς τὸν ἐπιτηδειότερον μουσικὸν ἐλαττωματικόν τι ὄργανον· δικαιοῦσθε νὰ τῷ ἀρνηθῆτε τὸ τάλαντον τῆς μουσικῆς ἂν δὲν δυνηθῇ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ὅπερ ἐπετύγχανε πρῶτον δι' ὀργάνου ἐντελεστέρου ;

Ὅπως ἡ λειτουργία τῆς ὁράσεως ἔχει ἀνάγκην ὀφθαλμοῦ, ἵνα ἐκδηλωθῇ, οὕτω καὶ ἡ ἰδέα ἔχει ἀνάγκην ἐγκεφάλου· ἀλλὰ τὸ ὀπτικὸν νεῦρον καὶ ὁ ἐγκέφαλος δὲν εἶνε ἢ τὰ ὑλικὰ ὄργανα δυνάμεώς τινος, οὐδὲν κοινὸν πρὸς αὐτὰ ἐχούσης.

Τὸ διϊσχυρίζεσθαι, ὡς οἱ ὑλισταί, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ὑλικόν, δηλ. χημικὸν ἀποτέλεσμα συνδυασμῶν τινων ὑλικῶν, τοῦτο εἶνε πλάνη μεγίστη. Τί κοινὸν μεταξὺ τῶν συναισθημάτων τῆς δικαιοσύνης, τῆς γενναιότητος, τοῦ θάρρους, καὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, τοῦ ὀξυ-

γόνου, τοῦ φωσφόρου; Λογικὸν εἶνε τὸ λέγειν ὅτι ὁ Κρόμβελ εἶχε 2231 γραμμ. διανοίας, ὁ Βύρων 2228, ὁ Κυδιὲρ 1829, διότι οἱ ἐγκέφαλοί των ἐζύγιζον αὐτὰ τὰ βάρη;

Ὦ σοφοί! Ὁ Ἐπίκουρος εἶπεν ἤδη ἔκπαλαι ὅτι ἡ φύσις τοῦ λίθου εἶνε τὸ πίπτειν, ἀφοῦ οὗτος πίπτει.

Τὸ παρορμῶν τοὺς ὀπαδοὺς τῆς ὑλικῆς ψυχῆς πρὸ ἀπόρριψιν τῆς πνευματικῆς οὐσίας της εἶνε τὸ ὅτι δὲν ἐννοοῦσι, λέγουσι, πῶς ἡ νοημοσύνη, ἡ ἰδέα, ἡ θέλησις καὶ ὅλαι αἱ ἰδιότητες τοῦ πνεύματος δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν ἄνευ ὑλικοῦ τινος οἱουδήποτε ὑποστηρίγματος. Δὲν ἐννοοῦσι! Ὡραία λογικὴ ma foi! Ἔ, κύριοι, καὶ μήπως ὁ ἄνθρωπος ἐννοεῖ τὰ πάντα; Ἂν ὁ Θεὸς ἔγνω ν' ἀποκρύψῃ ἀφ' ἡμῶν τὴν οὐσίαν τῶν ὄντων, πρέπει διὰ τοῦτο νὰ ἐπαναστῇ τὸ πτωχὸν λογικόν μας κατὰ τῶν θελημάτων αὐτοῦ;

DIONYS

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ ὕλη ἐπηρεάζει τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ δὲν τὸ διοικεῖ. Δὲν εὑρίσκονται ἐνίοτε ἄνθρωποι, καίτοι ἐντελῶς ὠργανισμένοι, ἄνευ διανοητικῆς ἀξίας; Ἀπεναντίας δὲ ὄντα καχεκτικά, ἀσθενικά, δεικνύοντα διάνοιαν ζωηράν, ζῶσαν, ἀδάμαστον!

Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἀποδεικνυομένη οὕτως ἡ προσωπικότης τῆς ψυχῆς

Τὸ πνεῦμα δὲ δεσπόζει τῆς ὕλης: Εἰπῆτε γερμανιστὶ εἴς τινα ἐπανακάμπτοντα ἐκ ταξειδίου: «Ἡ σύζυγός σας ἀπέθανε χθὲς αἴφνης», θ' ἀντιπαρέλθῃ, χωρὶς νὰ ἐπηρεασθῇ οὐδόλως. Ἀλλ' εἰπῆτέ τῳ αὐτὸ εἰς τὴν γλῶσσάν του τότε τρόμος τὸν καταλαμβάνει, γίνεται ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

Ποῦ λοιπὸν τὸ ὑλικὸν ἐν τοῖς λόγοις τούτοις;

Βεβαίως δὲν βλέπομεν τὴν ψυχήν, ἀλλὰ μήτοι βλέπομεν τὸν ἠλεκτρισμόν; Καὶ ἐν τούτοις δὲν διστάζει ἡ ἐπιστήμη ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ὕπαρξίν του ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ.

Αἱ ἀποδείξεις βρίθουσι· εἰς τὴν ἐκλογὴν ὑπάρχει ἡ δυσκολία

Ἰδοὺ ἓν παράδειγμα. Ἄνθρωπός τις θνήσκει· οὐδὲν δύναται ν' ἀναστήσῃ αὐτόν. Ὁ γαλβανισμὸς δύναται νὰ προξενήσῃ εἰς πτῶμά τι, μὴ περιελθὸν ἔτι εἰς σῆψιν, κινήσεις ἐκπληκτικάς, ἀνοι-

γοκλεισήματα ὀφθαλμῶν, κλπ. κλπ., ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ζωήν.

Καὶ ὅμως ἡ ὕλη εὑρίσκεται ἔτι ἐκεῖ ἐντελῶς ὠργανισμένη, ἄνευ διαλύσεως τῆς συνεχείας, ἀφοῦ αἱ γαλβανικαὶ κινήσεις τυγχάνουσιν αἱ αὐταί. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ ὑλιστὴς κρατεῖ ἐν χειρὶ (καὶ χωριστὰ) τήν τε ὠργανισμένην *ὕλην*, καὶ τὴν κινητήριον *δύναμιν*, ἀλλὰ δὲν δύναται ἢ νὰ κινήσῃ *αὐτόματόν* τι, ὅπερ μετ' οὐ πολὺ θὰ τῷ ἐκφύγῃ διὰ τῆς ἀποσυνθέσεως.

Δὲν ἦτο ἄρα ἡ ὕλη ἥτις ἔζη ἐν αὐτῷ τῷ σώματι, ἀλλ' ὁ ξένος ὅστις τὸ ἐγκατέλιπε.

Ἄλλο παράδειγμα. Σταματᾷ ὁ τροχὸς ἀτμομηχανῆς τινος. Τὸ λογικὸν μᾶς λέγει, ἐπὶ τῇ περιστάσει ταύτῃ, ὅτι πρέπει νὰ τὸ ἀναζητήσωμεν ἐν τῷ ἀτμῷ, εἶτα ἐν τῷ πυρί.

Παρομοίως, ἐνώπιον πτώματός τινος, πρέπει ν' ἀναζητήσωμεν τὸ θεῖον πῦρ, ὅπερ τὸ ἐζωογόνει, δηλ. τὴν ψυχήν.

EMILE DE RIENZI

Καὶ ὅμως, μεθ' ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά σας, ἅτινα θεωρῶ πολὺ λογικά, δὲν μοὶ φαίνεται ἀδύνατον ὥστε ἡ ψυχὴ νὰ τυγχάνῃ ὑλική, καὶ ἰδοὺ τί μὲ παρακινεῖ πρὸς τοῦτο. Μέχρις ἐσχάτων δὲν ἐγίνωσκον ἢ τρεῖς μόνον καταστάσεις τῆς ὕλης. Ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι ἀνεκαλύφθη ἤδη ἑτέρα, τετάρτη κατάστασις, δηλ. ἡ *ἀκτινοβόλος* τόσῳ παράλογον λοιπὸν θὰ εἶνε ἆρά γε τὸ παραδεχθῆναι ὅτι ἡ ψυχὴ δύνατὸν νὰ ᾖ ἐκδήλωσις καταστάσεώς τινος ὅλως μὲν ἀγνώστου εἰσέτι, διαμενούσης δ' αἰωνίως ;

Πιστεύσατε ὅτι ἄν ποτε μᾶς ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ πνεῦμα εἶνε ἄλλο τι ἢ ἰδιότης λεπτοτάτης ὕλης σχετιζομένης πρὸς τὸ περίπνευμα ὡς τοῦτο πρὸς τὸ σῶμά μας, θὰ καταστῶμεν ἀμέσως πνευματολόγοι ἐν τῇ κυρίᾳ σημασίᾳ τῆς λέξεως.

Ἀλλ' ἂν ἤδη διαφωνῶμεν ἐν ταῖς λεπτομερείαις, μήτοι τὸ τοιοῦτο δικαιοῖ τὸ μὴ διατηρεῖν ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας τὸ πρὸς ἀλλήλους ὀφειλόμενον σέβας, ἀφοῦ ἔχομεν τὴν αὐτὴν πίστιν, τὰς αὐτὰς ἐλπίδας ;

AUZANNEAU

Δὲν κατακρίνω, ἀγαπητὲ συνάδελφε, τὸν μὴ σκεπτόμενον ὡς ἐμέ, ἵνα κἀγὼ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ πιστεύω ἄλλως ἢ ὅπως οἱ ἄλλοι.

Δὲν ἔχω τὴν ἀξίωσιν τοῦ γινώσκειν τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς· νομίζω ὅμως αὐτὴν πνευματικήν, ὡς σεῖς τὴν νομίζετε ὑλικήν. Δὲν παραδέχομαι ὅτι ἡ ὕλη προοδεύει καθαριζομένη. Πιστεύω εἰς διανοητικὴν δύναμιν, ἐπενεργοῦσαν ἐπὶ τῆς ὕλης Θὰ μιμηθῶμεν τὴν φρόνιμον ἐπιφυλακτικότητά σας, λέγοντες ὅτι ἂν ποτε μᾶς ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ὑλική, θὰ γίνωμεν ὑλισταί.

E LEBAY

Ἀλλ' ἐν τέλει μεθ' ὅλα τὰ εἰρημένα δὲν βλέπομεν ἢ ἁπλᾶς ὑποθέσεις καὶ ὄχι πράγματα. Ἃς ἐπιτραπῇ λοιπὸν εἰς ἕκαστον νὰ τὰς ἐκλαμβάνῃ κατὰ τὰς ἰδίας του συμπαθείας.

Δὲν ὑπάρχουσιν ἀλήθειαι ἀπολυτοι ἢ αἱ παρὰ τοῦ λογικοῦ καθιερωθεῖσαι καὶ ἃς ἐπιβεβαιοῦσι τὰ πράγματα. Τὰ πράγματα! Ἰδοὺ τὸ μέγα *κριτήριον* τῆς ἀληθείας Ἡ ὑπόθεσις δέον νὰ ἄρχηται ἀπ' αὐτῶν.

Σῶμά τι, τὸ περίπνευμα, συνοδεύει πάντοτε τὸ ἀτομικὸν *ἐγώ*. Λοιπόν, ἂν ἡ ψυχὴ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἦτο ἰδέα, διάνοια, θέλησις, ἂν αὕτη, μονὰς πνευματικὴ ἀγνώστου στοιχείου, συνίστα μόνη τὸ ἄτομον, διατί αὐτὸ τὸ ὠργανισμένον σῶμα νὰ τὴν ἀκολουθῇ πανταχοῦ καὶ πάντοτε;

Ὁ πνευματισμός, οὗ τινος ἅπαντες ἐκ συμφώνου ἀναγνωρίζομεν τὴν αὐθεντίαν, δὲν προσέφερε νέον φῶς ἐπὶ τῆς φύσεως τῆς ψυχῆς· ὅ,τι δ' ἂν λέγωσι περὶ τῆς φύσεώς της δὲν εἶνε ἢ καθαρὰ ὑπόθεσις. Τὸ μέχρι τοῦδε παρὰ τοῦ πνευματισμοῦ ἀποδειχθέν, τὸ μόνον πρᾶγμα, οὗ τινος δυνάμεθα νὰ ἐπιβάλωμεν τὴν ἐπιβεβαίωσιν, εἶνε ἡ ἀναβίωσις τοῦ ὄντος. Ὑπάρχομεν καὶ μετὰ θάνατον Τοῦτο μᾶς τὸ ἀποδεικνύουσι τὰ πράγματα.

Πῶς διατελοῦμεν μετὰ θάνατον; Οἱ πρὸ ἡμῶν μεταβάντες εἰς τὸ πέραν τῆς ζωῆς μᾶς διαβεβαιοῦσιν, ὅτι διατελοῦσιν ἐσχηματισμένοι ὡς τὸ πρότερον, ἀλλ' ἐν σχήματι αἰθερώδει, λεπτῷ, λεπτοτάτῳ, ἂν θέλετε, ἀλλὰ πάντοτε ὑλικῷ.

Έσχον ἐν τῷ παρελθόντι, ἔξουσιν ἐν τῷ μέλλοντι ἀτομικότητα ἀσώματον; Οὐδὲν μέχρι τοῦδε, οὐδὲν ἐπιβεβαιοῖ τοιοῦτόν τι

Ἀφ' ἑτέρου εἶνε ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἁπλοῦν τραῦμα εἰς τὸν ἐγκέφαλον προξενεῖ τὴν μωρίαν ἢ τὴν τρέλλαν· καί, ἐπειδὴ οὐδὲν μέχρι τοῦδε ἐπεβεβαίωσε τὴν ψυχὴν μεμονωμένην πάσης ὕλης ἁπτῆς ἢ ῥευστοειδοῦς, ἐξακολουθοῦμεν θεωροῦντες αὐτὴν ὑλικήν.

Ἄλλως τε δὲ αὐταὶ αἱ δύο διαβεβαιώσεις: ἡ *ψυχὴ εἶνε ὑλικὴ* ἢ ἡ *ψυχὴ εἶνε πνευματικὴ* δὲν εἶνε πράγματι ἢ δύο ὑποθέσεις, μὴ δυνάμεναι μήτε ἡ μὲν μήτε ἡ δὲ νὰ ἐπιβεβαιωθῶσιν. Ἀλλ' ἀδιάφορον τοῦτο· τὸ ὂν ἀναζεῖ· τοῦτο εἶνε τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ἀποδειχθὲν καὶ ἀναντίρρητον γεγονός. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐν τῷ μέλλοντι φύσιν αὐτοῦ, τί μᾶς μέλει καὶ πάλιν; Ἀφοῦ, ἔν τε τῇ μιᾷ ὡς καὶ ἐν τῇ ἑτέρᾳ καταστάσει, ἡ συνέχεια τῶν παθῶν μένει ἡ αὐτὴ πάντοτε;

Ὥστε οὐδ' ἡ περίστασις αὕτη ἂς μὴ ᾖ ἀντικείμενον διαφωνίας μεταξύ μας καὶ ἂς ὁμολογήσωμεν εἰλικρινῶς τὴν ἐπὶ τούτῳ ἄγνοιάν μας.

RENE CAILLE

Πολὺ καλά· Ὀφείλομεν ἅπαντες τωόντι νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς μας εἶνε εἰσέτι ἄγνωστος.

Ἵν' ἀνεύρωμεν τὴν ἀρχήν της, ποῦ νομίζετε, ὅτι δέον ν' ἀναδράμωμεν;

Ὀφείλομεν νὰ διατρέξωμεν τὸ βασίλειον τῶν ζώων, τὸ τῶν φυτῶν, τὸ τῶν ὀρυκτῶν, καὶ νὰ προχωρήσωμεν μέχρι τοῦ ἀτόμου;

Τίς δύναται νὰ εἴπῃ; Τίς ποτε θὰ τὸ γνωρίσῃ; Καὶ τί μᾶς μέλει ἀκόμη περὶ τούτου;

Ἀρκεῖ ἡμῖν, ὅτι ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ψυχὴ καὶ ὅτι ἔχομεν τὴν βεβαιότητα· καθ' ὅτι αἱ πνευματιστικαὶ ἐκδηλώσεις τυγχάνουσιν ἀπόδειξις μαθηματική, ἀναντίρρητος τῆς ὑπάρξεώς της. Ἐκτὸς τούτου μήτοι ἡ πορεία τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς καθαριζομένης, τῆς μεγαλυνομένης, τῆς τελειοποιουμένης ἀείποτε, δὲν μᾶς τὸ ἀποδεικνύει δι' ἄλλου τρόπου ἐκπληκτικοῦ; Αὐταὶ αἱ ἴδιαι ψυχαὶ ἐπανέρχονται ἐνσωματούμεναι, ἐξακολουθοῦσαι οὕτω τὰς καλὰς ἢ κακὰς ἐπηρείας των, καὶ βλέπομεν οὕτω, ὅτι ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ γενικὸν καλὸν ἐν τῷ παρόντι βίῳ, ἐργαζόμεθα χάριν τῆς ἰδίας ἡμῶν εὐτυχίας ἐν τῷ ἑπομένῳ βίῳ, χάριν τῶν μελλόντων ἡμῶν βίων.

Δυνάμεθα δὲ οὕτω νὰ εἴπωμεν, ὅτι *ἡμεῖς αὐτοὶ εἴμεθα οἱ κυρίως αἴτιοι τῶν δεινοπαθημάτων ἡμῶν καὶ τῶν ἀπολαύσεων*.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΤΟ ΕΛΙΞΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

(*Συνέχεια καὶ τέλος.*)

Ἄκουσον, εἶπεν ὁ Γάστων Δουσώλ, νέος δόκτωρ, οὗ τινος τὴν μεγάλην ἀξίαν ἀνεγνωρίζαμεν ἅπαντες· δὲν ἔχω τὴν ἀξίωσιν ν' ἀποδώσω εἰς σὲ τὸν ὅν μᾶς προτείνεις λογόγριφον· ἡ παρατήρησίς μου θὰ ἔχῃ χαρακτῆρα γενικώτερον, συνάμα δὲ καὶ σημασίαν ἥκιστα, δυστυχῶς, ἐνθαρρυντικήν.

Ὑπάρχουσι δύο περίοδοι ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἰατροῦ Ἡ πρώτη, ἡ τῆς νεότητος, παρέχει τὴν μεγάλην περιέργειαν, τὴν θέλησιν τοῦ νικᾷν τὸ κακὸν καὶ τὴν *ἀφοσίωσιν*, ἣν οὐδὲν καταβάλλει. Εἶνε δὲ συγχρόνως ὁ καιρὸς τῆς λυσσώδους ἐργασίας, διαρκούσης καθ' ἑκάστην 15—20 ὥρας εἰς ἀνάγνωσιν καὶ γριφώδη γραφήν, ἐπὶ βλάβῃ τῶν ὀφθαλμῶν, ἕνεκα τῶν φυτιλίων τοῦ λαμπτῆρος, τῶν ἀποδιδόντων δυσώδη ὀσμὴν καπνοῦ ἐν ᾧ δὲ καταγινόμεθα μετὰ τῆς μανίας ἐκείνης ἡ μὲν ζωὴ βαδίζει, κινεῖται, κυλίεται πέριξ καὶ ἐκτὸς ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ κλείομεν τὰ ὦτα, ἵνα μὴ ἀκούωμεν τὸν θόρυβον τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ μεγάλου τούτου ἀσθενοῦς, τοῦ ὑποφέροντος ἐκ τοῦ πνεύμονος, τῆς καρδίας, τοῦ ἐγκεφάλου. Ζητοῦμεν παρὰ τῶν ἄλλων ὁλόκληρον τὴν ἐπιστήμην, ἣν τὸ παρελθὸν ἐπεσώρευσεν εἰς τοὺς ἐν 8ῳ σχήματι τόμους, τοὺς τόσῳ φοβεροὺς κατά τε βάρος καὶ ἀξίαν, ὁ δὲ χρόνος δὲν μᾶς ἐπαρκεῖ, ἵνα μάθωμεν τὸ μυστικὸν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου διὰ τοῦ μόνου βιβλίου, τοῦ ἀείποτε ἀνοικτοῦ, τοῦ εἰκονογραφημένου διὰ νέων ἀείποτε, ἀληθῶν, καταπειστικῶν σχεδίων. Ἰδοὺ τὸ βιβλίον αὐτό...

Καὶ διὰ κυκλοτεροῦς χειρονομίας ἔδειξε τὸ *Βουλεβάρ*. Τὸ φω-

ταέριον ἔρριπτε τὰς λευκοειδεῖς ἀκτῖνάς του, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκυμαίνοντο ἀκαταπαύστως οἱ περιπατηταί:

— Ἰδοὺ τὸ μέγα χειρόγραφον τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς παθολογίας, ἐξηκολούθησεν. Ἰδοὺ ἡ φυσιολογία ἐν τῇ πράξει. Τί βλέπυμεν ἐκ τούτου ἡμεῖς οἱ νέοι, οἱ καθηλωμένοι ἐν τῷ νοσοκομείῳ ἢ ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ; Καὶ τοῦτο εἶνε εἷς τόμος, ἓν κεφάλαιον, μία παράγραφος τῆς εὐρείας ἰατρικῆς ἐγκυκλοπαιδείας, ἥτις εἶνε ἡ κοινωνία ὁλόκληρος. Ὦ! ἀνέκραξε μετὰ τόνου, οὗ τινος ἡ εἰλικρίνεια μᾶς ἐξέπληξε, νὰ εἶχέ τις τὸν καιρὸν—δηλ. τὰ ἀπαιτούμενα μέσα τοῦ ζῆν—ν' ἀφοσιωθῇ ὁλοτελῶς εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀνθρωπίνης βιβλιοθήκης τοῦ παγκοσμίου τούτου λεξικοῦ, οὗ τινος ἕκαστος ἄνθρωπος εἶνε μία σελίς, νὰ τὸ ἀναγνώσῃ κατὰ συλλαβήν, νὰ τὸ ἀντιγράψῃ, νὰ τὸ σχολιάσῃ... καὶ ἔπειτα νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τὴν ἰατρικήν! Τί λέγω; Κατόπιν τούτου ἡ ἰατρικὴ θὰ ἦτο περατωμένη... διότι τότε θὰ ἔκαμνέ τις αὐτοψίας οὐχὶ ἐπὶ νεκρῶν, ἀλλὰ ἐπὶ ζώντων, ἐπὶ ἐγκεφάλων, ἐπὶ στηθῶν, ἐπὶ καρδιῶν... Μετὰ δεκαετεῖς δὲ παρατηρήσεις, ἐκτελουμένας μετὰ τῆς μεγάλης ἐκείνης ἀφοσιώσεως, ἣν καταβάλλομεν εἰς τὸ ν' ἀνακυκῶμεν τέφρας πολυμαθείας, ἡ ἀληθὴς φλὸξ θὰ ἀνέλαμπεν.

— Ἀλλά, ἀνεφώνησα, μετὰ τὴν μανιώδη ἐργασίαν, εἰς ἣν ὀφείλομεν ἡμεῖς νὰ καταδικασθῶμεν, μᾶς μένει πλέον τοῦ ἡμίσεως τῆς ζωῆς ἡμῶν...

— Ναί, ὑπέλαβεν, ὅπως ὁ ἀποτεθαρρημένος, ὁ σκεπτικός, ὁ ἀμαθής, ὁ ἀγοραῖος πρακτικός, ὁ ἐμπειρικός, ὁ ἐποφθαλμιῶν εἰς τὸν τιμητικὸν σταυρὸν καὶ τὴν Ἀκαδημίαν ἀποκατασταθῇ ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ καθ' ὅλα ἰατρός, ἐνῷ ἡμεῖς ὅταν ἀφήσωμεν τὰ βιβλία, εἴμεθα τυφλοὶ μὴ βλέποντες πλέον τὸν ἄνθρωπον...

Εἰς τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐγὼ ἐξέβαλα κραυγὴν καί, θέσας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ βραχίονός του, τῷ λέγω, «Κύτταξαι!»

Αὐτὸς δ' ἀκολουθήσας τὴν διεύθυνσιν τοῦ δακτύλου μου.

— Τίς εἶνε ὁ ἄνθρωπος αὐτός; ἠρώτησε.

— Αὐτὸς εἶνε ὁ γέρων, περὶ οὗ σᾶς ὡμίλησα ἤδη... ὁ κ. Βενσάν.

Τῳόντι, ὑπὸ τὴν ἀμαυρὰν ἀντανάκλασιν τῶν ἀστιλπνώ-

των φανών, ὁ μὲν γέρων ἐπροχώρει βραδέως, κοπιωδῶς, ἐγὼ δ' ἔφριττον βλέπων τὴν ἀπίστευτον μεταβολήν, τὴν εἰς αὐτὸν ἐπελθοῦσαν ἐντὸς μιᾶς μόλις ὥρας, ἀφ' ἧς τὸν εἶχον ἴδει.

Μοὶ ἐφάνη ὠχρός, ἀδύνατος, κεκυφώς, συντετριμμένος. Μεθ' ἕκαστον βῆμά του, συρόμενον ἐπὶ τοῦ ἐξ ἀσφάλτου ἐδάφους, παρετήρει πέριξ αὐτοῦ, στρέφων τὸν τρέμοντα λαιμόν, οὕτινος οἱ σπόνδυλοι ἐνόμιζέ τις ὅτι ἔτριζον.

— Ἒ ! Ἒ ! ἀλλ' αὐτὸς εἶνε ὁ γερο-Θηβενῆς, ἀνέκραξεν εἷς τῶν πλησίον μου. Δὲν ἀπέθανε λοιπόν ;

— Τῷόντι, ἐπανέλαβεν ὁ Γάστων, ὅστις τὸν παρετήρησε προσεκτικώτερον· δὲν τὸν εἶχον ἀναγνωρίσει κατ' ἀρχάς . . .

— Ἀλλὰ τίς εἶνε αὐτὸς ὁ κ. Θηβενῆς ; ἠρώτησα ἀνυπομόνως.

Χωρὶς δὲ νὰ μ' ἀπαντήσῃ ἀπευθείας ὁ Γάστων, ἐξακολούθησεν ὡς εἰ ὡμίλει πρὸς ἑαυτόν :

— Τὸν εἶχον συναντήσει μολις πρό τινων μηνῶν φαιδρὸν καὶ νεάζοντα . . .

— Ἀφοῦ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος, πρὸ μιᾶς ὥρας ἐνόμιζον, βλέπων αὐτόν, ὅτι εἶχον ἐνώπιόν μου ἄνθρωπον νέον ἀκόμη . . . Πιθανὸν ἡ λύπη, μετὰ τὸ συμβὰν ἐκεῖνο νὰ ἐπέφερε τὴν μεταμόρφωσιν ταύτην . .

— Ἐλθέ, μοὶ εἶπεν ὁ Γάστων, ἐγγίσας με ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ ὤμου· θὰ σοι εἴπω τί γνωρίζω περὶ αὐτοῦ... Θὰ ἐξακολουθῶ δὲ δίδων εἰς αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦτο, ὅπερ εἶνε καὶ τὸ ἀληθές, διότι καλεῖται Βενσὰν-Θηβενῆς.

Ἐν τούτοις οὗτος εἶχεν ἐξέλθει τῆς ζώνης τοῦ φωτός, εἰς τὸ κέντρον τῆς ὁποίας ἡμεῖς εὑρισκόμεθα. Ἐγερθεὶς μετὰ σπουδῆς ἠκολούθησα τὸν φίλον μου· ἐπανεύρομεν τὰ ἴχνη τοῦ γέροντος, ἀνερχομένου τὸ Βουλεβὰρ καὶ ἐξαφανιζομένου διὰ μέσου τοῦ εὐθύμου καὶ γελῶντος πλήθους, τοῦ τερπομένου ἐκ τῆς ἑσπέρας ἐκείνης τοῦ εὐθαλοῦς καὶ ζωογόνου καλοκαιρίου. Ἡ στενὴ ῥάχις του ὡμοίαζε πρὸς τὴν τοῦ πιθήκου.

— Λάλφ, λέγω εἰς τὸν φίλον μου· σπεῦσον νὰ μοὶ εἴπῃς τί γνωρίζεις περὶ τοῦ προσώπου τούτου ὅπερ μὲ ἐνδιαφέρει, μ' ἀνησυχεῖ, καὶ μὲ παροργίζει συγχρόνως.

— Ἂς τὸν ἀκολουθήσωμεν κατ' ἀρχάς, ἀπήντησεν ὁ Γάστων· γνωρίζω τὸ παρελθὸν αὐτοῦ, καὶ θὰ εὐχαριστούμην μανθάνων κατά τι καὶ τὸ παρόν του. Ἠναγκάσθην νὰ κρατήσω τὴν ἀνυπομονησίαν μου· ρυθμίζοντες δὲ τὰ βήματα ἡμῶν πρὸς τὰ τοῦ Κ. Θηβενῆ, διετέθημεν εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ μᾶς διαφύγῃ ἀπὸ τὴν ὅρασιν.

Παρετήρησα τότε, ὅτι ἐστέκετο ἔμπροσθεν ἑκάστου καφείου· ἐπὶ τῆς ὁδοῦ δὲ μένων διερεύνα ἐντὸς διὰ τοῦ βλέμματος. Ζητεῖ κάποιον βεβαίως, εἶπον ἐγώ . ἢ κάποιαν ἴσως, προσέθηκεν ὁ Γάστων γελῶν. Τῷ ὄντι δὲ μετέβαινε κατὰ προτίμησιν εἰς τὰ καταστήματα τὰ συχναζόμενα ὑπὸ τῶν νεανίδων τῆς συνοικίας.

— Ἀλλ' εἶνε ἁπλῆ ἀστειότης τοῦτο, προσέθηκεν ὁ Γάστων, διότι ἐκτός, ὅτι ὁ Θηβενῆς ὑπῆρξε πάντοτε σωφρονέστατος, εἶνε καὶ πλέον ἡ ἑκατοντούτης.

— Ἑκατοντούτης !

— Ἐγὼ εἶμαι τώρα τριάκοντα πέντε ἐτῶν, ἐπανέλαβεν ὁ Γάστων· ἤμην δὲ δέκα πέντε, ὅτε ὁ διηγηθείς μοι τὴν ἱστορίαν τοῦ Θηβενῆ, μὲ ἐβεβαίωσεν, ὅτι αὐτὸς ἔζη ἤδη κατὰ τὸ 1789.

Ἐν τούτοις ὁ γέρων εἶχεν ἐπαναλάβει, ὄχι τὸν δρόμον του, ἀλλὰ τὸ σιωπηλὸν ὀλίσθημά του, ὅπερ τῷ ἔδιδε χαρακτῆρα σχεδὸν φανταστικόν.

Καθόσον ἐβάδιζεν, ἐφαίνετο ὡς ἐὰν ὑπέκυπτε περισσότερον ὑπὸ βάρος βαρύτερον γινόμενον· ἡ ἐλεεινὴ κατάστασις τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτοῦ ηὔξανε καὶ ἀληθῶς, ἠρχίσαμεν νὰ φοβώμεθα μὴ καταντήσῃ νὰ διαλυθῇ εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐξαφανισθῇ ὁλοτελῶς.

Φθὰς εἰς τὴν ἄκραν τοῦ βουλεβάρ, ἐστάθη ὡς διστάζων ὁποίαν διεύθυνσιν ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσῃ· ἡ ὥρα παρήρχετο καὶ οἱ περιπατηταὶ ἐγένοντο σπάνιοι Ἡμεῖς δὲ ἤμεθα πλησιέστατα αὐτοῦ, σχεδὸν τὸν ἠγγίζομεν Αἴφνης τὸν εἴδομεν ποιοῦντα χειρονομίαν ὑποδηλοῦσαν ὀργὴν συνάμα καὶ ἀπελπισίαν καὶ στραφέντα πρὸς τὴν πλαγίαν ὁδὸν

Ἀκολουθοῦντες τὰ ἴχνη του εἴδομεν αὐτὸν μετ' ὀλίγον διαβάντα τὴν ὁδὸν καὶ προχωροῦντα κατ' εὐθεῖαν πρὸς θύραν τινὰ ἁμαξηλάτου, ἔμπροσθεν τῆς ὁποίας γυνὴ παχεῖα — βεβαίως ἡ τοῦ ἡνιόχου—ἀνέπνεε τὴν δρόσον τῆς ἑσπέρας, κρατοῦσα ἐπὶ τῶν γονά-

των παιδίον ἑξαετὲς ἢ ἑπταετὲς, ὑγιὲς καὶ εὔτραφές. Ἅμα ὡς τὸ παιδίον παρετήρησε τὸν Θηβενῆ ἐπήδησεν ἐκ τοῦ κόλπου τῆς μητρὸς καὶ ἔτρεξε πρὸς αὐτὸν μεγάλοις βήμασι· προσέκρουσε μάλιστα τόσον ἰσχυρῶς κατὰ τοῦ γέροντος, ὥστε ἐφοβήθημεν πρὸς στιγμὴν μήπως τὸν ἀνατρέψῃ Ἀπ' ἐναντίας ὅμως ὁ Θηβενῆ, μετὰ δυνάμεως ἥτις μᾶς ἐξέπληξε, τὸ ἥρπασεν εἰς τοὺς βραχίονάς του, τὸ ἀνύψωσε καὶ τὸ ἐνηγκαλίσθη ἐπὶ πολύ.

— Ὁ δυστυχής, ἐψιθύρισε συγκεκινημένος, ἐνθυμεῖται τὴν πρὸ μικροῦ θανοῦσαν μικράν Ἐν τούτοις ἡ παχεῖα γυνὴ προσεκάλει τὸ τέκνον της, καὶ ἐπετίμα αὐτὸ κράζουσα:

— Ἄφησαι τὸν κύριον... χαμένο παιδί... Σᾶς ζητῶ συγγνώμην, κύριε Βενσάν

Αὐτὸς δὲ ἀπήντα ἠπίως, τύπτων ἐπανειλημμένως τὰς παρειὰς τοῦ μικροῦ, τοῦ ἐπὶ μᾶλλον προσκολλωμένου πρὸς αὐτόν.

— Ἄ! γνωρίζω καλῶς ὅτι εἶσθε ὁ γλυκο-πατέρας ὅλων τῶν παιδίων! ἔλεγεν ἡ γυνή, καὶ ἀπὸ πολὺ μακρὰν ποῦ σᾶς βλέπουν τρέχουν πρὸς ἐσᾶς...

Μολονότι δ' αὕτη παρεμέρισεν ἵνα περάσῃ ὁ Κύριος Βενσάν, αὐτὸς δὲν εἰσήρχετο, ἀλλ' ἐφαίνετο διστάζων ἔπειτα δὲ τῇ εἶπε δειλῶς:

— Δὲν θέλετε νὰ μοὶ τὸ ἐμπιστευθῆτε Θὰ τῷ ἐμάνθανον τόσα ὡραῖα πράγματα!

— Ὦ! εὐχαρίστως θὰ ἔπραττον τοῦτο, κύριε Βενσάν. Ἀλλὰ γνωρίζετε καλῶς ὅτι μένει εἰς τὴν ἐξοχήν, εἰς τὴν μάμμην του. Καὶ διὰ νὰ μοῦ τὸ δώσουν ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἐχρειάσθησαν δεήσεις καὶ λιτανεῖαι.. Ἄλλως τε ὁ ἀὴρ εἶνε τόσον καλὸς ἐκεῖ!....

Ὁ κ. Βενσὰν δὲν ἀντεῖπεν ἀλλ' ἐναγκαλισθεὶς ἅπαξ ἔτι τὸ παιδίον ἐξηφανίσθη εἰς τὸν μακρὸν διάδρομον ἐφαίνετο δὲ ὡς ἀνανεωθεὶς ἀληθῶς· ὁ Γάστων πλησιάσας εἶπεν:

— Εἶνε βεβαίως ὁ σοφὸς Κ Θηβενῆ αὐτὸς ὁ ἤδη εἰσελθών

— Μάλιστα, κύριε. Ἄ! ναί, σοφὸς τῷ ὄντι καὶ ἔπειτα τόσον καλὸς ἄνθρωπος! ὁ πατὴρ τῶν τέκνων· μάλιστα τὸν γνωρίζουν καλῶς ὡς καὶ οἱ μικροὶ ἐπαῖται, οἵτινες τοῦ ὑποκλέπτουσι πολλὰ καθεκάστην.

— Κατοικεῖ ἐδῶ;

— Ἀπὸ δεκαετίας..

— Τὸν ἐγνώρισα ἄλλοτε ὀλίγον. Μοὶ φαίνεται δέ, ὅτι πολὺ ἐγήρασε...

— Μὴ τὸ πιστεύητε! Πρὸ ἓξ μηνῶν ἦτο τόσον καταβεβλημένον, ὥστε μόλις ἀνέπνεεν. Αἴφνης ἀκούεται πάφ! ὡς κτύπος πλήκτρου. Δὲν γνωρίζω τί ἐπενόησε διὰ νὰ γείνῃ καλά, ἀλλ' εἰς διάστημα ὀλιγώτερον τῶν ἓξ μηνῶν ἐπεσκευάσθη... ἐκεῖ... ἐκ νέου! Εἰς τοιοῦτο δὲ σημεῖον, ὥστε ἐγὼ ἐὰν ἤμην χήρα....

Καὶ ἐδόθη εἰς τὸ νὰ γελᾷ ἐλευθέρως, ὡς γυνὴ δυναμένη νὰ ἐπιτρέπῃ εἰς ἑαυτὴν ὀλίγην ἐλευθερίαν, ὅτε δὲν παρευρίσκεται ἐκεῖ πρόσωπόν τι νὰ τὴν κατακρίνῃ.

— Ἀλλὰ ποίαν ἡλικίαν τῷ δίδετε σεῖς; προσέθηκα ἐγώ

— Ὦ! περίπου 95 ἐτῶν... τὸ ὀλιγώτερον.

— Ἰδοὺ ἄνθρωπος! ἐπανέλαβεν ὁ Γάστων, ὅτε, ἀπομακρυνθέντες, ἐπανελάβομεν τὸν περίπατόν μας. Τὰ μέγιστα ὑποληπτόμενος καὶ σεβόμενος, ἀγαπῶν δὲ τὰ παιδία. Τί λέγεις περὶ αὐτοῦ;

— Οὐδέν· περιμένω τὴν ἱστορίαν σου.

— Εἶνε ἁπλουστάτη δι' ἡμᾶς, οἵτινες, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐπιστήμης, δὲν παραδεχόμεθα σχεδὸν τὸ ἀδύνατον:

«Ὁ κ. Βενσὰν de Bossaye de Thévenin εἶνε ὁ τελευταῖος ἀπόγονος μεγάλης οἰκογενείας μεταναστευσάσης κατὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν· ὁ πατήρ του ἦτο εἷς τῶν ἑκατὸν μετόχων εἰς 2 400 βιβλία τοῦ περιφήμου Μέσμερ, τὸν ὁποῖον ἠκολούθησεν εἰς Ἑλβετίαν ὅπου, ὡς γινώσκεις, ὁ περιβόητος θαυματουργὸς διέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του, συμβάντος κατὰ τὸ 1815. Ὁ Κ. de Bossaye ὁ πατήρ, ἐπανῆλθεν εἰς Γαλλίαν μετὰ τῶν Βουρβόνων, ἔνθα ἀπέθανε μετ' ὀλίγον, ἀφήσας υἱόν, αὐτὸν ὅστις μᾶς ἀπασχολεῖ ἤδη. Ὁ Βενσὰν ἠκολούθησε τὴν διδασκαλίαν του Κάρρα καὶ τοῦ Σωσσοῦρα λαβὼν δὲ τὰ διπλώματά του εἰς τὴν ἰατρικήν, προσεκολλήθη εἰς τὸν περίφημον Δελέζ, ὃν ἐπωνόμαζον κατὰ τὴν παλινόρθωσιν (τῶν Βουρβόνων) Ἱπποκράτην τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ.

Ἔκτοτε διαρρήξας φανερὰ πᾶσαν μετὰ τῆς Ἀκαδημίας σχέσιν, ἐγένετο ἐπί τινα ἔτη γραμματεὺς τῆς μαγνητικῆς ἑταιρίας, θεμελιωθείσης ὑπὸ τοῦ μαρκησίου de Pységur, καὶ ἀποκατέστη τέλος ὁ φίλος, ὁ γραμματεύς, ὁ ἄλλος ἐγὼ τοῦ μαρκησίου Mirville,

διευθυντοῦ τῆς ἑταιρίας d' Avignon, καὶ συγγραφεὺς ἑνὸς παραδοξοτάτου συγγράμματος περὶ τῶν **Πνευμάτων** καὶ τῶν ρευστῶν αὐτῶν ἐκδηλώσεων.

Διέκοψα ζωηρῶς τὸν Γάστωνα ἀνακράξας:

— Ἐν ἑνὶ λόγῳ ὁ μέγας οὗτος σοφὸς εἶνε ἕνας πνευματιστής.....ἕνας τρελλός !

— Διατί παραφέρεσαι οὕτως ; ἐπανέλαβεν ὁ Γάστων μειδιῶν. Ὁ ἄνθρωπος ὅστις πρὸ 150 ἐτῶν θὰ προέβλεπε τὸν ἠλεκτρικὸν φωτισμὸν τῶν σταθμῶν τῶν σιδηροδρόμων θὰ ἐφαίνετο ἄξιος νὰ κλεισθῇ εἰς τὸ φρενοκομεῖον

Ο ΜΥΣΤΙΚΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ διδάκτορος Carl du Prel (Λειψία 1888) τοῦ ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον περιέχοντος τὰς ἑπομένας τέσσαρας πραγματείας: «Περὶ τῆς ἐν τοῖς ναοῖς κατακλίσεως», «Περὶ τῶν Μαντείων», «Περὶ τῶν Μυστηρίων» καὶ «Περὶ τοῦ Δαιμονίου τοῦ Σωκράτους» ἀποσπῶμεν καὶ μεταφράζομεν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ διὰ τὸν «Νέον Πυθαγόραν» τὴν πρώτην πραγματείαν.

Ἀθήνησι 1 Μαΐου 1891

Ἰούλιος Ἔνεγγ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΩι ΝΑΩι ΚΑΤΑΚΛΙΣΕΩΣ

Τὴν ἐν τῷ ναῷ κατάκλισιν μνημονεύουσι καὶ ἐπιβεβαιοῦσιν οἱ ἐξοχώτεροι τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Το ἐνέργημα τοῦτο ἀναγνωρίζουσιν οἱ μᾶλλον εὐπαίδευτοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, γινώσκομεν δὲ καὶ ἡμεῖς συνεπῶς διενεργούμενον αὐτὸ ἐπὶ δέκα τοὐλάχιστον αἰῶνας ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Ἑλλάδι, ἐν Ἰταλίᾳ.

Οἱ Αἰγύπτιοι διϊσχυρίζοντο, κατὰ τὸν Διόδωρον τὸν Σικελιώτην, ὅτι ἡ Ἶσις, ἡ μεγάλην ἐν τῇ ἰατρικῇ πεῖραν ἔχουσα, ἀνεκάλυψε πολλὰ φάρμακα· γενομένη δὲ μία τῶν ἀθανάτων αἰσθάνεται μεγίστην εὐχαρίστησιν εἰς τὴν θεραπείαν τῶν ἀνθρώπων, καί, ἐμφανιζομένη κατ' ὄναρ εἰς τοὺς ἐπικαλουμένους τὴν βοήθειαν αὐτῆς, χορηγεῖ τὰ φάρμακα, δι' ὧν ἰάθησαν πολλοὶ ἐγκαταλελειμμένοι ὑπὸ τῶν ἰατρῶν.

Ὅμοια τούτοις γράφει καὶ ὁ Στράβων περὶ τοῦ Σεράπιδος.

Τὰ αὐτὰ δ' ἀναφέρονται καὶ περὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Ὁ περιφημότερος ναὸς τῆς Ἴσιδος, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ὑπῆρχεν ἐν Βουσίριδι τῆς Αἰγύπτου, τοῦ δὲ Σεράπιδος ἐν Μέμφιδι, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐν Κανόπῳ.

Ἡ χρῆσις τῆς ἐν τοῖς ναοῖς κατακλίσεως εἶνε ἀρχαιοτάτη. Ὁ Ἡσαΐας ὀνειδίζει τοῖς ἔθνεσιν, ὅτι κατακλίνονται ἐν ἄντροις. Μετηνέχθη δὲ τοῦτο τὸ σύστημα ἐκ τῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐκ ταύτης εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Μνημονεύουσιν αὐτῆς μετὰ σεβασμοῦ οἱ συγγραφεῖς τῶν τε Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων οἷοι: ὁ Πυθαγόρας, Ὅμηρος, Ἡρόδοτος, Ἀντισθένης, Φίλων, Σενέκας, Διόδωρος, Μακρόβιος, Πλούταρχος, Σωκράτης, Ξενοφῶν, Πλίνιος, Ἀρριανός, Βάρρων, Ἀρτεμίδωρος, Στράβων, Κικέρων, Βαλέριος, Μάξιμος, Παυσανίας, Ἡρωδιανός, Τάκιτος, Βιργίλιος, Μάρκος Αὐρήλιος, Σουήτων, Τίβουλλος κλπ.

Τὰ ὀνόματα ἁπάντων σχεδὸν τῶν Ἑλλ. Θεῶν μετηνέχθησαν, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ἐξ Αἰγύπτου εἰς τὴν Ἑλλάδα (II 50).

Ἐξ αὐτῶν εἶνε καὶ τὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὅστις παρὰ τῶν Ἑλλήνων ὠνομάζετο Ὀνειρόπομπος καὶ εἶχε πλῆθος ἰατρείων ἐν Περγάμῳ, ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἐν Θισορέᾳ τῆς Φωκίδος, ἐν Μεγαλουπόλει, ἐν Σμύρνῃ, ἐν Λεβήνῃ τῆς Κρήτης, ἐν Ποιμανικῷ τῆς Μυσίας, ἐν Τρίκκῃ τῆς Θεσσαλίας, ἐν τῇ νήσῳ Κῷ κλπ.

Ποιηταί τε καὶ ἱστορικοὶ ἐδείκνυον σεβαστὴν λατρείαν πρὸς τὸν Ἀσκληπιὸν ἐξαιρέσει τοῦ Ἀριστοφάνους καί τινων ἐπικουρείων, ἀπιστούντων εἰς τὴν ἐπενέργειαν τῆς ἐν τῷ ναῷ ἐνυπνώσεως.

Ἡ τοιαύτη ἐν ναοῖς ἐνύπνωσις ὠνομάζετο ἐν Ἰταλίᾳ incumbatio, incumbare Aesculapio.

Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς θεραπείας εἰσήχθη κατὰ Πλίνιον, τῷ

463 ἐξ Ἐπιδαύρου εἰς Ρώμην, πρὸς ἀποτροπὴν πολυχρονίου λοιμοῦ

Ὁπόσην ὑπόληψιν ἔχαιρεν αὐτό, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τῶν ἰσχυρῶν αὐτοκρατόρων.

Ὁ Ἰουλιανὸς ἔλεγεν ὅτι ὁ «Ἀσκληπιὸς πέμψας αὐτῷ πολλάκις ὀνείρατα ἔσωσεν αὐτὸν ἐξ ἀσθενειῶν».

Ὁ ἐπὶ τοῦ θρόνου φιλόσοφος Μάρκος Αὐρήλιος, διακοσμῶν πλουσίως τοὺς ναοὺς τῆς Ἴσιδος, τοῦ Σεράπιδος, τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἔλεγε: «Σᾶς εὐγνωμονῶ, ὅτι δι' ὀνείρων μοὶ ἐδηλώσατε ἰάματα κατὰ τοῦ αἱματικοῦ βηχὸς καὶ τοῦ ἰλίγγου» Ὁ ἴδιος δ' ὁμολογεῖ ὅτι «ἐνύπνωσεν ἐν Καιήτῃ»

Ὁ Καράκαλλος ἐφοίτα ἐν τῷ ναῷ τῆς Περγάμου, ὅπως λάβῃ ἰατρικὴν συμβουλήν.

Ἐκεῖ δὲ προσεκύνησε καὶ ὁ Ἰουλιανὸς τὸν Ἀσκληπιόν.

Οἱ αὐτοκράτορες Ὄθων, Δομετιανός, Κόμμοδος, Ἀλέξανδρος, ἐλάτρευον τὴν Ἴσιδα.

Ὁ Ἀντώνιος ἔκτισε ναὸν τῷ Σεράπιδι

Ὁ Βεσπασιανὸς ἐφοίτα εἰς ναόν τινα τοῦ Σεράπιδος.

Ὁ Τραϊανὸς ἐφοίτα ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σεράπιδος ἐν Ἡλιουπόλει

Ἐπὶ τῆς νήσου τοῦ Τιβέριδος, παρὰ τὴν Ρώμην, ὑπῆρχεν ἰατρεῖον ἐν ᾧ πλεῖσται ὅσαι κατακλίσεις ἐλάμβανον χώραν, καθὸ οἱ Ρωμαῖοι ἔπεμπον ἐκεῖ τοὺς ἀσθενεῖς δούλους των. Φαίνεται δ' ὅτι τὸ πλῆθος τῶν ἐπισκέψεων τούτων ἐγένετο ἐπαχθὲς τοῖς ἱερεῦσι καὶ διὰ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ Κλαύδιος παρεκινήθη νὰ ἐκδώσῃ αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, κηρύττον ἐλευθέρους ὅσους δούλους ἤθελε θεραπεύσει ἡ ἐν τῷ ναῷ κατάκλισις

Ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης εὑρέθησαν πάμπολλαι μαρμάριναι πλάκες ἀναγράφουσαι τὰς γενομένας ἰάσεις

Οὐκ ὀλίγοι τῶν Ρωμαίων ἱστορικῶν μνημονεύουσι τῆς ἐν τῷ ναῷ γινομένης κατακλίσεως.

Ὁ Πλίνιος λέγει: Hodie ab oraculis medicina petitur

Ὁ Ἡσχίας, ὡς ἄνω ἐρρέθη, ἔκαμεν ἤδη μνείαν τῆς ἐν τῷ ναῷ ἐνυπνώσεως πρὸ 600 ἐτῶν π Χ Ἀφ' ἑτέρου δ' ὁ Ὠριγένης 250 ἔτη μ. Χρ. λέγει, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐνύπνωσις διετέλει ἔτι ἐν χρήσει κατὰ τὴν ἐποχήν του.

Ὁ Εὐσέβιος διηγεῖται, ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος διέταξε τὴν κατε-

δάφισιν ναοῦ τινος ἐν Κιλικίᾳ, εἰς ὃν πλῆθος κόσμου καὶ πεπαιδευμένων προσήρχετο, ὅπως προσκυνῶσιν ἐν αὐτῷ δαίμονά τινα, ἐμφανιζόμενον αὐτοῖς κατ' ὄναρ καὶ θεραπεύοντα τὰς ἀσθενείας αὐτῶν.

Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον ὅτι τὸ σύστημα τῆς ἐν τοῖς ναοῖς κατακλίσεως ἐν Αἰγύπτῳ, Ἑλλάδι, Ἰταλίᾳ καὶ τοῖς ἐνδοτέροις ἔτι μέρεσι τῆς Ἀφρικῆς (Πομπόνιος) διήρκεσε περὶ τὰ χίλια ἔτη. Ἐπειδὴ δὲ οἱ σοφώτεροι καὶ οἱ μᾶλλον πεπαιδευμένοι τῶν ἀρχαίων ἐπίστευον εἰς αὐτό, δὲν εἶνε δυνατὸν ψυχολόγος τις ἢ ἱστορικὸς νὰ παραδεχθῇ τὴν διὰ τῆς ἀπάτης ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀσθενῶν· καὶ ἐπειδὴ πάλιν ἡ ἐν τοῖς ναοῖς κατάκλισις ὁμοιάζει τοῖς φαινομένοις τοῦ ὑπνοβατισμοῦ ὡς ᾠόν τι πρὸς ἄλλο πειθόμεθα ὅτι ἡ ἀρχαία ἐν τοῖς ναοῖς κατάκλισις δὲν ἦτο ἄλλο τι ἢ ὁ διὰ τοῦ μαγνητικοῦ χειρισμοῦ διενεργούμενος νῦν ὑπνωτισμὸς ἢ μαγνητισμός.

Πρὸς ἀντιπαραβολὴν ἀμφοτέρων σημειοῦμεν τί γίνεται νῦν παρὰ τοῖς μαγνητισταῖς, ὅπως παραγάγωσι τὸν ὑπνωτισμόν

α΄. Ἐπιθέτουσι τὰς χεῖρας ἐπὶ καθημένου τινος ἢ κεκλιμένου πρὸ αὐτῶν.

β΄. Φέρουσι τὰς χεῖρας, κατὰ τοὺς μαγνητιστικοὺς ὅρους πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὰ κάτω τοῦ σώματος αὐτοῦ.

γ΄. Ὁ πάσχων ἀποκοιμᾶται.

δ΄. Ἀνεγείρεται τότε ἐσωτερικῶς καὶ ἐπιτελεῖ τὴν διάγνωσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ πάθους του.

ε΄. Ἐγείρεται ἐν αὐτῷ τὸ θεραπευτικὸν ἔνστικτον, ὅπερ ἐπαυξανόμενον παρίστησιν αὐτῷ οἱονεὶ ὁρατὰ τὰ ἀπαιτούμενα φάρμακα.

ς΄ Τὸ θεραπευτικὸν τοῦτο ἔνστικτον λαμβάνει πολλάκις τὸ εἰς τὰ ὄνειρα εἰθισμένου δραματικὸν ἔργον, εἰς τρόπον ὥστε νὰ φαίνηται ἡ ἰατρικὴ συμβουλὴ ὡς δοθεῖσα διὰ τοῦ στόματος ὁρατοῦ ἐν ἐνυπνίῳ προσώπου

ζ΄ Τὰ φάρμακα ταῦτα ἐπιφέρουσι πολλάκις σημαντικὸν ἀποτέλεσμα

η΄. Ὁ ἀσθενὴς προλέγει πολλάκις ὀρθῶς τὰς μελλούσας τροπὰς τῆς ἀσθενείας του

θ΄ Πολλάκις αἱ δυνάμεις αὗται τῶν ὑπνωτιζομένων ἐπεκτεί-

νονται καὶ ἐπὶ τῆς καταστάσεως ἄλλων ἀσθενῶν, μεθ' ὧν τίθενται εἰς συνάφειαν (en rapport).

ι' Τὰ ὁριζόμενα ἰατρικὰ μέσα διαφέρουσιν ἐντελῶς πολλάκις τῶν εἰθισμένων, οὐχὶ δὲ σπανίως, εἰσὶ καὶ φύσεως λίαν ἡρωϊκῆς.

ια'. Ἐνίοτε ὁμιλοῦσιν οἱ ὑπνωτιζόμενοι εἰς ποιητικὴν γλῶσσαν.

Τοιαῦτα ἐγίνοντο καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· ἄρα ἐγίνετο ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῶν χρῆσις τοῦ τεχνικοῦ ὑπνωτισμοῦ.

α'. Ὡς πρὸς τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν διεσώθησαν αἰγυπτιακὰ σχεδιάσματα καὶ εἰκόνες τοῦ τοίχου παριστῶσαι τὸν μαγνητικὸν χειρισμὸν, ἤτοι ἄνθρωπον κείμενον ἐπὶ κλίνης μὲ ὀφθαλμοὺς κεκλεισμένους ἢ καὶ καθήμενον, ἕτερον δὲ πρὸ αὐτοῦ ἱστάμενον καὶ κρατοῦντα τὰς χεῖρας ἐπὶ διαφόρων μερῶν τοῦ σώματος ἐκείνου.

Ὁ Montfaucon εὗρε χεῖρας χαλκᾶς, φερούσας τοὺς μὲν πρώτους τρεῖς δακτύλους ἐκτεινομένους, τοὺς δὲ λοιποὺς κυρτωμένους ἐπὶ τὰ ὀπίσω Καὶ οἱ νῦν μαγνητισταὶ, μολονότι μαγνητίζουσι μὲ τοὺς δακτύλους ἅπαντας, δ' ἰσχυρίζονται ὅτι οἱ τρεῖς πρῶτοι ἔχουσι μεγαλειτέραν δύναμιν τῶν ἄλλων.

Εὑρέθησαν δὲ καὶ μόνοι δεῖκται ὡς ἀναθήματα θεοτήτων ἐν τοῖς ναοῖς, ἐν οἷς ἐλάμβανον χώραν αἱ ἐνυπνώσεις.

Παρατηρητέον, ὅτι οἱ νῦν μαγνητισταὶ διὰ τοῦ δείκτου μόνον μαγνητιζουσιν.

Οἱ Ρωμαῖοι ὠνόμαζον τὸν δείκτην medicum

Ἄλλαι εἰκόνες σχέσιν ἔχουσαι πρὸς τὰς ἐν τῷ ναῷ κατακλίσεις εὕρηνται παρὰ τῷ Athanas Kirscher (Sphynx mystag), τῷ Denon (Voyage d'Égypte τόμ. γ'), καὶ παρὰ τῷ A. I. Millin (Mythologische Gallerie).

Μία τῶν εἰκόνων τοῦ Montfaucon παρίστησιν ἄνθρωπον κείμενον ἐπὶ κλίνης μὲ ἀνοικτοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πρὸ αὐτοῦ ἱστάμενόν τινα μετὰ προσωπίδος κυνός, ἐστραμμένον πρὸς τὸν ἀσθενῆ, τείνοντα τὴν μὲν δεξιὰν πρὸς τὸ στῆθος, τὴν δ' ἀριστερὰν πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ βλέποντα αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτεί.

Ἄνωθεν αὐτῶν ἐπιφαίνονται αἱ θεότητες Ἴσις, Ὄσιρις, Ἄνουβις καὶ Ὧρος. Ὁ μαγνητίζων θὰ ᾖ ἀναμφιβόλως ἱερεύς τις φέρων τὴν προσωπίδα τοῦ Ἀνούβιως.

Ὁ Montfaucon ἔχει καὶ εἰκονογραφίας περιαμμάτων κατὰ τῶν ἀσθενῶν, ἐφ' ὧν παρίστανται σκηναὶ μαγνητιστικαί.

Ἀφοῦ οἱ Ἰουδαῖοι παρέμεινεν ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἐν Αἰγύπτῳ, ὁ δὲ Μωϋσῆς ἐδιδάχθη τὴν ἐπιστήμην τῶν Αἰγυπτίων, λίαν πιθανὸν τυγχάνει, ὅτι ἐκεῖ ἔμαθον τὰ περὶ τῆς μαγνητιστικῆς καὶ ἰαματικῆς ἐνεργείας, διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν. Ἀναφέρονται πολλαχοῦ, ἐν τῇ Ἱ. Γραφῇ, ὅτι διὰ τῆς προσεγγίσεως ἢ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν διενηργοῦντο ἐκστάσεις, ὑπερφυσικαὶ ὀπτασίαι καὶ θεραπεῖαι.

Ὁσάκις ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Θεὸς ἐνέπνεε προφήτην τινά, γίνεται μεταφορικῶς πως χρῆσις μαγνητικῆς χειρίσεως: «Ἡ χεὶρ Κυρίου ἐγένετο ἐπ' αὐτόν». Μεθ' ὃ ἕπεται ἡ ἔμπνευσις καὶ ἡ προφητεία τοῦ μέλλοντος (Βασιλ. 4, 3—15—16. Ἐζεκ. 1, 31, 33, 22, 4, 1). Καὶ ἐν τῇ Ν. Διαθήκῃ εὑρίσκομεν συχνάκις ἀναφερομένην τὴν σωτήριον χρῆσιν τῆς χειρὸς Λ. 1, 66. Μάρκ. 16, 4. Πρ. τῶν Ἀπ. 11, 20 | 21—3, 17—19. 6) Ἡ Π. Διαθήκη διηγεῖται, ὅτι ὁ Νεεμάν, λαβὼν παρὰ τοῦ Ἐλισσαιὲ τὴν συμβουλὴν νὰ λουσθῇ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, εἶπεν ὠργισμένος: «Ἰδοὺ εἶπον, πρός με πάντως ἐξελεύσεται καὶ στήσεται καὶ ἐπικαλέσεται ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ συνάξει λεπρόν» (Βασιλ. Β, 5).

Οἱ προφῆται ἐθεράπευον λοιπὸν ἐπιθέτοντες τὰς χεῖρας, ὅπως μετέπειτα ὁ Ἰ. Χριστὸς καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Τούτου ἕνεκα οἱ ἐχθρικῶς διακείμενοι κατηγόρουν τῷ θαυματουργῷ Χριστῷ, ὅτι ὑπεξήρεσεν ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους τὴν ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῶν ἐν χρήσει πανεπιστήμην: «Aegyptiorum ex aditis furatus est disciplinas ('Αρνόβ. κατὰ τῶν Ἐθν. I), ἀποκαλοῦντες αὐτὸν μάγον καὶ διϊσχυριζόμενοι, ὅτι ὅσοι ἐν Αἰγύπτῳ ἐδιδάσκοντο ἠδύναντο νὰ ποιῶσι τὰ αὐτὰ θαύματα ('Ωριγ. κατὰ Κέλσ. I).

Ὁ μαγνητισμὸς ἦτο πάντοτε ἀναμφιβόλως γνωστός, ἐν γένει μὲν ὡς ἐνεργητικὴ ἐπιρροὴ σώματος πρὸς σῶμα, ἰδίως δὲ ὡς ἐκροὴ ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης χειρός.

Ὁ γέρων Δαβὶδ κατεκλίνετο ἐν ἀθωότητι παρὰ τῇ νεάνιδι Ἀβισάγ (Βασιλ. Α. I).

Ὁ Πλίνιος λέγει ὅτι τὸ σῶμα ἐνίων ἀνθρώπων εἶνε θεραπευτικὸν καὶ ὅτι ἡ ἰσχυρὰ βούλησις παρέχει εἰς τὴν ἐκρέουσαν οὐσίαν θεραπευτικὴν δύναμιν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ι Χριστοῦ ἤρκει νὰ ἅψηταί τις αὐτοῦ ἵνα θεραπευθῇ (Λ 4 καὶ θ. Ματθ 9)

Ὁ Βιργίλιος μνημονεύει τῆς θεραπευτικῆς χειρὸς manum medicum (Αἰν XIII. 402)

Ὁ Prosper Alpinus λέγει ὅτι γυναῖκές τινες θεραπεύουσι τὴν δυσεντερίαν θέτουσαι τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ τοῦ πάσχοντος.

Ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος διϊσχυρίζεται ὅτι ἄνθρωποί τινες θεραπεύουσι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῆς χειρός, διὰ τοῦ βλέμματος καὶ τῆς ἀναπνοῆς.

Φαίνεται ὅτι ἦτο γνωστὴ τοῖς ἀρχαίοις καὶ ἡ μεταβίβασις τοῦ μαγνητισμοῦ, ἀφοῦ μετεχειρίζοντο τὰ περίαπτα καὶ τὰ βασκάνια. Ὡς πρὸς τὴν διὰ τοῦ ὕδατος μετάδοσιν τῆς μαγνητικῆς ἐπενεργείας ὁ Αἰλιανὸς λέγει ὅτι οἱ Ψύλλοι ἰατρεύουν τὴν δῆξιν τῶν φαρμακερῶν ὄφεων δι' ἐπιθέσεως τοῦ σιάλου των, ὅτι ὁ πάσχων ὤφειλε, κατὰ τὰς ἐπικινδύνους πληγάς, νὰ πίνῃ ὕδωρ, ὅπερ οὗτοι εἶχον σταλάξει ἐντὸς τοῦ στόματός των καὶ ὅτι κατεκλίνοντο ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς.

Ἐκ τοῦ διϊσχυρισμοῦ τοῦ Γαληνοῦ ὅτι ὁ ἁπτόμενος αὐτῶν ἔχανε τὴν συνείδησιν, δικαιούμεθα ν' ἀναγνωρίσωμεν τὴν μαγνητικὴν ἐπενέργειαν τῆς ὑπνώσεως (somni medici)

Τὸ ἐν Μέμφιδι μαντεῖον συνεβούλευσεν εἰς χωλόν τινα καὶ εἰς ἕτερον τυφλὸν νὰ ζητήσωσι τὴν θεραπείαν των παρὰ τοῦ τότε ἐν Αἰγύπτῳ εὑρισκομένου Αὐτοκράτορος Βεσπασιανοῦ, ὅστις τοῦ ἑνὸς μὲν ὕγρανε τὸν ὀφθαλμὸν διὰ τοῦ σιάλου, τοῦ δ' ἑτέρου ἐφήψατο διὰ τοῦ ποδός του. (Τάκιτος Ἱστορ IV, 51 Sucton Vespas. 7 Στραβ. XVII, 1,43)

Ἐπειδὴ ὁ Wischnu παριστάνεται μὲ τέσσαρας βραχίονας καὶ ὀκτὼ χεῖρας, ἐξ ὧν φλόγες ἐξεπέμποντο, ὁ δὲ Φιλόστρατος λέγει περὶ τῶν Ἰνδῶν σοφῶν ὅτι ἐποίουν θεραπείας διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, φαίνεται ὅτι ὁ μαγνητισμὸς ἦτο γνωστὸς καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας

Ἴσως καὶ ἡ διὰ τῶν χειρῶν γινομένη εὐλογία τυγχάνει λείψανόν τι τῆς ἱστορικῆς ἐποχῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καθ' ἣν ἡ γνῶσις τοῦ μαγνητικοῦ χειρισμοῦ ἦτο κοινή Ὁ To-

masini παρατηρεῖ ἐν τῇ πραγματείᾳ του περὶ τῶν μυστηριωδῶν χαλκῶν χειρῶν ὅτι κρατοῦσι τοὺς δακτύλους ὅπως οἱ εὐλογοῦντες ἱερεῖς. (Ennemoser· Geschichte Magie 386)

β΄. Ὡς πρὸς τὸν μαγνητικὸν χειρισμὸν — τὸ (δι' χειραψίας) θέλγειν (ἕλκειν), ἀποκοιμίζειν — δυνάμεθα ἴσως ν' ἀναδράμωμεν μέχρι τοῦ Ὁμήρου, παρ' ᾧ ὁ Ἑρμῆς *ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει* (Ὀδυσσ. V. 47. XXIV 3. Ἰλ. XXIV 343) Ἀπαντῶμεν εἶτα τὸ *θέλγειν* παρὰ τοῖς ὡς μάγοις καὶ γόησι περιφήμοις Τελχῖσι τῶν νήσων Κρήτης καὶ Ροδου, τοῖς λαβοῦσι πιθανῶς τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τῆς λέξεως θελγιν.

Παρὰ τοῖς Ρωμαίοις ἦσαν γνωστοὶ οἱ διάφοροι τρόποι τοῦ θέλγειν τῶν μαγνητιστῶν μας καὶ ἐκτὸς τῶν ναῶν ἔτι. Ὁ Martialis λέγει: Ἡ Ttractatrix διατρέχει μὲ τέχνην τὸ σῶμα καὶ ἐπιρραίνει μὲ ἐπιτήδειον χεῖρα ἅπαντα τὰ μέλη». Ὁ δὲ Πλαῦτος: Πῶς, ἐὰν ἤθελον ἐφάπτεσθαι αὐτοῦ διὰ τῆς χειρὸς ἵνα τὸν ἀποκοιμήσωσι; («Tractim tangam, ut dormia?»).

γ΄. Ἐξ ὅλων τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων προκύπτει ὅτι τὸ κύριον ζήτημα τῆς ἐν τοῖς ναοῖς ἐνεργουμένης θεραπείας ἦτο ὁ μαγνητικὸς ὕπνος ἢ ὁ ὑπνωτισμός. Ὅτι δὲ οὗτος προὐκαλεῖτο διὰ μαγνητικῶν χειρισμῶν ἀποδεικνύεται ἔκ τε τῆς ἐπὶ αἰγυπτιακῶν εἰκόνων στάσεως τοῦ ἐνεργοῦντος καὶ τῆς θέσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ μὲ ἀνοικτοὺς ἢ ἡμικλείστους ὀφθαλμοὺς κοιμωμένου ἀνθρώπου. Φαίνεται ὅμως πρὸς τούτοις ὅτι μετεχειρίζοντο καὶ ἄλλα μέσα. Κατὰ τὸν Πλίνιον προηγοῦντο τῆς ἐν τῷ ναῷ κατακλίσεως καπνισμοὶ καὶ ναρκωτικὰ (Plinius H. N XXI. 31) Εἰς τὰ ἐν Πάτραις μαντεῖα τῆς Δήμητρος ὑπεχρεοῦντο οἱ ἀσθενεῖς πρῶτον μὲν νὰ προσεύχωνται, νὰ καπνίζωσι καὶ νὰ καπνίζωνται, εἶτα δὲ νὰ βλέπωσιν ἐντὸς κατοπτρου καταβιβαζομένου εἰς φρέαρ μέχρις οὗ ἤθελεν ἐγγίσει τὸ ὕδωρ. Οἱ ἀσθενεῖς ἔβλεπον ἑαυτοὺς ἐντὸς τοῦ κατόπτρου ζῶντας ἢ νεκροὺς (Παυσανίας) Ἐδῶ φαίνεται ὅτι ἀνεπτύχθη ἡ πρόγνωσις τῆς ἐκβάσεως τῆς ἀσθενείας διὰ τῶν στιλβόντων πραγμάτων, ἅτινα, καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τῆς ἱστορίας, ἐχρησίμευον πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐκτάσεως. Ὁ Τιβοῦλος ὁμιλεῖ περὶ ποτῶν καὶ ὀποῦ βοτανῶν. Ἡ δὲ χρῆσις τῆς ᾠδῆς καὶ τῆς μουσικῆς ἀποδεικνύει τὸν σκοπὸν τῆς καταβαυκαλήσεως. Ὁ Μέσμερ μετὰ τοῦ μαγνητικοῦ

κάδου ἐχρᾶτο καὶ τῆς μουσικῆς· εἰς δὲ τοὺς νῦν μαγνητιστὰς εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ μαγνητικὴ ἐπενέργεια ἐπαυξάνεται διὰ τῶν ἠχικῶν δονισμῶν. Πιθανὸν νὰ ἔκρυπτον οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τὸν λαὸν τοὺς μαγνητικοὺς χειρισμοὺς καὶ νὰ τοὺς ἐξετέλουν ἐπὶ τῶν κοιμωμένων μόνον ἀσθενῶν.

δ'. Ὁ Ἰάμβλιχος λέγει ὅτι ἡ ὑπνωτικὴ κατάστασις ἄρχεται ἐκ τοῦ ὁρᾶν ἄνευ τῶν ὀφθαλμῶν, χωρεῖ δ' εἶτα εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἐνόρασιν. Ἐνίοτε, προσθέτει, ἡ ψυχὴ βλέπει ἥσυχον καὶ καθαρὸν φῶς μολονότι δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ διατελοῦσι κεκλεισμένοι διακρίνει τὰ ἀντικείμενα σαφέστερα παρὰ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀνοικτῶν.

Οὕτω καὶ οἱ νῦν ὑπνωτιζόμενοι βλέπουσιν ἐκρέουσαν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ μαγνητίζοντος τὴν μαγνητικὴν οὐσίαν, διϊσχυριζόμενοι, ὡς ὁ Ἰάμβλιχος, ὅτι αὕτη, εἰσχωροῦσα εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ σώματος, ἀποδιώκει τάς τε ψυχικὰς καὶ σωματικὰς ἀσθενείας. Ὁ ῥήτωρ Ἀριστείδης ἀναγράφων ἀκριβῶς τὰ τῆς πολυχρονίου ἀσθενείας του καὶ τὴν ἐν τῷ ναῷ κατάκλισίν του, λέγει ὅτι πολλάκις ἔσχε σπασμούς, καθ' οὓς τὸ σῶμά του ἐκυρτοῦτο ὡσεὶ τόξον, φαινόμενον, ὅπερ καὶ σήμερον παρατηρεῖται παρὰ τοῖς ἑκουσίως ὑπνωτιζομένοις τοῖς δαιμονιῶσιν ἢ ὑστερικοῖς.

Ἡ ἐσωτερικὴ αὐτοψία φαίνεται ἐν ἁπλουστάτῃ μορφῇ κατὰ τὸν καθημερινὸν ὕπνον τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ὃν σωματικά τινα αἰσθήματα, λίαν λεπτὰ τυγχάνοντα ἢ ὥστε νὰ γίνωνται καταληπτὰ ἐν ἐγρηγόρσει, κατὰ τὸν ὕπνον γίνονται αἰσθητὰ εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε νὰ προδηλῶσι καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν προκύπτοντα ἀποτελέσματα. Παριστάνουσι δηλ. ταῦτα (ὡς ἐν τοῖς ὀνείροις συμβαίνει) δραματικῶς πως, οἱονεὶ προερχόμενα ἐξ ἐξωτερικῶν αἰτίων (¹)

Ὁ Ἀριστείδης ἀναγράφει τοιοῦτον ὄνειρον σταλὲν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ: «Ταῦρος ἐπιπεσὼν κατ' αὐτοῦ τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὸ γόνυ· ἀφυπνώσας δὲ εὗρεν ἐκεῖ οἴδημα».

Ὅπως καταστήσωσι μᾶλλον αἰσθητὰς ταύτας τὰς λεπτοτέρας συναισθήσεις, ἀπεῖχον οἱ ἀσθενεῖς πάσης ἀκρασίας, νηστεύοντες καὶ μὴ οἰνοποτοῦντες. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦτο κοινὴ ἡ πεποίθησις

(¹) Ὅρ. τὸ ἄρθρον τοῦ Carl du Prel «Ἡ διὰ τοῦ ὀνείρατος θεραπευτική» ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Φιλοσοφία τοῦ Μυστικισμοῦ».

ὅτι τὸ φαγητὸν κατὰ τὸ ποτὸν αὐξάνουσι μὲν τὰ σαρκικὰ καὶ οὐδενὸς ἄξια ὀνείρατα, παρεμποδίζουσι δὲ τὰ ἀξιόλογα καὶ πολύτιμα. Κατὰ τὸν ὑπνωτισμὸν ἐπιτείνεται ἡ δραματιζομένη αἴσθησις τοῦ ἔσω μέχρι τῆς ἐσωτερικῆς ἐνοράσεως, ἣν δὲν δύναταί τις νὰ παραστήσῃ σαφέστερα ἢ διὰ τῶν λέξεων τοῦ Ἱπποκράτους: «ἡ ψυχὴ βλέπει κλειστοῖς ὄμμασι τὴν κατάστασιν τοῦ σώματος».

Ε΄. Τὸ κύριον στοιχεῖον ἐν τῷ ὑπνωτισμῷ ἔκειτο εἰς τὴν παράστασιν τῶν πρὸς θεραπείαν ἀπαιτουμένων φαρμάκων. Τοιαῦται παραστάσεις συμφωνοῦσαι μὲ τὰς ὁμολογίας τῶν ὑπνωτιζομένων μας εὕρηνται γεγραμμέναι ἐπὶ τῶν πλακῶν, τῶν εὑρεθεισῶν εἴς τε τὴν νῆσον τοῦ Τιβέριδος καθὼς καὶ εἰς ἄλλα μέρη: π. χ.

Asclepio
P. Anmilius Pollio
Visumonitus
κλπ.

κλπ

Pro salute
Juliae Veneriae
Filiae κλπ.
κλπ

Τὰ θεραπευτικὰ μέσα παρετηρήθησαν ἔν τε τῇ πρακτικῇ μορφῇ καὶ ἐν συμβόλοις, ἐξηγουμένοις ὑπὸ τῶν ἱερέων. Τοῦτο δὲ δὲν πρέπει νὰ φανῇ παράξενον, διότι ὑπαρχούσης φυσικῆς θεραπευτικῆς δυνάμεως, ἤτοι ἐσωτερικοῦ ἰατροῦ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου, πρέπει πᾶσα μονιστικὴ ψυχολογία νὰ ὁμολογῇ ὅτι (μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ψυχῆς ὀργανιζούσης καὶ συνάμα διανοουμένης) ἡ φυσικὴ δύναμις δὲν πρέπει νὰ περιορίζηται μόνον εἰς τὸ ὀργανίζειν, ἀλλὰ — καθὸ σκεπτικὴ — νὰ ἐμφαίνηται καὶ ὡς θεραπευτικὸν ἔνστικτον ἢ ὡς εἰκὼν τοῦ ἰατροῦ. Καὶ ὁ ὑλισμὸς δέ, ὁ θεωρῶν τὸ πνεῦμα ὡς ἀπόρροιαν τῆς ὕλης, δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐκ τῆς θεραπευτικῆς δυνάμεως προκύπτουσαν ἐνόρασιν τῶν θεραπευτικῶν μέσων. Οἱ νῦν ὑπνωτισταὶ βεβαιοῦσι μάλιστα, ὅτι ἐκ τοιούτου εἴδους ὀνείροις δηλοῦται καὶ τὸ μέρος ἔνθα τὸ φάρμακον εὕρηται, ὡς συνέβη μ' ἐκείνην τὴν ρίζαν, δι' ἧς ὁ Πτολεμαῖος ἰάθη.

ϛ΄. Ὅπως εἰς τὸ κοινὸν ὄνειρον τὸ ὀνειρευόμενον πρόσωπον περιβάλλεται τὸ σχῆμα τοῦ διαδραματίζειν, ὅπως δηλαδὴ δυνάμει τῆς διαδραματικῆς σχέσεως ἥτις ἐνυπάρχει ἐν τῷ ἐγώ, δυνάμεθα νὰ θέσωμεν εἰς τὸ στόμα ἄλλων ὀνειρευομένων προσώπων ἀπαντήσεις, ἀντιλογίας κλπ., οὕτω πως συμβαίνει καὶ κατὰ τὴν παρατήρησιν ἢ τὴν ἐνόρασιν τῶν θεραπευτικῶν μέσων παρὰ τοῖς ὑπνω-

τιζομένοις. Εἰς τοὺς ὑπνωτιζομένους δίδεται τανῦν ἡ συμβουλὴ παρὰ τῶν *ἀγαθοδαιμόνων* των, τὸ πάλαι δὲ ἐδίδετο ἡ συμβουλὴ παρὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τῆς Ἴσιδος, τοῦ Σεράπιδος, κτλ.

Συμβαίνει εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις τὸ αὐτὸ θεραπευτικὸν ἔνστικτον, τὸ αὐτὸ δηλ. πρὸς τὸ διαδραματίζειν σχῆμα, τὸ εἰς πᾶν ὄνειρον ἰδιάζον. Ἅπαντα τὰ ὄνειρά μας συνίστανται ἐκ διαδραματιζομένων ἐσωτερικῶν αἰσθήσεων, καὶ ὡς τοιαῦτα, ἠδύναντο νὰ χρησιμεύωσιν εἰς τὴν ἰατρικὴν διάγνωσιν, ἂν τὰ πλεῖστα αὐτῶν καὶ μάλιστα τὰ τοῦ ἐλαφροῦ ὕπνου καὶ τὰ ὑπὸ ἀναμνήσεων συνοδευόμενα δὲν συνανεμιγνύοντο μετ' ἀλλοτρίων στοιχείων, ἤτοι μετὰ ἀναμνηστικῶν λειψάνων ἐκ τῆς ἐγρηγορικῆς ζωῆς καὶ μετὰ σαρκικῶν αἰσθήσεων προερχομένων ἐκ τῆς πεπτικῆς λειτουργίας, ἐκ τῆς ἐπιδράσεως ἀλκοολούχων ποτῶν.

Ἐκ τοῦ ἀδιαχωρίστου τῶν δύο ψυχικῶν ἐνεργειῶν τοῦ ὀργανοῦν καὶ τοῦ παρίστασθαι ἕπεται, ὅτι κατὰ τὸν ὕπνον καὶ κατ' ἐξοχὴν κατὰ τὸν βαθὺν ὑπνωτικὸν ὕπνον, ἡ φυσικὴ θεραπευτικὴ δύναμις διεγείρει ἐν τῇ νοητικῇ σφαίρᾳ, τὴν ἐνόρασιν τῶν θεραπευτικῶν μέσων. Ὅλως ἐπουσιῶδες θεωροῦμεν τὸ ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἐν τῷ ναῷ κατάκλισιν ἐνόρασις οὕτω πως διαδραματίζεται, ὥστε οἱ κοιμώμενοι νὰ βλέπωσι τὰς μορφὰς τῶν ἰατρευόντων θεῶν των· τὸ οὐσιῶδες ἔγκειται εἰς τὴν ἐνόρασιν αὐτὴν καθ' ἑαυτήν. Τοιαύτην ἔννοιαν ἔχουσιν ἐπομένως τὰ ῥηθέντα λ. χ. παρὰ τοῦ Ἀρτεμιδώρου, ὅτι «ὁ Ἀπόλλων παριστάμενος ἐνώπιον τῶν κοιμωμένων ἀσθενῶν δηλοῖ αὐτοῖς τὰ θεραπευτικὰ μέσα» (ὀνειροκριτικὸν II). Ἐπίσης τὰ παρὰ τοῦ Ἰαμβλίχου: «Κοιμώμενός τις ἀκούει φωνὰς λεγούσας τί τὸ πρακτέον· ἐνίοτε δὲ οἱ ὑπνώττοντες ἐπισκοποῦσι φαντάσματα μετεωροποροῦντα πέριξ αὐτῶν, ἅτινα δὲν βλέπονται διὰ τῶν σωματικῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ δι' ἐσωτερικοῦ τινος αἰσθητηρίου». Ὡσαύτως τὰ παρὰ τοῦ Διοδώρου διϊσχυριζομένου περὶ τῆς ἐκ Καστόβου Ἡμιθέου, ὅτι ἐνεφανίζετο ἐν ὁρατῇ μορφῇ ἐνώπιον τῶν ἀσθενῶν, δηλοῦσα τὰ φάρμακα, δι' ὧν ἐθεραπεύθησαν πολλοὶ ἀσθενεῖς, ἐξ ὧν εἶχεν ἐκλείψει πᾶσα ἐλπὶς θεραπείας.

Καίτοι μεγάλης οὔσης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν θεραπευτικῶν χρησμῶν, οὐκ ὀλίγοι ὅμως διημφισβήτουν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος· τοῦτο δὲ διότι δὲν ἐθεώρουν

ώς τὸ οὐσιῶδες τὸ θεραπευτικὸν ἔνστικτον, ἀλλὰ τὴν διαδραματιζομένην μορφήν. Διὸ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἔλεγεν ὅτι εὐπρεπέστερον θὰ ἦτο διὰ τοὺς θεοὺς ἂν ἐπεφαίνοντο εἰς τοὺς ἐγρηγορότας, ὁ δὲ Κικέρων, «ἐὰν ὁ Ἀσκληπιὸς καὶ ὁ Σέραπις ἠδύναντο νὰ δηλῶσι τὸν τρόπον τοῦ θεραπεύεσθαι, ἔδει καὶ ὁ Ποσειδῶν νὰ διδάσκῃ εἰς τοὺς πλοηγοὺς πῶς νὰ ὁδηγῶσι τὰ πλοῖα· ἂν δὲ ἡ Ἀθηνᾶ ἠδύνατο νὰ θεραπεύῃ ἀσθενῆ τινά, διατί καὶ αἱ Μοῦσαι νὰ μὴ δύνανται, νὰ διδάσκωσι τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφήν, τὰς τέχνας;» Ἀμφότεραι αὗται αἱ ἀντιλογίαι προσβάλλουσι μὲν τὴν ἑρμηνείαν τῶν πιστευόντων, ὅτι οἱ θεοὶ δίδουσι τὰς θεραπευτικὰς συμβουλάς, δὲν ἀναιροῦσιν ὅμως τὴν ὀρθὴν ἑρμηνείαν, ὅτι δηλ. τὰ τοιαῦτα ὄνειρα εἶνε διαδραματισμέναι θεραπευτικαὶ ἐνοράσεις. Δὲν δύνανται δὲ αὗται νὰ γίνωνται ὕπαρ, ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης ἐπόθει, ἐπειδὴ δὲν εἶνε δυνατὸν ἐν ἐγρηγόρσει οὔτε ἡ φυσικὴ θεραπευτική, οὔτε ἡ ἀναγεννητικὴ δύναμις ἐν γένει νὰ καθίστανται τόσῳ ἰσχυραὶ ὅσῳ κατ' ὄναρ. Αἱ λεπτότεραι ὀργανικαὶ αἰσθήσεις καὶ αἱ δι' αὐτῶν διεγειρόμεναι θεραπευτικαὶ προσαγωγαί, μὴ δυνάμεναι νὰ ὑπερβαίνωσιν ἐν ἐγρηγόρσει τὴν βαλβῖδα τῆς διανοίας, ὑπερβαίνουσιν αὐτὴν τὴν βαλβῖδα κατ' ὄναρ, διότι τότε ἡ διάνοια δὲν ἀποκλίνει πλέον πρὸς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον. Ἑνὶ λόγῳ αἱ ἀμφιβολίαι τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ Κικέρωνος καθάπτονται μὲν τῆς ἐπιπνοίας θεοῦ τινος, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς διαδραματιζομένης ἐπιπνοίας τοῦ μεταφυσικοῦ ἡμῶν ὑποκειμένου. Ἕκαστον ὄνειρον δέον νὰ λαμβάνῃ ἐν γένει τοῦτο τὸ διαδραματιζόμενον σχῆμα· ὅτι δὲ τὰ ὀνειρατά μας δὲν ἀνάγονται εἰς ξένας ἐπιπνοίας, πρέπει τότε νὰ ἀναζητηθῇ ἡ πηγὴ αὐτῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ὀργανισμῷ. Πρέπει πρὸς ὅλα τὰ παράξενα συμβεβηκότα τῶν ὀνείρων μας, πρὸς ὅλα τὰ ἔρυθμα τῶν ἐνεργούντων προσώπων νὰ συμφωνῶσιν αἱ τοῦ ἐσωτερικοῦ μας ὀργανικαὶ διαθέσεις, αἱ διὰ τῶν αἰσθήσεων μεταβαλλόμεναι εἰς λεπτὰς ἐξωτερικὰς παραστάσεις. Οἱ λόγοι, οὓς ἀποτείνομεν πρὸς τὰ ὀνείρεια πρόσωπα, αἱ ἀπαντήσεις, ἃς παρ' αὐτῶν λαμβάνομεν, παρ' ἡμῶν αὐτῶν γίνονται. Ὁ ὀνείρειος διάλογος εἶνε μονόλογος δια-

δραματιζόμενος, γίνεται δὲ διὰ διαδραματικῆς διαχωρίσεως τοῦ ὀνειρώττοντος ἐγώ [1])

ζ'. Οἱ ἐν τῷ ναῷ κατακλινόμενοι διαρρήδην διετείνοντο ὅτι τὸ θεραπευτικὸν ἔνστικτον τοῦ ὀνείρατος τυγχάνει ἀλανθαστον, ὅπως καὶ πᾶν ἀληθὲς ἔνστικτον· τοῦτ' αὐτὸ διατείνονται καὶ οἱ νῦν ὑπνωτιζόμενοί μας. Τὰ ὑπομνήματα ἀποφαίνονται λίαν σαφῶς καὶ ἐπαινετικῶς περὶ τῶν ἐπιτυχῶν ἐν τοῖς ναοῖς γενομένων θεραπειῶν. Ἰατρός δέ τις μάλιστα ἀποφαίνεται ὅτι αἱ ἐντὸς τῶν ναῶν γινόμεναι ἰάσεις τυγχάνουσι λίαν συχνότεραι ἢ αἱ παρ' ἡμῶν» (Γαληνος) Ὁ Ἀριστείδης λέγει : τὸ κατ' ἐμέ, οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ὅτι ὤφειλον νὰ ὑπακούσω τῷ Ἀσκληπιῷ μᾶλλον ἢ τοῖς ἰατροῖς (ἅγιοι λόγοι !) Ἰαθέντος δ' αὐτοῦ ἐθαύμαζον οἱ αὐτὸν ἰδόντες ἰατροὶ τὸν Θεὸν καὶ ηὐλόγουν τὴν εἰς αὐτὸν ὑπακοὴν τοῦ ἀσθενοῦς (Röckk corpus inscript græc III No 5980).

Οἱ θεραπευόμενοι ἀσθενεῖς ἀνέθετον πολύτιμα ἀναθήματα εἰς τοὺς ναούς : χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ δοχεῖα, τεχνουργήματα, δέλτους, ἅτινα ἀνηρτῶντο εἰς τοὺς ναούς Ἀναφέρονται ὡς ἀναθήματα καὶ στέμματα, λύχνοι, φιάλαι θύσιμοι Εὑρέθη ἐν Reggio ἐπιγραμμα λέγον ὅτι ὁ Βαλέριος Σύμφορος καὶ ἡ σύζυγός του ἀνέθεσαν εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν ἐκτὸς ἄλλων πολυτίμων καὶ χρυσᾶν ἅλυσιν, βάρους ἑπτὰ λιτρῶν. Πενέστεροι ἠρκοῦντο εἰς πίνακας χαλκοῦς, μαρμαρίνους, ξυλίνους ἢ εἰς ἐπιγράμματα ἐγχαραττόμενα ἐπὶ τῶν στηλῶν τῶν ναῶν. Ἀνέθετον προσέτι καὶ μελη (θεραπευθέντα) τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἐκ ξυλου ἢ ἐλέφαντος Τὸ τοιοῦτον εἴθισται καὶ νῦν ἰδίως ἐν τοῖς χωρίοις. Πολλάκις παριστάνοντο συμβολικῶς αἱ ἱστορίαι τῶν ἀσθενειῶν εζωγραφισμέναι ἐπὶ πινάκων.

Φαίνεται λοιπὸν ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἔλλειψις ἀληθῶν ἰάσεων· ἅπασαι δὲ αἱ θεωρίαι τῶν λογίων, τῶν ζητούντων ν' ἀπαλλαγῶσι τοῦ ἀξιολόγου τούτου προβλήματος τῆς ἐν τῷ ναῷ κατα-

1) Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ δρος Carlo du Prel δὲν εἶνε παραδεκτὴ καθ' ὁλοκληρίαν παρὰ τῶν πνευματιστῶν, των ἀποδιδόντων πολλὰ τῶν ὀνείρων καὶ εἰς ἐξωτερικὴν ἐπήρειαν· φαίνεται δ' ὅτι ὁ συγγραφεὺς συνεπεία μεταγενεστέρων πειραματισμῶν καὶ μελετῶν συνεπλήρωσεν ἐσχάτως τροποποιήσας τὴν ἄνω γνώμην του. **Θ. Δόμ**.

κλίσεως, πάσχουσι παραπλάνησιν, μὴ ἀποδεχόμεναι τὸ ἀποδεδειγμένον ἀποτέλεσμα τῶν συνταγῶν. Οἱ ἰατροὶ δὲ, οἱ ὁμιλοῦντες περὶ ἐπιτάσεως τῆς φαντασίας, περὶ ἀπάτης τῶν αἰσθήσεων κ λ π., τῶν ἐν τοῖς ναοῖς κατακλινομένων, θὰ ἐστενοχωροῦντο βεβαίως τὰ μέγιστα ἂν ἀπήτουν παρ' αὐτῶν νὰ θεραπεύσωσι τοὺς ἀσθενεῖς των δι' ἀπάτης τῶν αἰσθήσεων κλπ., καὶ ἂν οἱ τοιοῦτοι ἰατροὶ ὑπεχρεοῦντο νὰ καταφερωσι δι' οἱουδήτινος μέσου τοὺς ἀσθενεῖς των, τοὺς μὴ διατελοῦντας εἰς μαγνητικὸν ὕπνον νὰ ὀνειρεύωνται θεραπευτικὰ φάρμακα. Τοιοῦτοι σκεπτικοὶ ἰατροί, οἱ εἰς τὴν ἐν τοῖς ναοῖς κατάκλισιν ἄλλο τι μὴ βλέποντες ἢ ἀπατην τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ, θὰ εὑρίσκοντο ἀνίκανοι νὰ θεμελιώσωσιν ἐπὶ τῶν εἰκασιῶν των σχολήν, ἐπὶ αἰῶνας χαίρουσαν τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῶν εὐπαιδεύτων.

η'. Τὸ προγνωστικὸν τῶν ὑπνωτιζομένων ἐπιτείνεται συνήθως διὰ τὰς μελλούσας καταστάσεις τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ σώματός των, ὅτε προλέγουσι παροξυσμούς, περιόδους τῆς ἀσθενείας κλπ. διότι ἡ διοργανίζουσα ψυχὴ θὰ γινώσκῃ τοὺς νόμους τῆς ἐξειλήσεως καὶ σπανίως ἀποπλανᾶται εἰς ἀλλότρια, τὴν ἀσθένειαν μὴ ἀφορῶντα. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ κατὰ τὴν ἐν τοῖς ναοῖς κατάκλισιν. Ὁ Ἀριστείδης διηγεῖται ὅτι «ὁ Θεὸς ἐφανέρωσεν αὐτῷ κατ' ὄναρ ὅτι παρὰ τὸν ποταμόν, ἐν ᾧ θὰ ἐλούετο, θὰ ἔβλεπε τὸν φύλακα τοῦ ναοῦ καὶ ἵππον λουόμενον ἐν τῷ ποταμῷ»· τούτου δὲ συμβάντος ἐπληρώθη τελείας πίστεως εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ Θεοῦ. Αὕτη ἡ σύμμιξις τοῦ τε προορᾷν τὰ συμβησόμενα καὶ τοῦ λαμβάνειν συνταγὰς ἀποδεικνύει, ὅτι ἀμφότερα ταῦτα ἔχουσι κοινὴν τὴν πηγήν, τήν τε διασκεπτομένην καὶ διαμορφοῦσαν ψυχήν, καὶ ὅτι ἡ βάσις τῆς ἐν τῷ ναῷ κατακλίσεως ἦτο ὁ ὑπνωτισμός, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐγίνοντο ἴσως οἱ χρησμοὶ καὶ ἐπετυγχάνετο τὸ προορᾷν τῶν μαντείων καὶ τὸ προφητεύειν αὐτῶν. Θετικὸν εἶνε, ὅτι οἱ ἐν Δελφοῖς Πυθία, ἠρωτᾶτο ἐνίοτε καὶ περὶ ἀσθενειῶν.

(Ἕπεται συνέχεια.)

Η

ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΟΥ

Η ΠΑΛΗ ΤΩΝ ΠΡΟΛΗΨΕΩΝ

(*Συνέχεια.*)

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ· καταλαμβάνω τί μοι θυσιάζετε τώρα, Ροδόλφε, εἶπεν ἡ νεᾶνις, κοκκινίζουσα· καὶ τώρα, χαίρετε, φίλε μου· τὸ ὄχημά μου περιμένει κάτω, ἀναχωρῶ καὶ ἐπανέρχομαι· ἡσύχασον, μικρὰ νεράϊδα, ὅλα θὰ τακτοποιηθῶσι.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ ὑπηρέτης ἤγειρε τὸ μετάξινον παραπέτασμα τῆς θύρας καὶ εἶπε μετὰ σεβασμοῦ :

— Κύριε κόμη, ὁ Ἰωσὼχ Λέβη, πράκτωρ τοῦ οἴκου Μάγερ καὶ υἱοῦ, ἦλθε νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν κύριον πατέρα σας· πληροφορηθεὶς δ' ὅτι ἡ Α. Ε. ἐξῆλθε, ἐζήτησε νὰ σᾶς ἴδῃ, καθότι ἡ ὑπόθεσίς του δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολήν.

— Καλά, ὁδήγησον αὐτὸν εἰς τὸ γραφεῖόν μου καὶ εἰπέ τῳ νὰ μὲ περιμένῃ· ἅμα ὁδηγήσω τὴν κόμησσαν δ' Ἐβερστέϊν θὰ μεταβῶ πρὸς συνάντησίν του.

ΤΟ ΚΕΡΑΥΝΟΒΟΛΟΝ ΚΤΥΠΗΜΑ

Ὁδηγήσας τὴν Ἀντωανέτταν εἰς τὸ ὄχημα καὶ ἀνταλλάξας μετ' αὐτῆς τελευταῖον συμπαθητικὸν βλέμμα, ὁ Ροδόλφος ἔδραμεν εἰς τὸ γραφεῖόν του· ἡ δυσάρεστος συγκίνησις, ἣν ὑπέστη, ἐκόχλαζεν εἰσέτι ἐντός του, καὶ ὑπεκρίθη ὕφος παγετῶδες καὶ ὑψηλόφρον. Μόλις ἀπήντησεν εἰς τὴν ταπεινὴν ὑπόκλισιν τοῦ πράκτορος· ρίψας δ' ἐπὶ τοῦ γραφείου τὸ πρὸς τὸν Σαμουὴλ ἐπιστόλιόν του, εἶπε ξηρῶς:

— Ἀναμφιβόλως ὁ κύριός σου θέλει νὰ μοὶ ὑπενθυμίσῃ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἣν τόσῳ ἀπερισκέπτως ἀφῆκεν εἰς ξένας χεῖρας. Καθησυχάσατέ τον βεβαιοῦντες, ὅτι σήμερον θὰ τῷ πληρωθῇ τὸ ἐνδιαλαμβανόμενον ποσὸν καὶ καθολοκληρίαν.

Καθήσας δὲ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον τι, δίδων οὕτω νὰ ἐννοήσῃ ὁ Λέβης, ὅτι ἔληξεν ἡ ἀκρόασις· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἰσραηλίτης δὲν ἐκινήθη, ὁ Ροδόλφος τὸν ἠτένισεν ἔκπληκτος:

— Σᾶς ἐχαιρέτισα, κύριε Λέβη, καὶ... ἔχω ἐργασίαν.

— Λυποῦμαι πολύ, κύριε κόμη, διότι σᾶς ἐνοχλῶ τόσον ἀκαίρως, εἶπεν ὁ πράκτωρ ὑποκλινόμενος· θὰ διακοινώσω ὅ,τι μοὶ ἐκάματε τὴν τιμὴν νὰ μοὶ εἴπητε, ἀλλ' ὁ σκοπὸς τῆς ἐλεύσεώς μου τυγχάνει ὅλως ἄλλος Εἶμαι ἐπιφορτισμένος παρὰ τοῦ προϊσταμένου μου νὰ καθυποβάλω εἰς τὴν Αὐτῆς Ἐξοχότητα καὶ εἰς ὑμᾶς διαφόρους πιστώσεις, περιελθούσας εἰς κατοχὴν τοῦ οἴκου Μάγερ καὶ νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, ὅτι ἡ ἐξόφλησις αὐτῶν πρέπει νὰ γίνῃ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἀνυπερθέτως.

Ἤνοιξε δὲ μέγα χαρτοφυλάκιον καὶ ἔθεσε πρὸ τῶν ἐκπεπληγμένων ὀφθαλμῶν τοῦ νεαροῦ κόμητος πληθὺν χρεωστικῶν καὶ ἀγροτικῶν ὑπογεγραμμένων παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρός του καὶ ἐκδεδομένων εἰς διαταγὴν διαφόρων τῆς τε πόλεως καὶ τῆς πρωτευούσης ἔτι· τὸ ὅλον ποσὸν ἐσχημάτιζεν ἀριθμὸν ἐπενεγκόντα σκοτοδινίασιν εἰς τὸν Ροδόλφον· δὲν ἐπίστευεν, ὅτι οἱ δύο τους εἶχον σπαταλήσει τόσῳ φοβερὸν ποσόν. Συγκεντρώσας ἅπασαν τὴν ἐνεργητικότητά του, εἶπε μετὰ βραγχνῆς φωνῆς:

— Πῶς ἔτυχαν αὐταὶ αἱ πιστώσεις συνηνωμέναι εἰς τὰς χεῖράς σας ;

— Κύριε κόμη, αἱ ὑπογραφαί σας ἰσοφαρίζουν πρὸς χρήματα μετρητά, ἀπεκρίθη ὑποκριτικῶς ὁ ἰουδαῖος μᾶς· προσεφέρθησαν ἀντὶ πληρωμῶν καὶ ἐγένοντο παραδεκταὶ ἄνευ δυσκολίας παρὰ τοῦ οἴκου μας, μὴ ἀμφιβάλλοντος, ὅτι θὰ τιμήσητε τὰς ὑπογραφάς σας. Ἐπιτρέψατέ μοι ἀκόμη νὰ σᾶς καθυποβάλω, κύριε κόμη, ὅτι τὸ πλεῖστον αὐτῶν τῶν χρεωστικῶν ἔληξαν ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ, καὶ ὅτι ἐδόθη προθεσμία δέκα ἡμερῶν εἰς τὴν Α Ἐξοχ πρὸς πᾶσαν αὐτῆς εὐκολίαν. Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ χαιρετήσω τὸν κύριον κόμητα !

— Περιμείνατε !

Ὁ Ροδόλφος ἐχάραξε ταχέως γραμμάς τινας δι' ὧν παρεκάλει ψυχρῶς τὸν Σαμουὴλ νὰ ἔλθῃ νὰ ἐξηγηθοῦν περί τινος παρεννοήσεως.

— Ἐλησμόνησα νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ὁ προϊστάμενός μου εἶνε ἀσθενής, εἶπεν ὁ Λεβὴ λαμβάνων τὴν ἐπιστολήν. Ὁ κύριος Μάγερ υἱὸς διευθύνει τὰς ἐργασίας ὅλας καὶ εἰς αὐτὸν δέον ν' ἀποταθῆτε κατὰ τὴν λῆξιν !

Ὑποκλιθεὶς δὲ μετὰ καταφανοῦς ὑπούλου σεβασμοῦ ὁ ἰσραηλίτης ἀπῆλθε.

Μείνας μόνος ὁ Ροδόλφος ἀνετινάχθη εἰς τοὺς πόδας καὶ ἔλαβε τὴν κεφαλήν του μεταξὺ τῶν δύο χειρῶν. Νὰ πληρώσουν ἓν τοιοῦτον ποσόν, οὔτε νὰ τὸ σκεφθῇ· ἀλλὰ πάλιν νὰ μὴ τὸ πληρώσουν, τοῦτο ἦτο καταστροφὴ καὶ ἀτιμία. Ἐσκέφθη τότε νὰ εἴπῃ τὰ πάντα πρὸς τὸν πατέρα.

Ἅμα ὡς ὁ γηραιὸς κόμης εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ υἱός του εὑρέθη εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ διέταξε τὸν ὑπηρέτην νὰ ἐξέλθῃ.

Τὴν ἔκπληξίν του διεδέχθη ὁ ἀπελπισμὸς ὅτε ἔμαθε τὴν ἀλήθειαν· καταληφθεὶς ὑπὸ γενικῆς ἀτονίας ἔπεσεν ἐπί τινος ἕδρας· πρώτην ἤδη φορὰν ὁ γηραιὸς εὐγενὴς συνῃσθάνετο τὰς τύψεις τοῦ συνειδότος ἐπὶ τῇ ἀκηδείᾳ μεθ' ἧς παρεδίδετο εἰς τὰ πάθη τῆς ἀσωτίας.

Ἀλλὰ δὲν ἦτο τότε καιρὸς μετανοίας ἔπρεπε νὰ πειραθῶσι ν' ἀποκρούσωσι τὸ ἐπαπειλοῦν τραῦμα Πατὴρ καὶ υἱός, μὲ τὴν γραφίδα εἰς χεῖρας, ὑπελόγιζον τοὺς πόρους των, ἀλλά, καίτοι ἐκποιοῦντες τ' ἀργυρᾶ σκεύη, τὰ οἰκογενειακὰ κοσμήματα, τοὺς σταύ-

λάους καὶ ἵππους καὶ τὸ ἧττον ἐπιβεβαρυμένον κτῆμά των, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προσπορισθῶσι τὸ ἀναγκαιοῦν ποσόν, χωρὶς νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει αἱ ἐναντίαι περιπτώσεις, τῆς κατεσπευσμένης ἐκποιήσεως. Βεβαίως, ὁ ἰουδαῖος ἠδύνατο νὰ πληρωθῇ, τὰ πάντα δημοπρατῶν, καὶ τοῦτο ἠδύνατο νὰ τὸ κατορθώσῃ, ἀλλὰ τί θὰ τοῖς ἔμενε μετὰ τὸ τοιοῦτον σκάνδαλον; Ἡ ἀθλιότης, ἡ ἀνεξάλειπτος καταισχύνη καὶ ἡ παραίτησις τοῦ Ροδόλφου ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας. Τὰ πρός τινας τοκογλύφους διαβήματά των εἰς οὐδὲν ἀπέληξαν· ἄπελπις θλῖψις κατέλαβεν ἀμφοτέρους, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ οὐδεμία ἀπάντησις ἐδόθη εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ νεαροῦ κόμητος.

Τῇ ἐπαύριον τῆς τρομερᾶς ταύτης ἡμέρας, ἀπροσδόκητος εἴδησις διεδόθη ἀνὰ τὴν πόλιν: ὁ Ἀβραὰμ Μάγερ ἀπέθανεν αἰφνιδίως, συνεπείᾳ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας. Μετὰ δύο ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐνταφιάσεως τοῦ γέροντος τραπεζίτου, ὁ Ροδόλφος ἔλαβεν ἐπιστολὴν λακωνικὴν δι' ἧς ὁ Σαμουὴλ τῷ διεκοίνου ὅτι ἀπὸ τῆς 11 μέχρι τῶν 3 ἐδέχετο εἰς τὸ γραφεῖόν του τοὺς ἔχοντας ὑποθέσεις μετ' αὐτοῦ. Ἂν δ' ὁ κόμης ἤθελε νὰ τῷ ὁμιλήσῃ, ἐκεῖ θὰ τὸν εὕρισκε.

Ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς ἔφριξεν ἐξ ὀργῆς ἐπὶ τῇ νέᾳ ταύτῃ προσβολῇ καὶ ὤμωσε καθ' ἑαυτὸν ἂν ἡ Θεία Πρόνοια ἤθελε τὸν σώσει τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς αἰσχύνης νὰ παραιτήσῃ ἐντελῶς τὰς ἀσωτίας καὶ τὰς διασκεδάσεις καὶ νὰ γίνῃ ἄλλος ἄνθρωπος. Ἀλλ' αἱ καλαὶ αὗται ἀποφάσεις εἰς οὐδὲν ὠφέλουν ἤδη, καί, μετὰ συντετριμμένης καρδίας, ὁ Ροδόλφος ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ παρὰ τῷ Μάγερ, ἄνευ ἀναβολῆς διότι μόλις ἔμενον τρεῖς ἡμέραι μέχρι τῆς πρὸς πληρωμὴν προθεσμίας καὶ ἤθελε ν' ἀπαλλάξῃ τὸν πατέρα τῆς δυσαρέστου ταύτης συναντήσεως.

Μετέβη ὅθεν εἰς τὸ λογιστήριον καὶ ἀμέσως εἰσήχθη εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ τραπεζίτου ὅστις ἠγέρθη χαιρετήσας καὶ τῷ προσέφερεν εὐγενῶς ἕδραν. Ἐπί τινα στιγμὴν βαθεῖα σιγὴ ἐπεκράτησε μεταξὺ τῶν νεανιῶν. Βεβαίως, ὁ θάνατος τοῦ πατρὸς ἐπενήργησεν ἐπὶ τοῦ Σαμουήλ· εἶχε καταστῇ ὠχρός, ἰσχνός βαθεῖα πτυχὴ εἶχε σχηματισθῇ μεταξὺ τῶν ὀφρύων, σκληρὰ δὲ καὶ πικρὰ ἔκφρασις συνέστελλε τὰ χείλη του.

Μετὰ μεγάλης θλίψεως Κύριε Μάγερ, ἤρχισε ὁ Ροδόλφος δι'

ὑποκώφου ὀργῆς, ἀναγκάζομαι νὰ ὁμιλήσω περὶ τῆς ὑποθέσεως ἥτις μ' ἔφερεν ἐδῶ, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μοὶ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς εἴπω ὅτι γνωρίζω τοὺς ὑποκινοῦντας λόγους. Λοιπόν! εἶνε ἀνάξιον, πρὸς ἐκδίκησιν κατὰ μικρᾶς κόρης, ὡς ἡ ἀδελφή μου, νὰ προμηθευθῆτε παντοιοτρόπως τὰ μέσα πρὸς καταστροφὴν ὁλοκλήρου οἰκογενείας καὶ νὰ τὴν ἀναγκάσητε νὰ πληρώσῃ δηκτικούς τινας λόγους διὰ τῆς αἰσχύνης καὶ τῆς ἀθλιότητος.

— Λησμονεῖτε, διέκοψε ψυχρῶς ὁ τραπεζίτης, ὅτι αἱ λέξεις αὗται ἐνεπνεύσθησαν αὐτῇ ὑπὸ τῆς εὐφυοῦς εἰσηγήσεως τοῦ ἀδελφοῦ της.

— Αἴ, ναί, ὁμολογῶ ὅτι εἶμαι ὁ αἴτιος τῆς προσβολῆς, ἣν σᾶς ἔκαμεν ἡ ἀδελφή μου, ἀλλά, Κύριε Μάγερ, δὲν εἶμαι οὔτε ὁ πρῶτος οὔτε ὁ τελευταῖος τῶν τῆς φυλῆς μου, ὅστις ὑπέκυψεν εἰς προλήψεις, ἃς ἡ φυλή σας ἀπὸ πολλοῦ ἔχει ἀναλάβει τὴν εὐθύνην νὰ ὑποστηρίζῃ καὶ ἐρριζώνῃ. Καὶ διὰ τοιαύτην αἰτίαν θέλετε νὰ μᾶς καταστρέψητε;

— Ὄχι, ἀπὸ ὑμᾶς ἐξαρτᾶται, κόμη, νὰ συμβιβασθῶμεν φιλικῶς, νομίζω δὲ ὅτι οὐδέποτε μέχρι σήμερον σᾶς ἐδόθη περίστασις νὰ ὑποστῆτε ἐκ μέρους μου τὰς δυσαρέστους ἰδιότητας, ἃς ἀποδίδετε εἰς τὴν φυλήν μου.

— Ὦ! ἂν συγκατατίθεσθε εἰς φιλικὸν συμβιβασμόν, εἶπε μετὰ ζέσεως ὁ νεαρὸς κόμης, ἀπὸ καρδίας, Σαμουήλ, σᾶς ζητῶ συγγνώμην ἐπὶ τῷ ὅτι σᾶς ἐπλήγωσα τὴν καρδίαν. Δότε μοι προθεσμίαν ἑνὸς ἔτους, τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν πρὸς μεταρρύθμισιν τῶν ἐξόδων μας καὶ ἐκποίησιν τῶν κτημάτων μας, ἄνευ μεγάλης ἀπωλείας, καὶ θὰ σᾶς ἐξοφλήσωμεν ἐντελῶς.

Στρυφνὸν μειδίαμα συνέστειλε τὰ χείλη τοῦ Σαμουήλ.

— Ἀπατᾶσθε, κόμη, δὲν πρόκειται περὶ συγγνώμης μεταξύ μας· δὲν σᾶς δίδω οὐδὲ μιᾶς ὥρας προθεσμίαν· καί, ἂν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν δέν μοι πληρώσητε, θὰ κατάσχω πᾶσαν τὴν περιουσίαν σας. Ὑπάρχει ὅμως τρίτη λύσις, ἣν ἀπὸ ὑμᾶς ἐξαρτᾶται νὰ δεχθῆτε, καὶ τότε καίω ἅπαντα τὰ ἔγγραφά σας, καὶ οὐδὲν πλέον ἀπαιτῶ.

Ὁ Ροδόλφος τὸν ἠτένισεν ἔμφοβος.

— Δὲν σᾶς ἐννοῶ, τῷ εἶπε· τί ζητεῖτε λοιπὸν παρ' ἡμῶν;

Ὁ Σαμουὴλ ἀπώθησε διὰ νευρικοῦ κινήματος τὰ ἐπὶ τῆς τρα-

πέζης συσσωρευμένα χαρτία, παράδοξος δὲ φλὸξ ἠκτινοβόλησεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

— Ἀκούσατε, κόμη, ἰδοὺ οἱ ὅροι μου· δόσατέ μοι σύζυγον τὴν κόμησσαν Βαλερίαν καὶ καταστρέφω ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ἐπιβαρυνούσας τὴν περιουσίαν σας.

Κῦμα αἵματος ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ προσώπου τοῦ Ροδόλφου, ὅστις, ἀπωθήσας τὸ κάθισμά του, ἠγέρθη.

— Τρελλὸς εἶσθε, Σαμουήλ, ἢ περιπαίζετε τὴν δυστυχίαν μας; Ἡ Βαλερία σύζυγός σας! Λησμονεῖτε, ὅτι εἶσθε ἕνας;... Διεκόπη.

— Ἕνας ἑβραῖος! ἐτελείωσε τὴν φράσιν ὁ Σαμουὴλ μετὰ παλλούσης φωνῆς· ἀλλ' παύω νὰ εἶμαι ἑβραῖος γενόμενος χριστιανός, καθότι προτίθεμαι νὰ βαπτισθῶ. Ἄλλως τε, χάριν τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς ἀδελφῆς σας ἔκαμα ἤδη ἔναρξιν διαβημάτων πρὸς ἀγορὰν ἀρχαίας βαρωνίας, καὶ πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τῆς κυβερνητικῆς ἀδείας, ὅπως φέρω τοὺς τίτλους καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κτήματος Βεβαίως, προετίμων κατ' ἄλλον τρόπον ν' ἀποκτήσω τὴν Βαλερίαν, ἀλλὰ γινώσκων, ὅτι ἡ καταγωγή μου τυγχάνει ἐμπόδιον, δράττομαι παντὸς μέσου ὅπως ἀποκτήσω τὴν γυναῖκα, ἥτις μοὶ ἐνέπνευσεν ἓν τῶν ἀπαισίων καὶ παραφόρων παθῶν, ἅτινα ἐξολοθρεύουσι τὸν ἄνθρωπον, ὁδηγοῦντες αὐτὸν εἰς το ἔγκλημα. Αὐτό, ὅπερ σᾶς εἶπον, ἐστοίχισε τὴν ζωὴν τοῦ πατρός μου· ἡ ἰδέα τοῦ νὰ μὲ ἴδῃ χριστιανὸν τῷ ἐπήνεγκε τὴν θανατηφόρον ἀποπληξίαν Ἐννοεῖτε δὲ ὅτι, ἀφοῦ τοιοῦτον θλιβερὸν ἐπεισόδιον οὐδόλως ἐκλόνισε τὴν ἀπόφασίν μου, δὲν ὑπάρχει πρόσκομμα, ὅπερ δύναται νὰ μ' ἐμποδίσῃ. Σᾶς ἐπαναλαμβάνω ὅθεν ἢ τὴν χεῖρα τῆς ἀδελφῆς σας ἢ τὴν καταισχύνην! Ἔχετε τρεῖς ἡμέρας νὰ ἐκλέξητε μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῆς καταστροφῆς σας· ἀναλογίσατε ψυχρῶς το πρᾶγμα καὶ τότε ἡ πρότασίς μου δὲν θὰ φανῇ ὑπερβολική.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Ροδόλφος δὲν ἠδύνατο νὰ σκεφθῇ μετ' ἀπαθείας περὶ παρομοίας προτάσεως· καταμετρήσας διὰ περιφρονητικοῦ βλέμματος τὸν νεκρὸν τραπεζίτην, ἀπήντησε διὰ φωνῆς, ἣν ἡ ἐν αὐτῷ κοχλάζουσα καταιγὶς καθίστα τραχεῖαν καὶ τρέμουσαν:

— Πρέπει νὰ ἦναί τις ἑβραῖος διὰ νὰ καταμετρήσῃ ἀπαθῶς τὰς περιπτώσεις τοιούτου συνδυασμοῦ· ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσωμεν

ἑαυτοὺς τόσῳ ἀνάνδρους διὰ νὰ ἀποδεχθῶμεν αὐτὴν τὴν αἰσχρὰν διαπραγμάτευσιν, ἡ Βαλερία οὐδέποτε θὰ ὑποκύψῃ εἰς αὐτήν .. καὶ μάθετέ το, ἂν δὲν τὸ γνωρίζετε, ὅτι τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς τὴν κερδίζουν, ἀλλὰ δὲν τὴν ἀγοράζουν!

Μὴ ἀναμείνας δ' ἀπάντησιν ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ τῆς αἰθούσης, χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸ διάπυρον ἐρύθημα, τὸ καλύψαν τὸ μέτωπον τοῦ Σαμουὴλ καὶ τὴν θλιβερὰν λάμψιν τῶν ὀφθαλμῶν του. «Νὰ κερδίζῃ τις τὴν καρδίαν τῆς γυναικός, ἐψιθύρισε πικρῶς· θὰ πειραθῶ τοῦτο ὅταν ἡ πρὸς αὐτὴν ἄγουσα διανοιχθῇ, ἀντὶ πάσης θυσίας!»

Ὁ γηραιὸς κόμης δὲ-Μ*** παρ' ὀλίγον ἔχανε τὰς φρένας, ὅταν ὁ υἱός, εἰσελθὼν τεταραγμένος, τῷ ἀνεκοίνωσε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συνεντεύξεως. Ὠχρὸς καὶ ἄφωνος, ὁ γέρων ἀριστοκράτης κατέπεπεσεν ἐπὶ τῆς ἕδρας· ἐπὶ μόνῃ τῇ ἰδέᾳ τοῦ νὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του Βαλερίαν, εἰς αὐτὸν τὸν αὐθάδη ἑβραῖον, τὸ πᾶν ἐν αὐτῷ κατεξανίστατο ἐξ ἀηδίας καὶ προσβεβλημένης ἀλαζονείας.

— Ἄ! ἐψιθύρισεν ἐν τέλει, πάντοτε αὐτὴ ἡ κατηραμένη γενεά, ἀπὸ αἰώνων παχύνεται διὰ χριστιανικοῦ αἵματος: αὐτὸς ὁ ἀκάθαρτος σκύλος, μ' ὅλον τὸ ἐξηυγενισμένον ἐξωτερικόν του, θέλει νὰ πληρωθῇ ὡσαύτως δι' ἀνθρωπίνης σαρκὸς ὡς ὁ Schyloque τοῦ μεσαίωνος. Οὐδέποτε θὰ λάβω τὴν θλιβερὰν γενναιότητα νὰ εἴπω πρὸς τὸ δυστυχὲς παιδίον ὅ,τι μᾶς προτείνουσι· τὸ νὰ ζητήσω παρ' αὐτοῦ τοιαύτην θυσίαν ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν τῆς ζωῆς· τοιαύτη δὲ διέξοδος εἶνε ἀτιμία, ὡς καὶ ἡ καταστροφή!

— Εἶμαι τῆς ἰδέας σου, πάτερ· κἀγὼ ἐπίσης δὲν δύναμαι νὰ εἴπω τὴν ἀλήθειαν πρὸς τὴν Βαλερίαν, νομίζω δὲ ὅτι σφαῖρά τις θὰ διαλύσῃ ἐντιμότερον τὴν δυσκολίαν.

Ὁ γηραιὸς ἄρχων ἔκυψε τὴν κεφαλὴν τεθλιμμένος Ὤ! πόσον κατηρᾶτο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὰς ἀσωτείας τῆς νεότητός του, τὰς παρεκτροπὰς τῆς ὡρίμου ἡλικίας, καὶ τὸ κακὸν παράδειγμα, δι' οὗ εἶχε συμπαρασύρει τὸν υἱὸν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σπατάλης καὶ τῆς ἀσωτείας.

Ἡ αἰτία πάσης τῆς ταραχῆς, ἡ Βαλερία, οὐδὲν ἐγίνωσκεν ἔτι περὶ τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν οἰκείων της μυκωμένου νέφους· οὐχ ἧττον ἡ θλῖψις, ἡ μελαγχολία τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ Ροδόλφου οὐδόλως τῇ διέφυγον, ἐνδόμυχος δὲ ἀντίληψις καὶ προαίσθησις δυστυ-

χήματος κατέλαβε τὴν καρδίαν της. Φύσεως δειλῆς, ἀδυνάτου καὶ εὐαισθήτου, ἡ Βαλερία κατεβλήθη, συναισθανομένη τὴν προσέγγισιν τοῦ κινδύνου, μόνη δὲ ἡ παρουσία τῆς φίλης της Ἀντωανέττας τὴν ἠμπόδιζε νὰ πέσῃ ἀσθενὴς ἐξ ἀνησυχίας· ἀλλ' ὅταν ἡ ἡμέρα τῆς ἀπαισίου συνεντεύξεως ἀφίκετο καὶ οἱ δύο κόμητες ἐζήτησαν ν' ἀπολογηθῶσι διὰ τὴν ἐκ τοῦ γεύματος ἀπουσίαν των, ἡ ἀγωνία τῆς Βαλερίας ὑπερέβη τὰ ὅρια.

— Σοὶ λέγω ὅτι κἄτι τι τρομερὸν προετοιμάζεται, ὅτι δυστυχία τις μᾶς ἐπαπειλεῖ, ἀνέκραξε· σήμερον εἶδον ἀπὸ τοῦ ἐξώστου μου τὸν Ροδόλφον κατερχόμενον τῆς ἁμάξης καὶ εἰσερχόμενον εἰς τὴν οἰκίαν· ἦτο οἱονεὶ μεθυσμένος, μὲ ὕφος τόσον τεθλιμμένον ὅσον οὐδέποτε, καὶ ὅταν μετ' ὀλίγον ἠθέλησα νὰ μεταβῶ εἰς τοῦ πατρός μου, δὲν ἔγεινα δεκτή· τώρα δὲν ἦλθον εἰς τὸ γεῦμα Θεέ μου! Θεέ μου! τί θὰ μᾶς συμβῇ;

Ἡ καρδία τῆς Ἀντωανέττας συνεστάλη· ὁ Ροδόλφος τῇ ἦτο ἀγαπητότερος παρ' ὅσον ὡμολόγει, ὁ δὲ ἄγνωστος κίνδυνος ὁ ἐπαπειλῶν τὸν ἀγαπητόν της τῇ ἀφήρει ἐπίσης τὴν ἡσυχίαν· γενναιοτέρα δὲ τῆς Βαλερίας, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ πέρας εἰς αὐτὴν τὴν ἀβεβαιότητα.

— Καθησύχασον, Βαλερία, θὰ γράψω πάραυτα εἰς τὸν ἀδελφόν σου νά μοι παραχωρήσῃ μίαν στιγμὴν συνεντεύξεως· εἰς ἐμὲ θὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν!

Χαράξασα ἐν βίᾳ γραμμάς τινας, ἐπανῆλθε παρὰ τῇ φίλῃ της, ἧς ἡ συγκίνησις μετεβλήθη εἰς ἔκλυσιν τῶν δυνάμεων· τὴν ἠνάγκασε νὰ κατακλιθῇ ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, ἀπέλυσε τοὺς βοστρύχους ὅπως ἐλαφρύνῃ τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκάλυψε μὲ σάλι τοὺς πεπηγότας πόδας της. Δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀποπερατώσει τὰς ἑτοιμασίας ταύτας ὅτε ὑπηρέτης προσελθὼν τῇ εἶπεν ὅτι ὁ νεαρὸς κόμης τὴν περιέμενεν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου.

Ὁ Ροδόλφος ἐρείδετο ἐπί τινος στήλης, μὲ τὰς χεῖρας δεμένας· δὲ ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἢ ὅτε ἡ Ἀντωανέττα τῷ ἔθιξεν ἐλαφρῶς τὸν βραχίονα. Βλέπουσα αὕτη τὴν ὠχρότητα καὶ τὴν νευρικὴν συστολὴν τοῦ προσώπου του ἐφώνησε:

— Τί σᾶς συνέβη, Ροδόλφε; Εἴπητέ μοι, διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ!

Σύρασα δὲ τὸν νεαρὸν ἀξιωματικὸν πρὸς ἑδώλιόν τι, ἐκάθησε παρ' αὐτῷ σφίγξασα τὴν χεῖρά του.

— Εἶμαι ἀνάξιος τῆς φιλίας σας, Ἀντωανέττα, ἐψιθύρισε μὲ τοὺς ὀδόντας συνεσφιγμένους· εἶμαι ἕνας ἄθλιος· τὴν κατασυντρίβουσαν ἡμᾶς δυστυχίαν ἐγὼ τὴν ἐπροκάλεσα· μόνον μία σφαῖρα θὰ με ἐλευθερώσῃ· ἀλλὰ τὴν Βαλερίαν, τὸ ἀθῶον θῦμα, μὴ τὴν ἐγκαταλείψητε ἐν τῇ δυστυχίᾳ!

Ἡ νεᾶνις ἐξέβαλε σπαρακτικὴν κραυγήν.

— Ροδόλφε, αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἴπετε εἶνε ἀνάξιον εὐγενοῦς καὶ τιμίου ἀνδρός. Εἴσθε ἔνοχος, λέγετε, μήπως σφάλμα τι ἐπανορθοῦται δι' ἐγκλήματός τινος; Ὁμόσατέ μοι ὅτι θὰ παραιτηθῆτε τῆς ἀπαισίας ταύτης σκέψεως, ἄλλως ἡ σφαῖρα ἥτις θὰ διέλθῃ τῆς καρδίας σας θὰ διελθῃ ἐπίσης καὶ διὰ τῆς ἰδικῆς μου.

Ὁ νεαρὸς κόμης ἀνετριχίασεν ἀκτὶς περιπαθοῦς ἀγαλλιάσεως ἐφώτισε τὸ πρόσωπόν του.

— Ἀντωανέττα, πολυαγάπητή μου Ἀντωανέττα, δὲν δύνασαι νὰ ἐννοήσῃς τί αἰσθάνομαι ἤδη· ἐπεθύμουν ν' ἀφοσιώσω ὁλόκληρον τὸν βίον μου πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν σου καὶ ὅμως δὲν ἔχω πλέον νὰ σοὶ προσφέρω ὄνομα ἔντιμον. Τώρα ὅτε εἰξεύρεις πόσον σ' ἀγαπῶ θὰ σοὶ εἴπω τὰ πάντα, διότι δὲν εἶσαι πλέον ἡ παιδικὴ φίλη, ἀλλ' εἶσαι τὸ ἥμισυ τῆς ψυχῆς μου καὶ ἔχεις δικαιώματα ἐπὶ τῆς τελείας ἐμπιστοσύνης μου.

Σύρασα αὐτὴν τότε πρὸς ἑαυτὸν τῇ ἐξέθεσε χαμηλῇ τῇ φωνῇ τὴν κατάστασιν τῶν ὑποθέσεών των καὶ τὰς περιπετείας τῶν τελευταίων ἡμερῶν μέχρι τῆς ἀνηκούστου προτάσεως τοῦ Σαμουήλ.

— Ἐννοεῖς, Ἀντωανέττα, ὅτι δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφασίσωμεν νὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὴν Βαλερίαν περὶ θυσίας, ἀναλογούσης πρὸς τὴν ζωήν της καὶ ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ ζήσωμεν μετὰ τοιαύτην ἀτιμίαν.

Ἡ νεᾶνις εἶχεν ἀκούσει μετὰ παλλούσης ἐκ τῆς συγκινήσεως καρδίας, εἰς δὲ τὰς τελευταίας τοῦ κόμητος λέξεις ὠχρίασε.

— Ὄχι, ὄχι, Ροδόλφε, σοὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω, δὲν ἐπανορθοῦνται τὰ σφάλματα δι' ἐγκλήματος. Ὢ! ἂν ἤμην ἐνῆλιξ θὰ σ' ἀπήλλαττον ἀμέσως τῆς περιπλοκῆς· ἀλλ' ἀπὸ τὸν κηδεμόνα μου, καίτοι ἀγαθόν, δὲν δύναμαι νὰ ζητήσω τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας μου.

—Πιστεύεις ὅτι θὰ ἀπεδεχόμην τοιαύτην θυσίαν; διέκοψεν ὁ κόμης.

— Μὴ παραφέρου, ἀγαπητέ μοι, ἀλλ' ἄκουσον μετὰ περισκέψεως.

Σφογγίσασα δὲ διὰ τῆς χειρὸς τὸ κάθυγρον μέτωπόν της προσέθηκε:

— Οὐδέν, ἐν πάσῃ περιπτώσει, δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἕνωσίν μας, ἀφοῦ ἀγαπώμεθα· ἄλλως τε δὲ φρονῶ ὅτι εἶνε καθῆκόν μας νὰ εἴπωμεν τὰ πάντα εἰς τὴν Βαλερίαν πρὶν ἀφήσωμεν νὰ συντελεσθῇ ἡ καταστροφὴ τῶν οἰκείων της. Τέλος μὴ ἀπελπίζεσαι· αἰσθάνομαι ὅτι τὰ πάντα θὰ συμβιβασθοῦν καὶ ὅτι ὁ Θεὸς θὰ λάβῃ οἶκτον δι' ἡμᾶς.

— Ἀγαθὲ ἄγγελε, ἐψιθύρισεν ὁ Ροδόλφος, πιέζων αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας του, ὁ Θεὸς εἶνε πολυεύσπλαγχνος, ἀφοῦ ἐπέτρεψε νὰ συνδέσω τὸν βίον μου μετὰ τοῦ ἰδικοῦ σου κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τῆς σκληρᾶς ἀγωνίας. Ὕπαγε λοιπὸν καὶ ὁμίλησον μετὰ τῆς δυστυχοῦς Βαλερίας, ὅπως ἀποφασίσῃ ἡ ἰδία περί τε τοῦ μέλλοντός της καὶ τοῦ ἰδικοῦ μας.

Τεταραγμένη καὶ μετὰ καρδίας συνεσταλμένης διηυθύνθη ἡ Ἀντωανέττα εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς φίλης της. Ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ κομμωτηρίου ἐσταμάτησεν ἀτενίσασα μετὰ θλίψεως καὶ θαυμασμοῦ τὴν Βαλερίαν, ἥτις ἐξηπλωμένη ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἐλαφρῶς κοιμωμένη, ἀπήστραπτεν, ἐν τῇ θελκτικῇ ταύτῃ στάσει, ἐξ ὡραιότητος· ἡ λελυμένη πυκνὴ ξανθὴ κόμη ἔπιπτε μέχρι τοῦ τάπητος σπινθηροβολοῦσα εἰς τὸ φῶς μεγάλης λυχνίας, ἠρτημένης ἐκ τῆς ὀροφῆς, ὡς χρυσοῦς καταρράκτης. «Τί ὡραία! Βεβαίως δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς οἱονδήτινα ἄνδρα παράφορον πάθος, εἶπε στενάξασα ἡ Ἀντωανέττα, ἀλλὰ πῶς νὰ τῇ εἴπω ὅτι αὐτὴ μόνη ὀφείλει νὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἁπάντων, ὑπανδρευομένη αὐτὸν τὸν κατηραμένον ἰουδαῖον!» Πλησιάσασα τὴν κοιμωμένην ἔκυψε καὶ τὴν ἠσπάσθη εἰς τὸ μέτωπον· ἡ Βαλερία, ἀνοίξασα τοὺς ὀφθαλμούς, ἀνηγέρθη.

— Σὺ εἶσαι, Ἀντωανέττα, πόσον ἤργησες! Μαντεύω ἐκ τῆς φυσιογνωμίας σου ὅτι ὁ Ροδολφος δὲν σοὶ ἐξεμυστηριεύθη τίποτε καλόν.

Ἡ Ἀντωανέττα καθήσασα πλησίον ἔσφιγξε δυνατὰ τὰς χεῖράς της.

— Ἔχεις δίκαιον, δυστυχὴς Βαλερία, ἔχω νὰ σοὶ εἴπω θλιβερὰ πράγματα· θὰ ἔχῃς ἆρά γε τὸ θάρρος ν' ἀκούσῃς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν;

Ἡ νεᾶνις ὠχρίασεν ἀλλ' ἐπικαλεσθεῖσα ὅλον τὸ θάρρος της ἐψιθύρισε:

— Ἡ τρομερωτέρα ἀλήθεια εἶνε προτιμοτέρα τῆς ἀβεβαιότητος ἐπὶ προσδοκίᾳ ἀγνώστου δυστυχήματος· λέγε λοιπόν, Ἀντωανέττα, εἶμαι ἑτοίμη ν' ἀκούσω τὰ πάντα καὶ νὰ ὑποβληθῶ εἰς πᾶσαν θυσίαν.

Μεθ' ὅλης τῆς ἐπιφυλακτικότητος, ἣν τῇ ἐνέπνευσεν ἡ ἀρρωστίωσίς της, ἡ δεσποινὶς Ἐβερστάϊν ἀφηγήθη τὴν τρομερὰν ἀλήθειαν, παρατηροῦσα ἀνησύχως τὴν πελιδνὴν ὠχρότητα τῆς φίλης της καὶ τὸν νευρικὸν τρόμον ὅστις ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν κατελάμβανεν ἀλλ' ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν πρότασιν τοῦ Σαμουὴλ ἡ Βαλερία ἀνετινάχθη ἐκ τοῦ ἀνακλίντρου ὡς ὑπὸ ἐλατηρίου διεγερθεῖσα.

— Νὰ ὑπανδρευθῶ τὸν Μάγερ! ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶνε θυσία, εἶνε μαρτύριον ἀτελεύτητον! Ἂν ἐπρόκειτο ν' ἀποθάνω μόνον!... ἀλλὰ νὰ ζήσω μὲ τὸν ἀηδῆ καὶ ἀποτρόπαιον τοῦτον ἰουδαῖον!...

Ἤρξατο περιτρέχουσα τὴν αἴθουσαν, πνιγομένη ὑπὸ τῶν λυγμῶν καὶ συστρέφουσα τὰς χεῖρας ἐν ὑποκώφῳ ἀπελπισίᾳ. Αἴφνης ἐσταμάτησε πρὸ τῆς Ἀντωανέττας, κλαιούσης σιωπηλῶς.

— Ἄκουσον, εἶπε μὲ ὀφθαλμοὺς ἀκτινοβολοῦντας ἐκ πυρετώδους θλίψεως· δὲν αἰσθάνομαι οὔτε τὴν δύναμιν οὔτε τὸ δικαίωμα ν' ἀφήσω νὰ καταστραφῇ ὁ πατὴρ καὶ ὁ ἀδελφός μου· ἀλλὰ πᾶς καταδεδικασμένος εἰς θάνατον δικαιοῦται νὰ πειραθῇ τὴν αἴτησιν χάριτος θὰ δοκιμάσω καὶ ἐγὼ θὰ ὑπάγω ἡ ἰδία νὰ ἱκετεύσω τὸν Μάγερ νὰ μᾶς παραχωρήσῃ προθεσμίαν τινά, χωρὶς νὰ ζητήσῃ τὴν χεῖρά μου, ἥτις δὲν θὰ τῷ φέρῃ εὐτυχίαν. Θὰ τὸ κάμω σήμερον μάλιστα.

Ἡ Ἀντωανέττα ἥρπασε τὴν χεῖρα τῆς φίλης της μετὰ τρόμου.

— Βαλερία, ἐτρελλάθης! ποῦ, καὶ πῶς θὰ ἴδῃς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον;

— Ὑπελόγισα ἤδη τὰ πάντα, διέκοψεν ἀνυπομόνως ἡ Βαλερία ἡ οἰκία τοῦ τραπεζίτου δὲν ἀπέχει πολὺ τῆς ἰδικῆς μας· ἔχει ἐπίσης κῆπον περιφραγμένον ὑπὸ τοίχου· εἰς τὸ βάθος δρομί-

σκου, παραπλεύρως τοῦ τοίχου, ὑπάρχει θυρὶς ἀνοίγουσα πρὸς τὸν κῆπον, καὶ τὴν ὁποίαν οὐδέποτε κλείουσι πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, χάριν τῶν ἐπισκεπτῶν, τῶν θελόντων νὰ εἰσέρχωνται ἀπαρατήρητοι. Μή με κυττάζῃς τόσῳ ἐκπεπληγμένη· ὁ Ροδολφος μοι διηγήθη τὰς λεπτομερείας ταύτας, μὴ προβλέπων ὅτι θά μοι ἐχρησίμευον. Λοιπὸν ἐκεῖθεν θὰ εἰσέλθω· ὁ Σαμουὴλ κατοικεῖ εἰς τὸ ἰσόγαιον, τὸ δὲ ἐνδιαίτημά του συγκοινωνεῖ, ὡς φαίνεται, πρὸς τὸν κῆπον· θὰ τὸν ἀπαντήσω ὅθεν καὶ θὰ τῷ ὁμιλήσω.

— Θέλεις νὰ ἐκτεθῇς μόνη εἰς συνέντευξιν μετὰ τοῦ ἐξ ἔρωτος παράφρονος τούτου; Ἀνωφελὲς νὰ διακινδυνεύσῃ τις οὕτω πως· εἶσαι πολὺ ὡραία ἢ ὥστε νὰ παραιτηθῇ σοῦ, ἡ δὲ παρουσία σου δὲν θὰ ἐπιτελέσῃ ἢ ἐξερεθισμὸν τοῦ πάθους.

— Λησμονεῖς ὅτι μὲ θέλει διὰ σύζυγόν του, καὶ ὅτι εἰξεύρει ὅτι εἴμεθα ἀπολύτως εἰς τὴν ἐξουσίαν του, ἀπήντησεν ἡ Βαλερία μὲ πικρὸν μειδίαμα· δὲν θὰ πειραθῇ λοιπὸν τίποτε κατὰ τῆς τιμῆς μου· ἄλλως τε (ἔλαβεν ἀπὸ τῆς τραπέζης μικρὸν πολύκροτον, δῶρον τοῦ Ροδόλφου) δὲν θὰ εἶμαι ἄοπλος, καὶ, ὅπως καθησυχάσῃς ἐντελῶς, ἐλθὲ μαζῆ μου· ἀ μείνῃς ὄπισθεν τῆς θυρίδος, καὶ θὰ κράξῃς εἰς βοήθειαν ἅμα ὡς ἀκούσῃς κραυγήν μου· μόνον μή μ' ἐμποδίζῃς, διότι, τίς οἶδεν, ἴσως ἐπιτύχω· καθότι, ὡς διατείνονται, τὰ δάκρυα λατρευομένης γυναικὸς κατασυντρίβουσι τὸν σκληρότερον ἄνδρα· ἂν μὲ ἀγαπᾷ, θὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τοὺς κλαυθμούς μου ἢ ἴσως ὁ ἰουδαϊκὸς ἐγωϊσμὸς εὐχαριστηθῇ καὶ ἀρκεσθῇ εἰς τὴν ταπείνωσίν μου, προσέθηκε μὲ αἰφνιδίαν μεταβολήν. Ὢ! πόσον τὸν μισῶ διὰ τὴν ταπείνωσιν εἰς ἣν μᾶς ὑποβάλλει.

— Ἀλλ' ἐὰν ὑπάρχῃ κόσμος καὶ σὲ ἴδωσι; παρετήρησεν ἔντρομος ἡ Ἀντωανέττα, ἕνεκα τῆς πυρετώδους παραφορᾶς τῆς φίλης της.

— Ὄχι, ὄχι, ποῖον θὰ δεχθῇ ὀλίγας μόλις ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του; Ἀλλ' ἂς σπεύσωμεν· μόλις εἶνε ἐννέα καὶ ἡμίσεια ὥρα, ἡ δὲ σελήνη ἤρχισε ν' ἀνατέλλῃ· εἶνε ἡ καταλληλοτέρα ὥρα· βοήθησόν μοι νὰ τακτοποιήσω τὴν κόμην μου καὶ ἔπειτα θὰ φορέσωμεν τὰ μαῦρα ἐπανωφόριά μας· δὲν θέλω ν' ἀλλάξω ἐνδυμασίαν ἐκ φόβου μήπως ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς θαλαμηπόλου μου.

Ἡ δεσποινὶς Ἐβερστάϊν δὲν ἀντέστη ἐπὶ πλέον μὲ τρεμούσας χεῖρας ἔπλεξε τὴν μακρὰν κόμην τῆς Βαλερίας· εἶτα περιετυλίχθησαν ἀμφότεραι διὰ μακρῶν μεταξίνων μανδυῶν, ἐκάλυψαν τὴν κεφαλὴν δι' ἐπωμίδων ἐκ τριχάπτων, κατῆλθον ἀθορύβως εἰς τὸν κῆπον διὰ μικρᾶς θυρίδος (πρὸς χρῆσιν τοῦ κηπουροῦ), κεκλεισμένης ἔσωθεν διὰ μανδάλου καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ὁδόν. Εἰσελθοῦσαι δ' εἰς τὸ πρῶτον συναντηθὲν ὄχημα διέταξαν τὸν ἁμαξηλάτην νὰ τὰς ὁδηγήσῃ πρὸ, τὴν ἄγουσαν εἰς τὸν κῆπον τοῦ τραπεζίτου.

Τῆς καταστάσεως τῆς Βαλερίας μὴ ἐπιτρεπούσης τὴν συνομιλίαν, οὐδεμίαν λέξιν ἀντήλλαξαν καθ' ὅλην τὴν πορείαν. Ἔλειπεν ἀπὸ τὴν νεαρὰν κόμησσαν, τὴν φύσει ἀδύνατον καὶ παράφορον τὴν ὑπὸ τῶν περιστοιχούντων θωπευομένην καὶ κολακευομένην, ἔλειπεν ἡ μήτηρ, ἧς ἡ ἔμφρων ἀφοσίωσις θὰ ἠδύνατο νὰ μετριάσῃ καὶ ὁδηγήσῃ προσηκόντως τὰς παραφορὰς τοῦ χαρακτῆρος. Ἡ γηραιὰ συγγενὴς ἡ μετὰ τὸν θάνατον τῆς κομήσσης φροντίσασα περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῆς μικρᾶς ὀρφανῆς ἐστερεῖτο τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἱκανότητος κατὰ συνεπειαν ἡ Βαλερία διετέλεσεν ἄνευ τοῦ ἐνδομύχου ἐκείνου χαλινοῦ, τοῦ ἐπιτρέποντος εἰς τὸ λογικὸν τὴν διαρρύθμισιν τῶν αὐτομάτων ἀποφάσεων. Ἡ Ἀντωανέττα ἦτο χαρακτῆρος εὐθέος, ἀλλ' ἐπιχειρηματικοῦ ἦτο φίλη τῶν κινδύνων καὶ τῶν μεγάλων ἀποφασεων· τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ καρδία της ἔπαλλε σφοδρῶς, οὐδόλως δ' ἠπατᾶτο ὅτι ἐγίνετο συνένοχος διαβήματος, ὅπερ εἶχε καθῆκον νὰ ἐμποδίσῃ ἀντὶ πάσης θυσίας. Τὸ ρωμαντικὸν τῆς ἐπιχειρήσεως τὴν εἶχε καταθέλξει, ἡ δ' ἐλπὶς τοῦ νὰ σώσῃ τὸν Ροδόλφον, διὰ τῆς ἀποφυγῆς συνάμα τοιαύτης ἀποτροπαίου ἑνώσεως, ἀπεσόβησαν ἐν αὐτῇ τοὺς τελευταίους ἐνδοιασμούς.

Ἡ σταμάτησις τῆς ἁμάξης ἀπέσπασε τὰς νεάνιδας ἀπὸ τὰς σκέψεις των· κατελθοῦσαι διέταξαν τὸν ἡνίοχον νὰ τὰς περιμένῃ καὶ ἔδραμον πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Ροδόλφου ὑποδειχθεῖσαν μικρὰν θύραν, ἥτις εὑρίσκετο ἀνοικτή.

— Περίμενέ με εἰς τὸ σκοτεινὸν τοῦτο μέρος καὶ δέου εἰς τὸν Θεὸν νὰ μὲ βοηθήσῃ, εἶπεν ἡ Βαλερία σφίγγουσα τὴν χεῖρα τῆς φίλης της· μὴ ἀναμείνασα δ' ἀπάντησιν ἐγένετο ἄφαντος ἐντὸς σκοτεινοῦ τινος διαδρόμου, περιφραγμένου ὑπὸ προαιωνίων δένδρων.

Πλήρης ἀπέλπιδος ἀποφάσεως προσεπάθει ἡ Βαλερία ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν ἐκείνων διαδρόμων τοῦ ἀγνώστου κήπου, τοῦ ἄλλως τε ἐντελῶς κενοῦ καὶ σιωπηλοῦ, νὰ εὕρῃ τὴν πρὸς τὴν οἰκίαν ἄγουσαν.

Αἴφνης ἐσταμάτησεν ἐξελθοῦσα εἰς ἄδενδρον μέρος τοῦ δάσους, φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς ἀνατειλάσης ἤδη σελήνης. Περί τινα κρήνην ἐκχυνομένην ἐντὸς μαρμαρίνης δεξαμενῆς, ἐξετείνετο δάπεδον πλήρες ἀνθέων· μικραὶ ἀτραποὶ ἐξετείνοντο ὀφιοειδῶς μεταξὺ τῶν ἠνθισμένων πορτοκαλεῶν καὶ τῶν ἀγαλμάτων, φέρουσαι εἰς εὐρὺ ἄνδηρον, ὑψωμένον κατά τινας βαθμίδας καὶ συγκοινωνοῦν μετὰ τοῦ ἰσογείου τοῦ οἰκήματος.

Ἐπὶ τοῦ ἐπίσης ὑπὸ διαφόρων δενδρυλλίων καὶ ἀγαλματίων ἐστολισμένου ἀνδήρου τούτου ἐφαίνετο τράπεζα κεκαλυμμένη ὑπὸ βιβλίων καὶ ἐγγράφων, πλησίον δ' αὐτῆς ἀνήρ τις ἐκάθητο, οὐδόλως ἐργαζόμενος. Τὸ φῶς λυχνίας τινὸς ἐφώτιζεν ἀρκετὰ εὐδιακρίτως τὴν μέλαιναν καὶ βοστρυχωμένην κεφαλήν του, ὡς καὶ τὸ κάτω τοῦ διὰ τῶν χειρῶν του κεκαλυμμένου προσώπου, πλησίον δ' αὐτοῦ μέγας κύων τῆς Νέας Γῆς ἦτο ἐξηπλωμένος ἐπί τινος ψιάθου.

Ἰδοῦσα ἐκεῖνον, εἰς συνάντησιν τοῦ ὁποίου ἤρχετο ἡ Βαλερία, ἔμεινεν ὡσεὶ ἀπολιθωμένη εἰς τὴν θέσιν της· κλονισθεῖσα δὲ ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς βάσεως ἀγάλματός τινος. Τί νὰ διελογίζετο ὁ τρομερὸς καὶ ἀποτρόπαιος οὗτος ἀνήρ; Τὸν θάνατον τοῦ πατρός του, θανόντος κατὰ συνέπειαν τῆς περὶ βαπτίσεως προθέσεως τοῦ υἱοῦ, ἢ νέον τι μέσον, ὅπως κατασυντρίψῃ καὶ ταπεινώσῃ τὰ θύματά του;..

Ἅπασα ἡ κατ' ἐπιφάνειαν γενναιότης τῆς νεάνιδος κατέπεσεν αἴφνης. Ἡ ἰδέα τοῦ νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ Σαμουήλ, τοῦ νὰ ταπεινωθῇ ἐνώπιόν του, τὴν κατέβαλεν ἐντελῶς. Ἠσχύνετο καὶ ἐφοβεῖτο· καταληφθεῖσα ὑπὸ νευρικοῦ τρόμου, ὠπισθοδρόμησεν ἵνα φύγῃ· ἀλλ' ἡ λεπτὴ ἀκοὴ τοῦ κυνὸς εἶχεν αἰσθανθῇ τὴν προστριβὴν τοῦ μανδύου της ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ἀγάλματος· τὸ ζῶον ἠγέρθη εἰς τοὺς πόδας καὶ δι' ἑνὸς ἅλματος εὑρέθη εἰς τὸν κῆπον, μετ' ὀργίλων δ' ὑλακῶν ὥρμησε πρὸς τὴν νεανιδα, ἀπολιθωμένην ἐκ τοῦ φόβου. Ὁ Σαμουὴλ ὑψώσας τὴν κεφαλὴν ἐκάλεσε τὸν κύνα, ἀλλὰ βλεπων ὅτι τὸ ζῶον ὠπισθοδρόμει μυκώμενον πέριξ ἀντικειμένου, ὅπερ δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ, κατέβη ἐπίσης καὶ ἰδὼν γυναῖκα, ἣν ὁ κύων ἐξηκολούθει ὑλακτῶν, ἔδραμε πρὸς αὐτὴν κρά-

ζων «όπισω Άρη!» καὶ συλλαβὼν τὸ ζῶον ἀπὸ τοῦ περιλαιμίου. Μετ' αὐξούσης πάντοτε ἐκπλήξεως ὁ νεανίας ἐξήταζε τὴν ἄγνωστον, τὴν μένουσαν ἀκίνητον πλησίον τοῦ ἀγάλματος, καὶ ἧς ἡ περιβολὴ ἐδείκνυε γυναῖκα τοῦ κόσμου.

— Ποία εἶσθε, καὶ πῶς ἀπεπλανήθητε ἐνταῦθα;

Μὴ λαβὼν ἀπάντησιν ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Εἶσθε βωβή, κυρία, ποῖον ζητεῖτε ἐνταῦθα;

— Ὑμᾶς, ἀπήντησεν ἡ Βαλερία προχωρήσασα κατά τινα βήματα καὶ ἀποσύρασα τὸ ἐκ τριχάπτων κάλυμμα, το καλύπτον τὴν κόμην της. Ἰδοῦσα ἀδύνατον τὴν ὑποχώρησίν της ἡ νεᾶνις ἐπανέκτησε τὴν ἀπέλπιδα ἀπόφασιν, τὴν ὁδηγήσασαν αὐτὴν ἐκεῖσε.

Ἀναγνωρίσας ἐκείνην, ἥτις τῷ εἶχεν ἀφαιρέσει τὴν ἀνάπαυσιν, ἧς οἱ σαπφειροειδεῖς ὀφθαλμοὶ τὸν ἔκαμαν νὰ λησμονήσῃ τὰ πάντα, ὁ Σαμουὴλ ὠπισθοδρόμησεν ὡς κεραυνόπληκτος.

— Ὑμεῖς ἐνταῦθα, κόμησσα, εἰς τοιαύτην ὥραν; Ὦ! ἐννοῶ ὅτι δὲν μοῦ φέρετε τὴν εἰρήνην.

— Ἀπατᾶσθε, Κύριε Μάγερ, ἦλθον νὰ σᾶς προτείνω τὴν εἰρήνην, ἂν θέλετε νὰ τὴν ἀποδεχθῆτε, ἀπήντησεν ἡ Βαλερία διὰ χαμηλῆς καὶ τρεμούσης φωνῆς. Ὦ! σᾶς καθικετεύω, δόσατε εἰς τὸν πατέρα μου προθεμίαν ἐπιτρέπουσαν αὐτῷ νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος του καὶ θὰ σᾶς εἶμαι ἀφωσιωμένη διὰ βίου· ἦλθον ἐδῶ νὰ ἐπικαλεσθῶ... καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὸν συνηνωμένας τὰς μικρὰς αὐτῆς χεῖρας...

Τὸ βλέμμα τοῦ Σαμουὴλ ἦτο ἐστραμμένον πρὸς τὴν θελκτικὴν μορφήν της, ἣν ἡ συγκίνησις καθίστα γοητευτικήν, ἀλλ' εἰς τοὺς λόγους τούτους συνῆψε τὰς χεῖράς του καὶ βαθεῖα πτυχὴ ἐσχηματίσθη ἐπὶ τοῦ μετώπου του.

— Βλέπω, κόμησσα, εἶπε, μετὰ φωνῆς μελαγχολικῆς καὶ ἀταράχου, ὅτι ὁ πατὴρ σᾶς εἶπε τὰ πάντα· δὲν ἀγνοεῖτε ὅθεν ὅτι ὑμεῖς ἡ ἰδία κρατεῖτε εἰς χεῖρας τὴν σωτηρίαν τῆς οἰκογενείας.

— Ἀλλ' ἀντὶ τίνος θυσίας! αὐτὸ τὸ ὁποῖον ζητεῖτε εἶνε ἀδύνατον.

Ὁ νεανίας ἐμειδίασε πικρῶς.

— Τί νὰ γίνῃ, ἡ πτωχία ἀποκτᾶται πάντοτε δυσκόλως. Νομίζετε, ὅτι ἡ θυσία, δι' ἧς θέλω νὰ κατακτήσω τὴν γυναῖκα, ἣν ἀγαπῶ παραφόρως, εἶνε μικροτέρα;

— Ὢ! ἡ θυσία ὀλίγου χρυσίου δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν πώλησιν μιᾶς ψυχῆς; διέκοψεν ἡ Βαλερία· πολὺ ὀλίγον ἐκτιμᾶτε τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν ἠθικὴν βάσανον ὁλοκλήρου ζωῆς ὑμεῖς ὁ θυσιάζων σχετικῶς ἐλάχιστον μόνον χρηματικὸν ποσόν. Ἀναμφιβόλως δι' ἄνθρωπον τῆς φυλῆς σας αὐτὸ εἶνε ἡ μεγίστη τῶν θυσιῶν καὶ ἐκπλήττομαι, ὅτι αἱ ὀρέξεις σας ἀπεπλανήθησαν τόσον, ὥστε ν' ἀγαπήσητε χριστιανὴν κατεστραμμένην, προσέθηκε μὲ περιφρονητικὴν εἰρωνείαν

Ἐλαφρὸν ἐρύθημα ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ μετώπου τοῦ νεανίου, οὐχ ἧττον ἀπήντησεν ἀταράχως:

— Ἔχετε δίκαιον, κόμησσα, εἶνε τρέλλα ν' ἀγαπᾷ τις καὶ νὰ ἐποφθαλμιᾷ τὴν χεῖρα γυναικὸς ἐξακοντιζούσης τὴν περιφρόνησίν της κατὰ πρόσωπον τοῦ λατρευτοῦ της ἀλλ' ἀπατᾶσθε οἰκτρῶς φρονοῦσα, ὅτι ἀνὴρ τῆς φυλῆς μου δὲν δύναται νὰ θυσιάσῃ ἢ ὀλίγον ἐκ τοῦ χρυσοῦ τούτου, ὃν οἱ χριστιανοὶ προθυμοποιοῦνται τόσῳ πολὺ νὰ κατασπαταλῶσιν· ἐγὼ διδω πλέον τι ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου σας, κόμισσα· κατέθεσα τὴν ζωὴν τοῦ πατρός μου, ἐκθέσας αὐτῷ, ὅτι προτίθεμαι νὰ γίνω χριστιανὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ πιζήσῃ τῆς ἰδέας τοῦ νὰ ἴδῃ τὸν υἱόν του ἀρνησίθρησκον, ἀρνούμενον τὸν Θεόν του, τὴν φυλήν του, τὴν οἰκογένειάν του. Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς προσθέσω, ὅτι οὐδεὶς εἶνε ὑπεύθυνος ἐπὶ τῇ τύχῃ τοῦ νὰ γεννηθῇ εἰς τοιάνδε ἢ τοιάνδε θρησκείαν· πρὸ πολλοῦ, ἐξ ἐπιθυμίας καὶ συνηθείας, παρατηρῶ τὰ χριστιανικὰ ἤθη, ἡ δ' ἐκπαίδευσις ἥτις μόνη διαχωρίζει ἀληθῶς τοὺς ἀνθρώπους, μὲ καθιστᾷ ὅμοιόν σας Δὲν δύναμαι λοιπὸν νὰ ἐννοήσω, ὅτι πράττω ἔργον ἀξιοκατάκριτον θέλων νὰ συζευχθῶ νεάνιδα χριστιανήν, ἥτις ἄλλο τι ἐκτὸς ἑαυτῆς δὲν μοὶ φέρει, ἀλλ' εἰς ἣν ἐγὼ θυσιάζω τὴν θρησκείαν μου, εἰς ἧς τὴν οἰκογένειαν παρέχω τὴν εἰρήνην, τὴν εὐδαιμονίαν, καθὸ τυγχάνων ὁ μόνος αὐτῆς πιστωτής. Ἡ θυσία μου εἶνε ἑκουσία, δεσποινὶς Βαλερία, εἶνε ἐξ ἔρωτος, τοῦθ' ὅπερ ἔσται ἐγγύησις ὑπὲρ τοῦ μέλλοντός σας δύνασθε δ' ἀναμφιβόλως νὰ περιπέσητε εἰς χεῖρας χείρονας τῶν ἰδικῶν μου. Φρονεῖτε, ὅτι μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε καλοὶ σύζυγοι, οὔτε ἄνθρωποι ἄνευ ἱεροῦ καὶ ὁσίου;

(Ἀκολουθεῖ.)

Παρὰ τῷ κ. Ἀθαν. Βρυζάκη (ὁδ. Πανεπιστημίου 26) εὑρίσκονται πρὸς πώλησιν τὰ ἑξῆς βιβλία:

1. **Τὰ Μαγνητιστικὰ καὶ Πνευματιστικὰ Φαινόμενα.**
2. **Τὸ ἐν Παρισίοις Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Ψυχολόγων.**
3. **Ἡ Ἀρχαιότης τῆς Ἐπιστήμης.**
4. **Διατί ἡ ζωή;** — Τοῦ δεινοῦ καὶ ἐμβριθοῦς συγγραφέως Leon Denis κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἐν Βραΐλα εὐπαιδεύτου κ. Δ. Σ.

Πρὸς τοὺς ἀξιοτίμους Συνδρομητὰς

Μεταβαίνων εἰς Ρωμουνίαν ἐπί τινας μῆνας παρακαλῶ τοὺς φίλους συνδρομητὰς καὶ αναγνώστας ἵνα κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου, ἀπευθύνωνται διὰ πᾶν ἀφορῶν εἰς τὸν «Νέον Πυθαγόραν», πρὸς τὸν ἐνταῦθα κ. Ἀθ. Βρυζάκην, ὁδ. Πανεπιστημίου 26, ἢ πρὸς ἐμὲ τὸν ἴδιον εἰς Βραΐλαν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν κ. **Θ. Λεφάκην.**

Πρὸς τὰς ἐπ' ἀνταλλαγῇ τῶν φυλλαδίων ἀξιοτίμους ἐφημερίδας

Εὐχαρίστως ἀποδεχόμεθα τὴν προταθεῖσαν ἀνταλλαγήν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τρίτου φυλλαδίου μας, μὴ δυνάμενοι ἀτυχῶς νὰ τὸ πράξωμεν ἀπὸ τοῦ α', καθὸ εἰς ὀλίγα ἀντίτυπα ἐκτυπωθέντος καὶ μὴ ἐπαρκέσοντος ἴσως διὰ τοὺς τακτικοὺς συνδρομητάς. Τούτου ἕνεκα δὲν ἠδυνήθημεν νὰ παραδεχθῶμεν οὐδὲ τὴν κατὰ φυλλάδια πώλησιν τῶν πρώτων φυλλαδίων μεθ' ὅλην τὴν ζωηρὰν ζήτησιν αὐτῶν.